

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2024

**OŚRODEK POMOCY
SPOŁECZNEJ W CHORZOWIE**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Wydatki i dochody.....	6
2.1. Wydatki	6
2.2. Dochody	7
3. Zadania pomocy społecznej	8
3.1. Zadania własne gminy - świadczenia pieniężne.....	9
3.1.1. Zasiłki stałe.....	10
3.1.2. Zasiłki okresowe.....	11
3.1.3. Zasiłki celowe.....	13
3.2. Świadczenia niepieniężne.....	14
3.2.1. Dożywianie młodzieży i dzieci w placówkach oświatowych.....	14
3.2.2. Posiłki dla osób dorosłych.....	15
3.2.3. Udzielanie schronienia osobom bezdomnym	17
3.2.4. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia.....	19
3.2.5. Mieszkania treningowe.....	25
3.2.6. Kierowanie do domów pomocy społecznej	25
3.3. Inne zadania realizowane w ramach ustawy o pomocy społecznej	28
3.4. Zadania własne powiatu	30
3.4.1. Udzielanie pomocy wychowankom placówek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej	30
3.4.2. Umieszczanie osób skierowanych w domach pomocy społecznej.....	30
4. Inne zadania fakultatywne	33
4.1. Ośrodki Pracy Środowiskowej	33
4.1.1. Centrum Pracy Socjalnej	33
4.1.2. Centrum Inicjatyw Społecznych.....	49
4.1.3. Centrum Aktywizacji Społecznej	51
4.2. Programy w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i poprawy sytuacji życiowej mieszkańców miasta	55
4.2.1. Program „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2024	55
4.2.2. Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”	57
4.2.3. Program FEAD.....	57
4.2.4. Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.....	58
4.2.5. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024.....	59
4.2.6. Program Prac Społecznie – Użytecznych.....	61
4.3. Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej	65

5. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	72
5.1. Dodatki mieszkaniowe	72
5.2. Dodatki energetyczne	75
6. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	76
7. Pomoc udzielana osobom z niepełnosprawnościami.....	77
7.1. Rehabilitacja społeczna	77
7.1.1. Warsztaty Terapii Zajęciowej	77
7.1.2. Pozostałe dofinansowania dla osób niepełnosprawnych	78
7.1.3. Pozostałe dofinansowania dla osób niepełnosprawnych	78
7.2. Program "Aktywny Samorząd"	79
7.2.1 Program Samodzielność-Aktywność-Mobilność	82
7.3. Miejski Zespół Orzekający o Niepełnosprawności w Chorzowie.....	82
8. Świadczenia dla rodzin jako zadania zlecone Gminie.....	85
8.1. Świadczenia rodzinne.....	85
8.2. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego	88
8.3. Świadczenia wypłacane w związku ze stałą opieką nad osobą niepełnosprawną	92
8.4. Zasiłki pielęgnacyjne.....	96
8.5. Świadczenia rodzicielskie	97
8.6. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. „becikowe”)	98
8.7. Świadczenia rodzinne wypłacane w związku z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	99
8.8. Jednorazowe świadczenia przyznawane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".....	102
8.9. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego i dłużnicy alimentacyjni.....	103
8.9.1. Fundusz alimentacyjny i osoby uprawnione do świadczeń.....	104
8.9.2. Dłużnicy alimentacyjni.....	105
8.10. Świadczenia wychowawcze	109
9. Inne zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	110
9.1. Przeciwdziałanie przemocy domowej - Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej w Chorzowie	110
9.2. Karta Dużej Rodziny	112
9.3. Zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	114
9.4. Dzień Rodzicielstwa Zastępczego	118
9.5. Program Asystent Rodziny	121
9.6. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	122
9.7. Wydawanie zaświadczeń w sprawie osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej	122
9.8. Dodatek osłonowy	123

9.9. Bon Energetyczny	125
9.10. Wydawanie zaświadczeń o dochodzie dla osób przystępujących o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”	126
10. Kontrole wewnętrzne działalności Ośrodka Pomocy Społecznej	128
11. Pracownicy Ośrodka.....	130
12. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym	133
12.1. Pomoc w zakresie schronienia i posiłku.....	133
12.2. Pomoc psychologiczna	133
12.3. Pomoc informacyjna / aktywizacyjna	133
12.4. Pomoc finansowa i rzeczowa z Funduszu Pomocy (pomoc społeczna, pomoc materialna dla uczniów, świadczenie jednorazowe).....	134
12.5. Pomoc edukacyjna.....	135
13. Podsumowanie.....	136

1. Wprowadzenie

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej powołaną Uchwałą Nr XI/46/90 Miejskiej Rady Narodowej w Chorzowie z dnia 28 lutego 1990 roku.

W roku 2024 zatrudnienie wynosiło 213 osób (tj. 201,23 etaty), w tym 7 osób zatrudnionych było na umowy na czas zastępstwa. Na przestrzeni lat zmieniał się zakres zadań przekazanych do wyłącznej lub częściowej kompetencji Ośrodka. Aktualnie OPS wykonuje zadania na podstawie obowiązujących ustaw i programów rządowych. Podstawowym aktem prawnym dla Ośrodka jest ustawa o pomocy społecznej. Zadania tej ustawy i ich finansowanie mają coraz mniejszy udział w strukturze wydatków OPS.

W sprawozdaniu przedstawiono podstawowe informacje na temat realizowanych zadań z zakresu pomocy społecznej w podziale na zadania własne i zadania zlecone oraz zadania obowiązkowe i fakultatywne. W sprawozdaniu ujęto także inne zadania realizowane przez Ośrodek, bez względu na źródła ich finansowania. W niniejszym opracowaniu wykorzystano przede wszystkim sprawozdania sporządzane dla MRiPS generowane z różnych systemów informatycznych wykorzystywanych w Ośrodku, sprawozdania finansowo - księgowe oraz informacje zebrane na podstawie dokumentów indywidualnych, zestawień i analiz sporządzanych przez kierowników działów. W opracowaniu wykorzystano także materiały statystyczne przekazywane do GUS oraz sprawozdania, analizy i oceny opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej stanowi jedynie część obowiązkowych sprawozdań sporządzanych na podstawie różnych przepisów. Odrębnymi sprawozdaniami objęto:

1. Zadania w zakresie wspierania rodziny,
2. Zadania w zakresie pieczy zastępczej,
3. Zadania finansowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Sprawozdanie z realizacji zadań realizowanych w oparciu o ustawę o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej.

W roku 2024 kontynuowano realizację zadań wprowadzonych ustawami w latach ubiegłych. Ponadto Ośrodek uzyskał dofinansowanie na kontynuację realizacji kolejnej edycji Programu „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował realizację zadań stanowiących element rządowej tarczy antyinflacyjnej, która miała zniwelować rosnące ceny węgla, energii, gazu i żywności oraz zadanie polegające na wypłacie świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

2. Wydatki i dochody

2.1. Wydatki

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował swoje zadania finansowe w oparciu o uchwałę budżetową oraz dokonywane w ciągu roku zwiększenia i zmiany planu finansowego. Ostateczna kwota planu rocznego zamknęła się kwotą 118 645 533,99 zł. Wykonanie wyniosło 114 439 760,08 zł co stanowi 96,46% środków planowanych.

Tabela nr 1: Zestawienie wydatków zrealizowanych w roku 2024.

Źródło finansowania 2024	Kwota	%
Środki własne gminy (GW)	36 170 794,53	31,61%
Środki własne powiatu (PW)	10 791 784,62	9,43%
Dotacja celowa na zadania własne gminy (GC)	9 901 277,31	8,65%
Porozumienia gminy z administracją rządową (GR)	142 692,30	0,12%
Dotacja celowa na zadania własne powiatu (PC)	23 542,32	0,02%
Dotacja z funduszy celowych dla gminy (GF)	1 057 859,79	0,92%
Dotacja z funduszy celowych dla powiatu (PF)	570 507,82	0,50%
Zadania z administracji rządowej zlecone gminie (GZ)	54 673 045,94	47,77%
Zadania z administracji rządowej zlecone powiatowi (PZ)	1 108 255,45	0,97%
Razem:	114 439 760,08	100,00%

Tabela nr 2: Zestawienie kwot faktycznie wydatkowanych (w zł) w podziale na zadania wg ustaw.

Zadanie wg ustaw	Wydatki (w zł)		
	2022	2023	2024
Ustawa o pomocy społecznej	24 348 839	27 119 340	32 407 268
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	10 289 225	11 399 630	11 450 338
Ustawa Prawo Energetyczne/bon energetyczny	10 857	-	2 267 000
Ustawa o systemie oświaty	377 778	328 674	280 249
Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej	8 269 175	9 657 137	10 546 470
Ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o funduszu alimentacyjnym oraz program rządowy „Dobry Start”	41 246 025	44 332 647	51 125 447
Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci - Program 500+	43 017 691	26 102	12 113
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	332 483	99 828	26 058
Ustawa o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych	729 030	834 289	1 185 663
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości	223 709	536 861	609 690
Projekty finansowane z EFS oraz trwałość projektów zakończonych	333 545	213 468	0
Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	26 122	-	0
Programy rządowe	273 322	533 812	618 075
Pozostałe	-	36 485	14 762
Fundusz Pomocy (pomoc dla obywateli Ukrainy)	2 287 086	2 020 838	867 241
Fundusz COVID (dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych)	26 570 736	3 825 651	1 020
Zarządzanie kryzysowe	81 824	82 599	360 329
Ustawa o dodatku osłonowym	5 584 187	2 681	1 472 943
Ustawa o cudzoziemcach	-	-	44 065
Dodatek motywacyjny	-	-	1 151 029
Razem:	164 001 634	101 050 042	114 439 760

W stosunku do roku 2023 wydatki zwiększyły się o 13 389 709,41 zł. W 2024 roku Ośrodek Pomocy realizował wypłatę Bonu Energetycznego, Dodatku Motywacyjnego, zwiększyły się wydatki w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, ustawy o dodatku osłonowym, ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W znacznym stopniu natomiast obniżyły się wydatki w zakresie pomocy dla obywateli Ukrainy.

Tabela nr 3: Źródła finansowania wydatków zrealizowanych w roku 2024.

Źródło finansowania	Kwota	%
Środki własne (gmina i powiat GW+PW)	46 962 579,15	41,04%
Dotacja na dofinansowanie zadań własnych (GC)	9 901 277,31	8,65%
Dotacja na zadania zlecone (GZ,PZ)	55 781 301,39	48,74%
Dotacja z funduszy celowych dla gminy i powiatu (GF,PF)	1 628 367,61	1,42%
Projekty i programy (GR,PC)	166 234,62	0,15%
Razem:	114 439 760,08	100%

2.2. Dochody

Ośrodek realizuje w ciągu roku budżetowego dochody związane z realizacją zadań. Dochody pochodzą przede wszystkim z:

- wnoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- wnoszenia odpłatności za DPS,
- wnoszenia odpłatności za ośrodki wsparcia,
- wnoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych,
- zwrotów świadczeń nienależnie pobranych lub pobranych w nadmiernej wysokości,
- zwrotów dokonywanych przez dłużników alimentacyjnych,
- odsetek bankowych od niektórych środków pieniężnych.

W roku 2024 Ośrodek zrealizował dochody na kwotę 5 548 637,88 zł w tym:

- dochody własne gminy – 1 835 452,08 zł,
- dochody powiatu – 1 169 935,59 zł,
- dochody budżetu państwa – 2 543 250,21 zł.

Tabela nr 4: Dochody wg źródeł w pełnych złotych - rok 2024.

Tytuł dochodu	Dochody własne			Dochody budżetu państwa		
	Plan	Wykonanie	% wykon.	Plan	Wykonanie	% wykon.
Zwrot wydatków za pobyt w pieczy zastępczej – porozumienia	847 515,00	926 275,60	109,29%	-	-	-
Opłata za pobyt w pieczy zastępczej	165 000,00	174 930,81	106,02%	-	-	-
Rozliczenia z lat ubiegłych	79 127,13	440 015,97	556,09%	70 362,00	170 901,11	242,89%
Odpłatność za usługi, Ośrodki wsparcia i DPS	1 201 000,00	1 283 796,33	106,89%	-	-	-
Różne dochody	17 385,00	22 161,27	127,47%	14 265,00	16 797,00	117,75%
Odpłatność za pobyt UKRAINA	11 080,00	10 762,50	97,13%	-	-	-
Odsetki	44 815,38	147 445,19	329,01%	1 266 400,00	1 536 933,37	121,36%
Zwroty wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego	-	-	-	512 228,00	818 618,73	159,82%
Razem:	2 365 922,51	3 005 387,67	127,03%	1 863 255,00	2 543 250,21	136,50%

Ogólnie dochody własne zostały zrealizowane na poziomie 127,03 % w stosunku do planu, w zakresie zadań rządowych na poziomie 136,50 %. W dochodach budżetu państwa zdecydowanie dominującą pozycją były wpływy od dłużników alimentacyjnych. Nie były one jednorodne i składały się ze zwrotów świadczeń z tytułu:

- wypłaconych zaliczek alimentacyjnych,
- funduszu alimentacyjnego,
- odsetek od tych należności,
- kart parkingowych,
- kart dużej rodziny.

3. Zadania pomocy społecznej

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń pomocy społecznej to tylko jedno z zadań należących do pracownika socjalnego. Ustawa nie zawsze precyzyjnie określa wymiar świadczenia, które nie tylko musi być zgodne z zasadami sprawiedliwości społecznej, ale także powinno uwzględniać faktyczne potrzeby i możliwości osoby zgłaszającej się po pomoc. Pomoc społeczna jest dziedziną

wymagającą współpracy różnych jednostek organizacyjnych, instytucji oraz podmiotów niepublicznych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie jest tylko częścią systemu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo socjalne mieszkańców miasta. Zakres i formy wsparcia określone w ustawie o pomocy społecznej są zróżnicowane, tak jak różnorodne są potrzeby ludzkie. Nie wszyscy zatem mogą oczekiwać wsparcia w jednakowym wymiarze i wysokości, gdyż każda sprawa rozpatrywana jest indywidualnie. Oprócz spełnienia kryterium dochodowego konieczne jest spełnienie innych warunków określonych ustawą. Od 1 stycznia 2022 r. kryterium dochodowe wynosiło:

- dla osoby samotnie gospodarującej – **776 zł**,
- dla osoby w rodzinie – **600 zł**.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej podlegają weryfikacji co trzy lata.

Pomoc przyznawana jest przede wszystkim mieszkańcom miasta, jednak w określonych sytuacjach również osobom przebywającym na terenie miasta okresowo lub z zamiarem stałego pobytu. Podstawową formą pomocy są świadczenia pieniężne dotyczące zasiłków przyznawanych w związku z zaistnieniem określonej przesłanki (np. niepełnosprawności, bezrobocia, długotrwałej choroby, uzależnienia). Niektóre świadczenia mogą być przyznawane wyłącznie w formie niepieniężnej. Do świadczeń pieniężnych zalicza się:

1. usługi opiekuńcze,
2. pobyt w ośrodkach wsparcia i wsparcia dziennego,
3. posiłki,
4. schronienie,
5. sprawienie pochówku,
6. przyznanie odzieży odpowiedniej do pory roku,
7. pracę socjalną.

3.1. Zadania własne gminy - świadczenia pieniężne

Świadczenia pieniężne obejmują 3 formy pomocy przyznawanej klientom na podstawie ustawy:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe.

3.1.1. Zasiłki stałe

Zasiłki stałe przyznawane są osobom samotnym oraz osobom pozostającym w rodzinie, spełniającym warunki określone w art. 37 ustawy o pomocy społecznej. Świadczenie przysługuje osobom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu co najmniej umiarkowanym oraz osobom będącym w wieku emerytalnym, a spełniającym ustawowe kryterium dochodowe. Z dniem 1 stycznia 2024 r. weszła w życie nowelizacja ustawy, która zmieniła sposób obliczania zasiłku stałego, co skutkowało przyznawaniem tego świadczenia w wyższych kwotach. Podwyższeniu uległy zarówno maksymalna, jak i minimalna wysokość zasiłku stałego.

W roku 2024 zasiłek stały przyznano 601 osobom, z których 483 to osoby samotnie gospodarujące (stanowili oni 80,36% wszystkich uprawnionych). Średnia wysokość świadczenia miesięcznego dla osoby samotnej wynosiła 805,49 zł i była wyższa w tej grupie osób o ok. 238 zł w porównaniu ze świadczeniobiorcami wspólnie zamieszkującymi z innymi osobami. W porównaniu zaś do roku poprzedniego kwota ta wzrosła o 257 zł. Kwota wynikająca z wydanych decyzji administracyjnych w sprawie zasiłku stałego wyniosła łącznie 4 437 841,00 zł, tj. o 33,53% więcej niż w 2023 r.

Tabela nr 5: Zasiłki stałe.

Kategoria świadczeniobiorców	Liczba osób uprawnionych do świadczenia	Liczba świadczeń przyznanych	Kwota świadczeń przyznanych	Przeciętna wysokość świadczenia
Osoby samotnie gospodarujące	483	4682	3 737 841	805,49
Osoby wspólnie gospodarujące	137	1 174	666 516	567,73

Faktycznie kwota świadczeń zrealizowanych wyniosła 4 368 046,08 zł i była mniejsza od przyznanych o 3,11%. Powody niezgodności liczby świadczeń przyznanych i wypłaconych są różne, dotyczą zarówno świadczeń nieodebranych w terminie zakwalifikowanych jako zobowiązania, jak i świadczeń nienależnych z różnych powodów (przekroczenie ustawowego kryterium dochodowego, pobyt w zakładach karnych, aresztach, śmierć osoby uprawnionej).

Tabela nr 6: Struktura świadczeniobiorców zasiłku stałego ze względu na płeć.

Płeć	Wiek		Liczba ogółem	% w ogólnej strukturze
	18 – 59	Pow. 60		
Kobiety	122	54	180	29%
Mężczyźni	257	168	421	71%
Razem	379	222	601	100%

Wśród świadczeniobiorców przeważają mężczyźni - stanowią oni 71% wszystkich pobierających zasiłek stały. 78 świadczeniobiorców pobierających zasiłki stałe przebywa w domach pomocy społecznej:

Tabela nr 7: Zasiłki stałe przyznane mieszkańcom DPS-ów.

Dom Pomocy Społecznej	Liczba mieszkańców, które pobierają zasiłek stały
Dom Pomocy "Nadzieja"	4
Dom Pomocy "Św. Florian"	3
Dom Pomocy im. K. Jaworka	16
Dom Pomocy Zgromadzenia Wincentego a Paulo	2
DPS-y poza miastem	53
Razem	78

W porównaniu z rokiem 2023 liczba osób pobierających zasiłki stałe, przebywających w domach pomocy wzrosła o 10 osób.

3.1.2. Zasiłki okresowe

Zasiłki okresowe są świadczeniami obligatoryjnie przyznawanymi ze względu na:

- długotrwałą chorobę,
- niepełnosprawność,
- brak możliwości zatrudnienia,
- możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innego systemu.

Katalog przesłanek uprawnających do uzyskania tego świadczenia jest otwarty i przewiduje również możliwość udzielenia tego świadczenia z innego powodu (np. wielodzietność, problemy opiekuńczo - wychowawcze szczególnie w rodzinach niepełnych).

Tabela nr 8: Zasiłki okresowe.

Przesłanka	Liczba Świadczeń przyznanych	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Kwota przyznanych zasiłków okresowych	Przeciętna wysokość przyznanego świadczenia
Bezrobocie	2 893	478	1 051 267	363,38
Długotrwała choroba	570	169	191 965	336,78
Niepełnosprawność	344	80	103 509	300,90
Oczekiwanie na świadczenie rentowe z innych systemów	0	0	0	0
Pozostałe	857	220	412 639	481,50
Razem	4664	789	1 759 380	377,22

* Liczba osób wskazana w podsumowaniu nie jest sumą poszczególnych pozycji - w rodzinach mogło występować równocześnie kilka przesłanek kwalifikujących do pomocy w formie zasiłku okresowego.

W porównaniu z rokiem 2023 liczba osób, którym przyznano zasiłek okresowy, zmniejszyła się o 52 osoby. Znacząco spadły również wydatki w tym zakresie. Wynika to z wyższych dochodów własnych, uwzględnianych przy ustalaniu wysokości zasiłku

okresowego, co bezpośrednio wpływa na kwotę świadczenia, a także z faktu, że w 2024 roku przyznano mniej świadczeń.

Spadek liczby osób korzystających z zasiłku był rezultatem kilku kluczowych czynników, w tym:

- poprawy sytuacji materialnej rodzin z dziećmi, które korzystają z systemu wsparcia poza pomocą społeczną, takich jak Program 800+ (świadczenie przysługujące na każde dziecko do 18 roku życia, niezależnie od dochodu rodziny), Program 300+ oraz świadczenia macierzyńskie wypłacane przez rok po urodzeniu dziecka,
- spadku poziomu bezrobocia,
- obniżenia wieku emerytalnego, co przełożyło się na wzrost liczby osób uprawnionych do świadczeń emerytalnych (wcześniej objętych systemem zasiłków okresowych),
- wzrostu wynagrodzeń oraz świadczeń emerytalnych i rentowych,
- wzrostu kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy społecznej, rosnącego wolniej w stosunku do płacy minimalnej.

Tabela nr 9: Zestawienie porównawcze przyznanych zasiłków okresowych w latach 2020 – 2024.

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota przyznanych zasiłków	Przeciętna wysokość
2020	1 098	7 036	2 355 606	334,76
2021	943	6 399	2 093 062	327,09
2022	823	5 282	2 071 038	392,09
2023	841	5 066	1 978 059	390,45
2024	789	4 664	1 759 380	377,22

Jak już wyżej wskazano, kwoty indywidualnych świadczeń są zróżnicowane i zależą od posiadanego dochodu własnego i kryterium ustalonego dla osoby samotnej lub całej rodziny. Wysokość świadczenia jest określona ustawą i nie może być wyższa od 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, ustala się na podstawie okoliczności sprawy. 62% świadczeń przyznano w związku z występującym w rodzinie bezrobociem, 12% stanowiła pomoc udzielona w związku z długotrwałą chorobą, ok. 7% w związku z niepełnosprawnością, zaś 18% świadczeń przyznano rodzinom, w których występowały nakładające się problemy (wielodzietność i związane z nim ubóstwo, przemoc domowa, uzależnienie od alkoholu, niewydolność wychowawcza, problemy opiekuńczo- wychowawcze w rodzinach niepełnych).

Plan roczny dotacji wynosił 1 882 000,00 zł, natomiast przyznano świadczenia na kwotę 1 759 380,00 zł. Nie wszystkie wydane decyzje zostały w pełni zrealizowane. Wynikało to

z konieczności uchylenia decyzji z powodu utraty uprawnień do zasiłku oraz z nieodebrania świadczeń w wyznaczonym terminie.

3.1.3. Zasiłki celowe

Zasiłki celowe to jedna z form pomocy pieniężnej, która może zostać przyznana osobie lub rodzinie na pokrycie konkretnie oznaczonej potrzeby, między innymi na: pokrycie kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, kosztów ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych napraw w mieszkaniu i remontów, kosztu pogrzebu. Ustawa nie zamyka możliwości przyznawania pomocy na inne cele niż te wymienione powyżej. W roku 2024 Ośrodek przyznał pomoc jednorazową w formie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych 982 osobom (o 51 osobom mniej niż w roku 2023), w tym 867 osób otrzymało zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Tabela nr 10: Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy i wartość świadczeń.

Przeznaczenie zasiłku	Liczba gospodarstw	Wartość świadczeń
Leki, okulary	137	46 187,81
Odzież, obuwie i inne niezbędne potrzeby	80	13 420,62
Ogrzewanie (opał, prąd)	571	309 580,00
Dojazd do miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych	25	10 703,00
Ogółem	681	379 891,43

Liczba rodzin nie jest sumą, gdyż ta sama rodzina mogła otrzymać zasiłki z przeznaczeniem na różne cele.

W minionych latach, pomijając świadczenia wypłacane w ramach rządowego programu na posiłki, o których mowa w dalszej części, największą część wydatków na zasiłek celowy stanowiła pomoc przeznaczona na zakup opału na sezon grzewczy. W 2024 roku wysokość dofinansowania zakupu opału dla jednego gospodarstwa domowego wynosiła 500,00 zł, a pomoc tę przyznano 571 rodzinom.

Osoby, które nie spełniały kryteriów dochodowych, a które kwalifikowały się do pomocy ze względu na trudną sytuację życiową, zdrowotną czy też finansową, otrzymały świadczenia w formie zasiłków celowych specjalnych. W zakresie takiej pomocy przyznano 279 świadczeń z przeznaczeniem na zakup opału, dofinansowania do ogrzewania niekonwencjonalnego, zakupu leków oraz innych niezbędnych potrzeb.

Tabela nr 11: Zasiłki celowe specjalne.

Przeznaczenie	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń
Dofinansowanie zakupu leków, opału innych niezbędnych potrzeb	278	116 325,88

3.2. Świadczenia niepieniężne

Katalog tych świadczeń jest zróżnicowany, obejmuje pomoc rzeczową, usługi, posiłki. Adresatami pomocy niepieniężnej są osoby starsze, chore, niepełnosprawne, bezdomne, a także dzieci i rodziny. W formie niepieniężnej przyznawane są:

- dożywianie osób dorosłych i dzieci,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia,
- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym,
- sprawienie pochówku,
- kierowanie do domów pomocy społecznej,
- praca socjalna,
- interwencja kryzysowa i poradnictwo.

3.2.1. Dożywianie młodzieży i dzieci w placówkach oświatowych

Zadanie w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży Ośrodek realizował poprzez program "Posiłek w szkole i w domu" - moduł I w formie:

- opłacania gorących posiłków w szkołach,
- opłacania gorących posiłków w przedszkolach,
- opłacania gorących posiłków w innych placówkach opiekuńczo – edukacyjnych.

W roku 2024 dożywianiem objęto łącznie 670 dzieci, w tym 187 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, 467 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. 16 uczniów otrzymało gorący posiłek w ramach programu osłonowego tj. decyzją dyrektora szkoły.

Tabela nr 12: Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Kwota wykorzystana na dożywianie
Dzieci przedszkolne	187	66 719,40
Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych	467	319 314,30
Dzieci objęte dożywianiem poza decyzjami	16	7 175
Razem	670	393 208,70

W 2024 roku stawka żywieniowa za jeden gorący posiłek, obejmujący dwudaniowy obiad we wszystkich publicznych szkołach podstawowych, wynosiła 7,00 zł. Taka stawka obowiązuje od drugiego semestru 2022 roku. W roku sprawozdawczym niewielka liczba uczniów uczęszczała do dwóch szkół niepublicznych, w których stawka za obiad była wyższa. Jednak rodziny tych uczniów spełniały kryteria przyznania pomocy żywieniowej, dlatego koszty obiadów zostały pokryte. W ramach decyzji administracyjnych wydano w 2024 roku łącznie

44 704 posiłki. Koszt gorącego posiłku w postaci dwudaniowego obiadu w przedszkolach wynosił 5,00 zł. W 2024 roku pomocą żywieniową objęto również kilkoro dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych, gdzie obowiązywała wyższa stawka żywieniowa. Łącznie wydano 12 151 posiłków.

Ze wszystkimi szkołami i przedszkolami prowadzącymi żywienie Ośrodek ma zawarte porozumienia. Płatności są dokonywane po zakończeniu każdego miesiąca na podstawie dokumentów księgowych wystawianych przez placówki oświatowe. W porównaniu z rokiem poprzednim dożywianiem objęto mniejszą liczbę dzieci i uczniów, co skutkowało zmniejszeniem liczby wydanych posiłków.

Program „Posiłek w szkole i w domu” był realizowany zgodnie z założeniami, czyli zapewnieniem dzieciom i młodzieży szkolnej gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach tego programu opłacany jest wyłącznie gorący posiłek, tj. dwudaniowy obiad. Śniadania dla dzieci z rodzin kwalifikujących się dochodowo do pomocy mogą być finansowane w formie zasiłków celowych. Jednak pracownicy Ośrodka uwzględniali dodatkowe dochody rodzin pochodzące z Programu 800+ i w niektórych przypadkach obligowali rodziców do partycypacji w kosztach żywienia.

W ramach Miejskiego Programu Osłonowego, przyjętego przez Radę Miasta, w 2024 roku, dożywianiem objęto 16 dzieci. Program ten umożliwia przyznawanie gorącego posiłku uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych poza trybem określonym w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z uchwałą, szkoły mają możliwość natychmiastowej interwencji w sytuacjach kryzysowych, zdarzeniach losowych lub w przypadku braku możliwości przygotowania posiłku przez rodziców. Program pozwala również na objęcie dożywianiem dzieci zmieniających szkołę w trakcie roku szkolnego. Pomoc w formie obiadów może być przyznawana przez dyrektora szkoły na czas niezbędny do przeprowadzenia procedury administracyjnej przez pracownika socjalnego lub do ustania szczególnych okoliczności uzasadniających potrzebę żywienia.

3.2.2. Posiłki dla osób dorosłych

W ciągu ubiegłego roku, z dożywiania w formie jednego gorącego posiłku skorzystały 426 osoby, tj. o 44 osób więcej niż w roku ubiegłym. Posiłki przygotowywały i wydawały:

- jadalnia OPS do 31.03.2024 r.,
- Bar „Mateo”,
- Społem w Barze Mlecznym,
- Bar „Na wynos” od 1.04.2024 r.

Koszt gorącego posiłku wynosił:

- w Barze Mlecznym - 7,80 zł,
- w jadłodajni - 4,50 zł,
- Bar „Mateo” - 14,00 zł.
- w Barze „Na wynos” – 9,00 zł.

W miejscach, gdzie punkt wydawał posiłki od poniedziałku do soboty, podopieczni otrzymywali posiłek na niedzielę z wyprzedzeniem - w sobotę. Mieszkańcy Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Chorzowie, objęci dożywianiem, mieli zapewnione posiłki również w dni wolne od pracy przez podmiot prowadzący placówkę.

Tabela nr 13: Dane dot. programu Posilek w szkole i w domu.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
Koszt programu	1 291 049,49	1 246 437,11	1 674 493,99	1 546 453,93
Dotacja celowa	774 629,69	747 860,00	1 004 695,99	927 871,00
Środki własne	516 419,80	498 577,11	669 798,00	618 582,93
Liczba korzystających ogółem, w tym:	2008*	1795	1 917*	1858
Korzystający z gorącego posiłku	1 011	968	1 065	1052
Korzystający ze świadczenia pieniężnego	1 234	860	953	857

** wielkości się nie sumują, ponieważ niektórym klientom w ciągu roku zmieniona została forma przyznanej pomocy na dożywianie.*

Podopieczni korzystający z usług ośrodków wsparcia również mieli zapewniony gorący posiłek. Ośrodek dofinansowywał posiłki dla osób spełniających kryteria programu, natomiast osoby, których dochód przekraczał 200% ustawowego kryterium dochodowego, ponosiły ich pełny koszt.

Program "Posilek w szkole i w domu" daje możliwość udzielania pomocy w formie posiłków oraz świadczenia pieniężnego. W roku 2024 świadczenie w tej formie tj. w postaci zasiłku celowego przyznano 726 rodzinom. Wysokość zasiłku do 30 września 2024 r. wyniosła 90,00 zł na osobę, a w ostatnim kwartale roku 100,00 zł. Kwota wydatku na świadczenie pieniężne wyniosła 597 668,00 zł. W 2023 roku koszt świadczeń pieniężnych był wyższy i wyniósł 810 035,00 zł.

Powyższa tabela przedstawia spadek kosztów zadania wraz ze zmniejszającą się liczbą uczestników na przestrzeni 2021 i 2022 roku, a następnie znaczący wzrost kosztów w 2023 roku, mimo niewielkiego wzrostu liczby osób. W 2024 roku natomiast widoczny jest wzrost stawek żywieniowych, co przekłada się na znacznie wyższe koszty w punktach żywieniowych, przy jednoczesnym utrzymaniu liczby osób korzystających z gorącego posiłku na podobnym poziomie. Z kolei pomoc pieniężna na zakup posiłków została ograniczona zarówno pod względem wysokości przyznawanego świadczenia miesięcznego, jak i liczby osób korzystających z tej formy wsparcia.

3.2.3. Udzielanie schronienia osobom bezdomnym

W roku 2024 z pomocy w formie schronienia skorzystało 198 osób bezdomnych. W porównaniu z rokiem 2023 nastąpił 13 % wzrost liczby osób bezdomnych.

Osoby bezdomne mogły skorzystać ze schronienia w kilku formach. W roku 2024 pracownicy socjalni kierowali osoby bezdomne do:

- Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Chorzowie,
- schroniska „Oaza” w Będzinie,
- schroniska dla bezdomnych kobiet z dziećmi w Ustroniu,
- ogrzewalni w Chorzowie.

Powyższe miejsca schronienia zostały wyłonione zgodnie z procedurą zamówień publicznych.

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Chorzowie dysponuje 57 miejscami, co nie zaspakaja potrzeb mieszkańców miasta. Z miejsc schronienia w skali roku skorzystały 83 osoby, z tej liczby 14 osób było przyjętych w oparciu o nowo wydane skierowanie. Średniomiesięcznie w schronisku przebywało 56 osób.

Koszt 1 osobodnia od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. wynosił 36 zł. Schronisko jest prowadzone przez Stowarzyszenie "Odnova". W roku 2024 wydatki na pokrycie kosztów udzielonego schronienia wyniosły łącznie 740 304,00 zł, w tej kwocie 362 016,00 zł stanowiły środki otrzymane na realizację działań w ramach „Lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.

Dodatkowo niektórym mieszkańcom przyznawana jest pomoc w formie gorącego posiłku. W dni robocze posiłki wydawane były w Barze „Na Wynos”, w dni wolne od pracy schronisko zabezpieczało posiłki w formie cateringu. Koszty posiłków nie są wliczone w koszty schronienia i są dodatkowo opłacane przez OPS. Mężczyźni przebywający w schronisku mają zapewniony dostęp do prysznicu, ciepłej wody i pralni. W budynku znajduje się aneks kuchenny, w którym mieszkańcy mogą przygotowywać sobie posiłki.

Osoby bezdomne wymagające usług opiekuńczych, kierowane były do schroniska „Oaza” w Będzinie przy ul. Mickiewicza 63a, natomiast bezdomne kobiety i bezdomni mężczyźni, kierowani byli do placówki usytuowanej w Będzinie przy ul. Dąbrowskiej 205. Ze schronienia z usługami opiekuńczymi skorzystało łącznie 11 osób, w tym 3 kobiety i 8 mężczyzn. Ze schronienia przy ul. Dąbrowskiej 205 skorzystało łącznie 66 osób, w tym 12 kobiet i 54 mężczyzn.

W 2024 roku nadal niepokojącym zjawiskiem była utrzymująca się liczba bezdomnych kobiet z dziećmi., które były kierowane do schroniska prowadzonego przez Fundację Dobrego Pasterza w Ustroniu. W 2024 roku z tej formy schronienia skorzystało 4 osoby dorosłe i 8 dzieci.

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł umowę z Fundacją Pomoc Potrzebującemu Bratu z siedzibą w Katowicach, która na terenie Chorzowa prowadzi ogrzewalnię dla bezdomnych, zlokalizowaną przy ul. Katowickiej 69. Ogrzewalnia jest niskoprogową formą udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności, świadczącą usługi w okresie od 1 października do 30 kwietnia, w godzinach od 18:00 do 8:00. Tego typu placówka jest przeznaczona zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet. W okresie zimowym pozwala zabezpieczyć potrzebę interwencyjnego zabezpieczania potrzeb osób bezdomnych przez służby miejskie tj. policję i straż miejską. W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej miał zawartą umowę tylko w pierwszej połowie roku tj. od 1 stycznia do 30 kwietnia 2024, ponieważ podmiot realizujący to zadanie odmówił zawarcia dalszej umowy. Z pobytu w ogrzewalni skorzystało 11 osób. Dla zapewnienia miejsca interwencyjnego schronienia dla bezdomnych, w 2024 roku zawarta została dodatkowa umowa ze Stowarzyszeniem Społecznym „Odnowa”. Z tej formy schronienia skorzystało 8 osób.

Tabela nr 14: Schronienie udzielone w schroniskach poza miastem.

Miejsce	Średniomiesięczna liczba osób	Liczba osobodni	Koszt schronienia
Fundacja Dobrego Pasterza Ustroń	4	1431	71 550,00
Schronisko OAZA Będzin	24	8632	172 640,00
Schronisko OAZA Będzin z usługami	4	1497	117 100,00
Razem	32	11560	361 290,00

Osoby bezdomne mają tendencję do ciągłej zmiany miejsca pobytu. Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymuje noty księgowe do zrefundowania kosztów pobytu za osoby bezdomne, których ostatnim miejscem stałego zameldowania była gmina Chorzów. W 2024 roku ponosiliśmy opłaty za 5 takich osób przebywających w schroniskach na terenie Siemianowic Śląskich, Krakowa, Warszawy i Puław.

Dodatkowo, osoby doświadczające przemocy domowej w 2024 roku, które straciły możliwość pozostania w dotychczasowym miejscu zamieszkania, mogły skorzystać ze schronienia w hostelu w Specjalistycznym Ośrodku dla Osób Doznających Przemocy Domowej przy ul. 3-go Maja 4 w Chorzowie oraz w Ośrodku Wsparcia Rodziny przy ul. Siemianowickiej 58 w Chorzowie.

Wszystkie zawarte umowy o udzielanie schronienia mają charakter otwarty, wykorzystywane są w sytuacjach, kiedy na terenie miasta nie można zapewnić noclegu, a płatności są dokonywane na podstawie dokumentów potwierdzających faktycznie zrealizowaną ilość świadczeń.

3.2.4. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia

Art. 50 ustawy o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zorganizowania dla osób chorych, niepełnosprawnych lub niesamodzielnych z innych powodów, usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnianie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze mogą być realizowane w formie:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- specjalistycznych usług opiekuńczych,
- specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzonych psychicznie,
- usług opiekuńczych świadczonych w ośrodkach wsparcia.

Tabela nr 15: Zestawienie usług opiekuńczych zrealizowanych w różnych formach w roku 2024.

Rodzaj usług	Liczba godzin	Wydatek zrealizowany	Liczba środowisk
Usługi opiekuńcze	46169,50	1 555 037,81	ok. 377
Usługi opiekuńcze świadczone w ramach umów o pracę (w tym asystent os. niepełnosprawnych)	4721	348 691,47	53
Usługi specjalistyczne zrealizowane w ramach umów zlecenia	509	19 000,97	12
Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	450	22 500,00	1
Razem	51 948,50	1 945 230,25 ZŁ	X

Zebrane informacje wskazują na wzrost ilości godzin usługowych w porównaniu do roku 2023. Ilość wypracowanych wszystkich godzin usługowych w 2024 roku wyniosła 46 169,50 natomiast w roku 2023 liczba godzin usługowych wyniosła 44 702,50.

Odnotowany wzrost liczby usług w roku 2024 jest wynikiem pogarszającego się stanu zdrowia osób korzystających z usług opiekuńczych oraz długim okresem oczekiwania na pomoc w formie pielęgniarstwa długoterminowego z ramienia NFZ.

W roku 2024 zrealizowane dochody z tytułu odpłatności wynosiły 657 682,68 zł. Około 42% osób korzystających z usług opiekuńczych było zwolnionych z odpłatności (dochody poniżej kryterium dochodowego). 38% świadczeniobiorców ponosiło odpłatność w wysokości 100%.

Usługi opiekuńcze zwykłe

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz (w miarę możliwości) zapewnienie kontaktów z otoczeniem osobie starszej lub niepełnosprawnej. Usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, którym z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn potrzebna jest pomoc innych osób lub w przypadku, gdy posiadają rodzinę, lecz rodzina ta z ważnych powodów, nie może takiej pomocy zapewnić.

Celem usług opiekuńczych świadczonych dla osób starszych lub niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania, jest umożliwienie tym osobom dalszego (jak najdłuższego) funkcjonowania w swoim dotychczasowym środowisku, mimo doświadczanych ograniczeń w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb oraz barier w integracji ze środowiskiem. Od dnia 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. usługi świadczyło konsorcjum ANERI wyłonione w drodze przetargu. Stawka za 1 godzinę usługi opiekuńczej wynosiła 33,58 zł. Wymiar godzinowy był różny wynosił od 4 godzin miesięcznie do 40 godzin tygodniowo w zależności od potrzeb danego środowiska. Dla określenia tych potrzeb istnieje katalog usług realizowanych przez opiekunki.

Zakres usług opiekuńczych jest ustalany i przyznawany indywidualnie dla każdej osoby potrzebującej pomocy, w oparciu o dokonaną ocenę jej potrzeb i aktualnej sytuacji życiowej oraz ocenę możliwości zapewnienia jej pomocy i opieki przez rodzinę. W celu ustalenia zakresu usług opiekuńczych pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie sporządza rodzinny wywiad środowiskowy z osobą potrzebującą pomocy w formie usług opiekuńczych. Podczas wywiadu ustalany jest zakres usług opiekuńczych, które będą wykonywane przez opiekunkę oraz określa się ich częstotliwość i wymiar czasowy.

Tabela nr 16: Zakres usług opiekuńczych podstawowych oraz maksymalny czas ich wykonywania.

Zakres usług opiekuńczych	Czas wykonywania czynności
zakupy artykułów spożywczych i innych potrzebnych w gospodarstwie domowym, prowadzenie zeszytu wydatków i rozliczanie się z podopiecznym z wydawanych pieniędzy	do 30 minut dziennie
przygotowanie posiłków	do 60 minut dziennie
śniadanie	do 15 minut
obiad	do 30 minut
kolacja	do 15 minut
dostarczenie posiłku	do 20 minut dziennie
pomoc przy spożywaniu posiłku lub karmienie podopiecznego	do 30 minut dziennie
utrzymanie w czystości naczyń stołowych, kuchennych i innego sprzętu gospodarstwa domowego codziennego użytku, służącego podopiecznemu	do 20 minut dziennie
utrzymanie w czystości sprzętu sanitarnego i urządzeń sanitarnych	do 20 minut dziennie
zmiana bielizny osobistej, pościelowej, przesłanie łóżka	do 120 minut miesięcznie
pranie bielizny osobistej, pościelowej oraz odzieży podopiecznego	do 120 minut miesięcznie
pomoc w utrzymaniu higieny podopiecznego i utrzymanie czystości ciała	do 30 minut dziennie

organizowanie spacerów	do 120 minut miesięcznie
podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań oraz pomoc w zaspakajaniu potrzeb duchowych (dostarczanie prasy, książek, czytanie, organizowanie kontaktów sąsiedzkich), podtrzymywanie kontaktów z otoczeniem i rodziną	do 60 minut miesięcznie
załatwianie spraw urzędowych, zamawianie wizyt lekarskich, realizacja recept, pomoc w dostępie do różnych instytucji, składanie wniosków o dodatek mieszkaniowy, regulowanie opłat mieszkaniowych, składanie wniosku o orzeczenie stopnia niepełnosprawności	do 120 minut miesięcznie
utrzymywanie w czystości pomieszczeń użytkowanych przez podopiecznego	do 30 minut dziennie
palenie w piecu w pomieszczeniu użytkowanym przez klienta, przynoszenie węgla	do 30 minut dziennie 15min palenie/15min przynoszenie
mycie okien (dwa razy do roku)	do 60 minut
Odprowadzanie i przyprowadzanie z Ośrodków Wsparcia	do 60 minut

Łącznie w tym okresie zrealizowano 46 169,50 godzin usług opiekuńczych na kwotę 1 550 371,81 zł. Z usług opiekuńczych w roku 2024 skorzystało łącznie około 377 osób.

Usługi były świadczone przez opiekunki zatrudniane przez zleceniobiorcę. Usługi świadczyło 55 opiekunek konsorcjum Aneri.

Usługi opiekuńcze w niektórych środowiskach były realizowane przez pracowników zatrudnionych w Ośrodku. Łącznie w roku 2024 zrealizowano 4721 godzin usług świadczonych przez opiekunów.

Usługi opiekuńcze specjalistyczne z wyłączeniem usług dla osób zaburzonych psychicznie.

Usługi te świadczone były w 12 środowiskach. Koszt godziny usługi wynosił 37,33 zł. Od dnia 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. usługi świadczyło konsorcjum ANERI.

Łącznie w 2024 r. zrealizowano 509 godzin usług, a ich koszt wyniósł 19 000,97 zł.

Usługi specjalistyczne dla osób zaburzonych psychicznie

Usługi realizowane były przez pielęgniarkę środowiskową posiadającą odpowiednie przygotowanie do pracy z osobami zaburzonymi psychicznie. Łącznie wykonano 450 godzin usług. Koszt usług wyniósł 22 500 zł.

Usługi opiekuńcze są odpłatne - zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale Rady Miasta w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłat, jak również trybu ich pobierania. Nieodpłatne usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują świadczeniobiorcom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, osoba ponosząca odpłatność za usługi

może zostać na jej wniosek lub wniosek pracownika socjalnego, zwolniona częściowo lub całkowicie z ponoszenia opłat za określony czas korzystania z usług, zwłaszcza ze względu na:

1. zdarzenie losowe (poniesione straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej, itp.);
2. udokumentowaną trudną sytuację materialną (spowodowaną m. in. ponoszonymi wysokimi kosztami leczenia, wnoszeniem opłat za pobyt członka rodziny np. w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia, placówce opiekuńczo - wychowawczej, leczniczo- rehabilitacyjnej oraz wychowawczo-resocjalizacyjnej, w przypadku gdy więcej niż jedna osoba w rodzinie wymaga pomocy w formie usług opiekuńczych).

Usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej usługi opiekuńcze mogą być świadczone nie tylko w miejscu zamieszkania, ale także w ośrodkach wsparcia. W roku 2024 usługi opiekuńcze były realizowane w pięciu ośrodkach wsparcia działających na terenie Miasta:

Tabela nr 17: Ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Nazwa	Liczba wydanych skierowań	Średniomiesięczna liczba uczestników	Podmiot prowadzący
Dzienny Dom Pomocy, ul. Dąbrowskiego 104	30	23	Stowarzyszenie "Lauba"
Dzienny Dom Pomocy Senior+, ul. Skrajna 2a	43	27	Caritas
Dzienny Dom Pomocy dla osób z chorobą Alzheimera, ul. 3 Maja 18	26	14	Środowiskowy Dom Samopomocy
Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Zdrowia Psychicznego, ul. Karpacka 20	53	40	Jednostka organizacyjna miasta
Środowiskowy Dom Samopomocy typu B z miejscami dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną otwarty od dnia 25.11.2024 r., ul. Beskidzka 6	32	30	PSONI

Ośrodki te przeznaczone są dla różnych grup osób wymagających pomocy specjalistycznej i wsparcia w wymiarze kilku godzin dziennie. Każdy z ośrodków prowadzi swoją działalność w oparciu o statut lub/ i regulamin organizacyjny zatwierdzony przez Dyrektora OPS. Działalność poszczególnych ośrodków, mimo podobnego nazewnictwa, jest zróżnicowana i nastawiona na osiągnięcie jak najlepszych efektów terapeutycznych, rehabilitacyjnych i aktywizujących uczestników zajęć. Trzy spośród wymienionych ośrodków prowadzone są przez podmioty niepubliczne - organizacje pozarządowe, które otrzymują na swoją działalność dotacje z budżetu miasta. Środowiskowy Dom Samopomocy i działający w jego strukturach Dzienny Dom dla Osób z chorobą Alzheimera jest odrębną jednostką organizacyjną miasta otrzymującą na działalność dotację z budżetu wojewody.

Dzienny Dom Pomocy ul. Dąbrowskiego 104 w Chorzowie

Zadanie publiczne: prowadzenie Dziennego Domu Pomocy przy ul. Dąbrowskiego 104 było realizowane przez Stowarzyszenie „Chorzowska Lauba”.

Placówka wsparcia dziennego, służyła zapewnieniu środowiska przyjaznego mieszkańcom Chorzowa, zwłaszcza osobom starszym, samotnym, ubogim, niepełnosprawnym, wymagającym jedynie częściowej opieki i wsparcia w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Oferta Domu Dziennego Pobytu sprzyjała tworzeniu warunków do godnego i zdrowego starzenia się, umożliwiając prowadzenie aktywnego stylu życia w różnych jego aspektach (społecznym, kulturalnym, edukacyjnym i rekreacyjnym) przy uwzględnieniu indywidualnych możliwości i ograniczeń uczestników. Placówka zapewniała adekwatne wsparcie oraz skutecznie aktywizowała seniorów pozwalając na utrzymanie bądź polepszenie ogólnego stanu psychofizycznego osób. Zakres usług umożliwiających zaspokojenie elementarnych potrzeb (przygotowania posiłku, dostępu do urządzeń i środków służących utrzymaniu higieny, możliwości ogrzania się), jak również innych usług wspomagających poczucie bezpieczeństwa, profilaktyki i ochrony zdrowia, życiowej stabilizacji, pozwalała na udzielenie realnej pomocy potrzebującym mieszkańcom naszej gminy.

Placówka zapewniała miejsca pobytu dla 30 osób we wszystkie dni robocze tygodnia, w wymiarze co najmniej 6 godzin dziennie.

Dzienny Dom Senior + ul. Skrajna 2a

Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ w lokalu usytuowanym w Chorzowie przy ul. Skrajnej 2a w roku 2024 było realizowane przez Ośrodek św. Florian, działający w strukturach Caritas Archidiecezji Katowickiej w ramach programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025. Oferta skierowana była do nieaktywnych zawodowo seniorów, którzy ukończyli 60 rok życia. Placówka zapewniała miejsca pobytu dla 35 osób we wszystkie dni robocze tygodnia, w wymiarze 8 godzin dziennie.

Podczas całorocznej realizacji zadania utrzymano 35 miejsc dla łącznie 43 seniorów oraz zapewniono im bezpieczne i spokojne miejsce, służące realizacji codziennych spotkań w wymiarze 40 godzin tygodniowo, w godzinach od 8:00 do 16:00.

Dzienny Dom Pomocy dla osób powyżej 24 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi ul. Beskidzka 6 przekształcony od 25.11.2024 r. na Środowiskowy Dom Samopomocy typu B z miejscami dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną

Ośrodek Wsparcia – Dzienny Dom Pomocy mieszczący się przy ul. Beskidzkiej 6 w Chorzowie jest placówką prowadzoną przez chorzowskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną.

W 2024 roku placówka zapewniała 30 miejsc dla osób z miasta Chorzowa, niepełnosprawnych intelektualnie oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi od 24 roku życia, zarówno zdolnych do samodzielnego poruszania się, jak i wymagających częściowej lub całkowitej opieki w zaspakajaniu niezbędnych życiowych potrzeb. W roku 2024 skorzystało z usług łącznie 35 osób. Placówka była czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30-16:00.

Środowiskowy Dom Samopomocy typu B z miejscami dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną otwarty od dnia 25.11.2024 r. ul. Beskidzka 6

Od otwarcia placówki ze wsparcia w formie pobytu dziennego skorzystały 33 osoby, placówka zapewnia 40 miejsc.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Zdrowia Psychicznego ul. Karpacka 20

W ramach środowiskowego Domu Samopomocy funkcjonowały:

- ŚDS przy ul. Karpackiej 20 - zapewnia 40 miejsc,
- Filia ŚDS Dzienny Dom Pobytu dla Osób z Chorobą Alzheimera i innymi otępieniami przy ul 3 Maja 18 - zapewnia 15 miejsc.

Środowiskowy Dom Samopomocy ma rozbudowaną strukturę organizacyjną, na którą składają się:

Dom Pobytu Dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych.

W 2024 roku ze wsparcia w formie pobytu dziennego dla osób chorych psychicznie i pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami otępiennymi, w tym dotkniętych chorobą Alzheimera, skorzystało łącznie 79 uczestników, w tym 53 osób w Środowiskowym Domu Samopomocy przy ul. Karpackiej 20 oraz 26 osoby w Domu Pobytu Dziennego dla osób z zaburzeniami otępiennymi przy ul. Maja 18. Z pobytu całodobowego w Środowiskowym Domu Samopomocy skorzystało 7 osób.

Telefon interwencyjny

W ramach obsługi telefonu interwencyjnego dyżury pełniło 2 koordynatorów oraz psycholog. Obszar działań koordynatorów obejmował organizowanie wsparcia psychologicznego oraz koordynację działań mających na celu zabezpieczanie osób w ramach interwencji kryzysowej poza godzinami pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie oraz w dni wolne od pracy. Koordynacja działań w ramach telefonu interwencyjnego opiera się

w ścisłej współpracy koordynatorów z Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego, chorzowską Policją, kuratorami Sądu Rejonowego oraz Ośrodkiem Wsparcia Rodziny.

3.2.5. Mieszkania treningowe

W listopadzie 2023 roku nastąpiła nowelizacja przepisów ustawy o pomocy społecznej w zakresie zmiany mieszkań chronionych na mieszkania treningowe i wspierane.

W 2024 roku w Chorzowie prowadzone były 2 Mieszkania treningowe: przy ul. Wolności 70/U4 oraz przy ul. Kalidego 23/U1. Każde z mieszkań treningowych dysponuje miejscami dla 6 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną, chorobą psychiczną, zaburzeniami rozwoju oraz epilepsją pod warunkiem, że nie wymagają całodobowej opieki.

Osoby kierowane do Mieszkania treningowego są w oparciu o decyzje administracyjne wydawane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Pobyt w mieszkaniu ma na celu nabycie umiejętności umożliwiających stopniowe usamodzielnianie mieszkańców. Pobyt jest odpłatny, a miesięczna opłata ustalana jest na podstawie Uchwały Rady Miasta Nr XLVIII/814/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Osobom trafiającym do mieszkań treningowych zapewniane są takie warunki, aby mogły one w swobodny i bezpieczny sposób doskonalić swoją samodzielność, w tym nabywać umiejętności niezbędne w codziennym życiu takie jak: dbanie o higienę osobistą, utrzymywanie porządku w otoczeniu, planowanie wydatków, przygotowanie posiłków, gospodarowanie własnymi środkami finansowymi, załatwianie spraw urzędowych. Ponadto mieszkańcy uczą się nawiązywania relacji z innymi w zgodzie z własnymi potrzebami i poszanowaniem granic drugiej osoby, rozwiązywania konfliktów oraz aktywnego spędzania wolnego czasu. W 2024 roku ze wsparcia w mieszkaniu przy ul. Wolności 70/U4 skorzystało 10 osób, w mieszkaniu przy ul. Kalidego 23/U1 skorzystało 12 osób. Na realizację zadania w tym zakresie łącznie w 2024 roku Miasto wydatkowało kwotę 433 008,67 zł.

3.2.6. Kierowanie do domów pomocy społecznej

Kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej to zadanie własne gminy. W roku 2024 pracownicy socjalni skompletowali dokumentację na umieszczenie mieszkańców Chorzowa, na podstawie której wydano 168 decyzji kierujących do domów określonych typów.

Tabela nr 18: Decyzje kierujące do domów pomocy społecznej wydane w roku 2024.

Typ domu pomocy społecznej	Liczba osób skierowanych		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Dom dla osób w podeszłym wieku	92	60	32
Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych	33	12	21
Dom dla osób przewlekle psychicznie chorych	18	7	11
Dom dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	12	4	8
Dom dla osób niepełnosprawnych fizycznie	13	10	3
Inne (KORM Dąbki, Borowa Wieś)	0	0	0
Razem:	168	93	75

W roku 2024 skierowano 168 osób, z tego 70% do domów pomocy w Chorzowie, 51 osób uzyskało skierowania do domów poza miastem. Głównym powodem kierowania do domów zlokalizowanych poza miastem był brak domu określonego typu w Chorzowie. Dotyczy to przede wszystkim osób z zaburzeniami psychicznymi, domów dla osób przewlekle somatycznie chorych i domów dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie. W roku 2024 dwoje dzieci zostało skierowanych do domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Przygotowujący decyzję o skierowaniu pracownicy socjalni kierowali się:

- wskazaniami lekarza wystawiającego wniosek,
- wnioskiem osoby kierowanej,
- liczbą osób oczekujących na umieszczenie i przewidywanym czasem oczekiwania w domach o określonym typie.

Zgodnie z przepisami ustawy, osoba wymagająca całodobowej opieki powinna być skierowana do domu pomocy o profilu odpowiadającym występującej dysfunkcji najbliższego miejsca zamieszkania. Mimo dużej liczby domów pomocy społecznej w mieście, brakuje wyspecjalizowanych domów przyjmujących osoby zaburzone psychicznie czy przewlekle somatycznie chore. Na terenie województwa nie funkcjonuje żaden dom dla osób uzależnionych od alkoholu, mimo że ustawa o pomocy społecznej przewiduje ten typ domów, a część osób otrzymujących skierowania do DPS ma zdiagnozowany medycznie problem alkoholowy (ZZA).

Zwiększa się liczba osób cierpiących na różnego rodzaju zaburzenia psychiczne oraz otępienne, które z uwagi na stan zdrowia wymagają natychmiastowego umieszczenia. Osoby starsze, u których występują typowe zaburzenia wieku starczego (demencja, otępienia, lekkie postacie choroby Alzheimera) są przyjmowane do domów znajdujących się na terenie miasta. Osoby z ciężkimi zaburzeniami psychicznymi kierowane są do domów specjalizujących się w opiece nad takimi mieszkańcami. Wśród osób wymagających całodobowej opieki

i pielęgnacji znajduje się spora grupa stanowiących zagrożenie dla siebie i swojego otoczenia. W takich sytuacjach pracownicy socjalni, w oparciu o zebrany materiał dowodowy (protokoły Policji, pisma zarządców budynków i grup lokatorów) występują do Sądu z wnioskami o umieszczenie w DPS bez zgody osoby.

Przy decyzji o skierowaniu do DPS wydawana jest decyzja o odpłatności. Decyzje te określają wysokość odpłatności ponoszonej przez osobę umieszczaną.

Wydatki ponoszone przez miasto na dopłaty do pobytów w domach pomocy społecznej systematycznie rosną. W roku 2024 z dopłat korzystało 552 mieszkańców miasta, a łączna ich kwota wyniosła 22 632 491,50 zł. W porównaniu z rokiem 2023 kwota dopłat wnoszonych przez miasto wzrosła o 4 313 377,37 zł.

Tabela nr 19: Dopłaty wnoszone przez miasto na rzecz mieszkańców umieszczonych w DPS-ach.

Domy Pomocy Społecznej	Kwota dopłat	Udział %	Liczba mieszkańców Chorzowa
DPS "Nadzieja"	2 873 183,06	12,69 %	78
DPS "Republika"	1 263 721,01	5,58 %	70
DPS im. K. Jaworka	2 771 788,33	12,25 %	69
DPS św. Wincentego	2 858 429,21	12,63 %	67
Ośrodek św. Florian	1 802 711,03	7,97 %	63
DPS - y poza miastem	11 062 658,86	48,88 %	205
RAZEM	22 632 491,50	100,00 %	552

Oprócz wydatków ponoszonych przez miasto z tytułu dopłat do pełnych kosztów pobytu w DPS, ponoszone były także wydatki z tytułu tzw. opłat zastępczych. Są to dopłaty wnoszone za osoby, które nie pokrywają wpłat określonych decyzjami w wymiarze ustawowym tj. 70% dochodu własnego. Wiąże się to z zajęciami komorniczymi dokonanymi na świadczeniach emerytalno - rentowych z tytułu zadłużeń zaciągniętych przed umieszczeniem w DPS. Do odpłatności za pobyt mieszkańców domów pomocy społecznej zobowiązani są również członkowie ich rodzin. Odpłatność taka naliczana jest po przeprowadzonym postępowaniu administracyjnym i ustalana jest w drodze decyzji lub umowy. W tym przypadku również dochodzi do potrzeby opłat zastępczych dokonywanych przez gminę Chorzów. Na dzień 31.12.2024 r. kwota niedopłat po stronie rodzin osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wynosiła 991 664,77 zł.

DPS w Chorzowie dysponują 446 miejscami. Stopień wykorzystania wyniósł 100%

Tabela nr 20: Dane dot. mieszkańców wg sprawozdania MPiPS-05.

Wyszczególnienie	Ogółem	DPS publiczne	DPS niepubliczne
Liczba mieszkańców 1.01.2024 r.	442	155	287
Liczba mieszkańców 31.12.2024 r.	444	156	288
Osoby przyjęte w ciągu roku	99	26	73
Osoby które odeszły w ciągu roku:	102	25	77
Do innych placówek	6	3	3
Powrót do rodziny	0	0	0
Usamodzielnienie	0	0	0
Zmarły	91	22	69
Osoby leżące – nie opuszczające łóżek	55	8	47

W ciągu roku rotacja wśród mieszkańców wyniosła około 23%. Rotacja w 94% spowodowana była zgonami mieszkańców. Tylko 12% mieszkańców to osoby całkowicie niesamodzielne, leżące i nie opuszczające łóżek, w porównaniu do roku 2023 liczba jest podobna. Zdecydowanie gorsza w tym zakresie jest sytuacja w DPS prowadzonych przez podmioty niepubliczne, w których osoby leżące stanowią 16% wszystkich mieszkańców.

3.3. Inne zadania realizowane w ramach ustawy o pomocy społecznej

W ramach wsparcia najuboższych mieszkańców miasta Ośrodek przyznawał świadczenia w formie niepieniężnej, skierowane do osób, dla których pomoc finansowa była niewystarczająca lub niewskazana ze względu na trudności w racjonalnym gospodarowaniu środkami bądź ich niewłaściwe wykorzystanie. Pomoc rzeczowa miała różne formy, była dostosowana do potrzeb różnych grup odbiorców i odpowiadała na najistotniejsze potrzeby klientów Ośrodka.

Obejmowała między innymi:

- sprawianie pochówku,
- przyznawanie bonów żywnościowych,
- wsparcie pieniężne dla organizacji przygotowującej wigilię w formie posiłku wigilijnego dla osób samotnych i zaopatrzenie w świąteczne paczki,
- wydawanie odzieży,
- wydawanie produktów żywnościowych.

Sprawienie pochówku

W 2024 roku Ośrodek zorganizował pochówek 54 osób zmarłych na terenie Miasta Chorzowa. W przypadku śmierci osoby ubezpieczonej, emeryta, rencisty lub innej osoby uprawnionej zgodnie z przepisami, przysługuje zasiłek pogrzebowy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako zwrot poniesionych kosztów pogrzebu. W minionym roku Ośrodek wystąpił o zasiłek pogrzebowy dla 21 zmarłych, którzy spełniali warunki jego uzyskania. Całkowity

koszt zadania wyniósł 190 606,64 zł, natomiast po uzyskaniu zasiłków pogrzebowych wyniósł 129 215,72 zł.

Organizacją pochówków w 2024 roku zajmowała się firma wyłoniona w drodze przetargu - Usługi Pogrzebowe „Kocel”. Zmarłych chowano na cmentarzach najbliższych ich miejscu zamieszkania, natomiast pochówki osób NN oraz bezdomnych odbywały się na cmentarzu wyznaniowym, gdzie koszty pogrzebu były najniższe. Koszt pochówku obejmował wydatki związane z przygotowaniem zwłok, transportem z prosektorium lub miejsca zgonu, zakupem trumny lub urny, przewozem na cmentarz oraz złożeniem w miejscu pochówku. W przypadku pochówku w urnie dodatkowo uwzględniano koszty trumny kremacyjnej oraz spopielenia ciała. Do kosztów pochówku zaliczano również opłaty pobierane przez parafie, obejmujące wykopanie grobu, 20-letnie utrzymanie miejsca pochówku oraz czynności liturgiczne.

Pogrzeby zlecane były przez różne instytucje i osoby prywatne:

Tabela nr 21: Podmioty zlecające pochówki.

Podmiot zlecający	Liczba zleceń	%
Prokuratura	9	16,67
Szpital	16	29,63
Policja	16	29,63
Rodzina zmarłego	12	22,22
Znajomy	1	1,85
Łącznie	54	100

Organizowanie wigilii oraz śniadania wielkanocnego dla osób samotnych

W 2024 roku Ośrodek uczestniczył w organizacji Metropolitalnej Wigilii dla Samotnych, współpracując z Fundacją Wolne Miejsce poprzez dofinansowanie tego przedsięwzięcia. Wydarzenie, które odbyło się 24 grudnia 2024 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach, zgromadziło wielu potrzebujących z całej metropolii. Ośrodek sfinansował udział 300 samotnych mieszkańców Chorzowa, przeznaczając na ten cel 6 000,00 zł. Dodatkowo, w okresie wielkanocnym, pokrył koszty śniadania dla 200 mieszkańców miasta w wysokości 3 000,00 zł.

Niezależnie od współpracy z Fundacją, Ośrodek zorganizował 600 paczek z artykułami spożywczymi na święta. Trafiły one do najuboższych osób samotnych korzystających z pomocy społecznej, a także do uczestników Dziennych Domów Pomocy, Klubu Senior+, Środowiskowych Domów Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, uczestników CAS, CIS i CPS oraz do osób bezdomnych przebywających w Schronisku i mieszkańców mieszkań treningowych.

Zaopatrzenie mieszkańców w odzież

Ośrodek prowadzi punkt wydawania odzieży używanej, którą otrzymują osoby skierowane przez pracowników socjalnych. Odzież pochodzi z darowizn od mieszkańców miasta oraz podmiotów prowadzących działalność handlową lub produkcyjną. W 2024 roku rzeczy przekazywane były wyłącznie przez osoby prywatne i trafiły do rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Oprócz odzieży Ośrodek dysponuje także pościelą, kocami oraz podstawowym wyposażeniem kuchennym. Asortyment ten przeznaczony jest głównie dla osób bezdomnych oraz mieszkańców dotkniętych zdarzeniami losowymi, takimi jak pożar mieszkania. Warto podkreślić, że pościel, koce, obuwie i bielizna to rzeczy nowe, natomiast odzież i wyposażenie mieszkań – w zależności od źródła pochodzenia – mogą być zarówno nowe, jak i używane.

3.4. Zadania własne powiatu

W roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej realizował 3 zadania w zakresie należącym do powiatu, w tym 2 z zakresu ustawy o pomocy społecznej. Były to:

- pomoc udzielana usamodzielnianym wychowankom niektórych placówek dla młodzieży,
- umieszczanie w domach pomocy społecznej osób, które otrzymały decyzje kierujące,
- umieszczenia młodzieży w placówkach resocjalizacyjnych – MOW, na mocy postanowień sądowych.

3.4.1. Udzielanie pomocy wychowankom placówek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej

W 2024 r. 5 wychowankom, którzy opuścili młodzieżowe ośrodki wychowawcze udzielono pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, która wynosiła 551,10 zł miesięcznie. Łączny koszt udzielonej pomocy wyniósł 9 369 zł. Ponadto przyznano pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla jednej osoby.

Tabela nr 22: Pomoc wypłacona wychowankom placówek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.

Rodzaj placówki		Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	l. osób	5	0	1
	l. świadczeń	17	0	1
	Kwota	9 369	0	1837

3.4.2. Umieszczanie osób skierowanych w domach pomocy społecznej

Do zadań obowiązkowych gminy należy kierowanie do domów pomocy społecznej tych mieszkańców, którzy zgodnie z opinią lekarza wymagają całodobowej opieki ze strony osób innych, a rodzina lub inne bliskie osoby nie są w stanie jej zapewnić. Natomiast zadaniem

samorządu powiatowego jest umieszczanie we wskazanych domach, zgodnie z wydanymi decyzjami kierującymi. W mieście funkcjonuje 5 domów pomocy społecznej, z których 3 są przeznaczone dla osób w podeszłym wieku, 1 przyjmuje młodzież i dorosłe osoby niepełnosprawne intelektualnie, 1 jest dla osób niepełnosprawnych fizycznie.

W Chorzowie nie ma domów dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób przewlekle somatycznie chorych. Dlatego też osoby, u których zdiagnozowano tego typu schorzenia kierowane są do DPS w innych miejscowościach.

W ciągu ostatniego roku zwiększyła się liczba osób umieszczonych w DPS o 2 osoby. W domach poza miastem umieszczono o 2 osoby więcej niż w roku 2023, w domach działających na terenie Chorzowa zostało umieszczonych o 2 osoby więcej niż w roku 2023.

W Chorzowie jest 5 domów pomocy dysponujących łącznie 446 miejscami. 89 miejsc zajmowały osoby przyjęte w ramach tzw. „starych zasad”. Wg nowych zasad w chorzowskich DPS umieszczonych jest 351 osób, co stanowi prawie 79%. W roku 2024 umieszczono w DPS łącznie 143 osoby, w tym 122 mieszkańców Chorzowa. Decyzje o umieszczeniu wydaje organ właściwy ze względu na miejsce lokalizacji DPS-u. Poniższe zestawienie pokazuje liczbę osób umieszczonych w ciągu roku w domach pomocy społecznej oraz liczbę osób oczekujących na umieszczenie.

Tabela nr 23: Umieszczenia w domach pomocy społecznej w roku 2024.

Typ domu	Liczba osób umieszczonych		Liczba osób oczekujących
	z Chorzowa	z poza miasta	
DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie im. K. Jaworka – ul. Siemianowicka 101	10	11	28
DPS dla osób w podeszłym wieku „Nadzieja” - ul. Wandy 64	20	3	15
DPS dla osób w podeszłym wieku - św. Florian - ul. Harcerska 3	19	4	14
DPS dla osób w podeszłym wieku– św. Wincentego - ul. Powstańców 45	28	1	9
DPS dla dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - ul. Michałkowicka	2	2	24
DPS- y poza miastem o różnych profilach	43	0	30
Razem:	122	21	120
W tym mieszkańcy Chorzowa	122	0	88

Osoby umieszczane poza Chorzowem otrzymują decyzję o umieszczeniu z OPS, MOPS lub PCPR-ów właściwych tj. zgodnie z siedzibą Domów Pomocy Społecznych. Decyzje o umieszczeniu są wydawane w chwili zwolnienia się miejsca w DPS i potwierdzeniu przez Dom Pomocy faktycznego przyjęcia nowego mieszkańca/ mieszkanki na wolne miejsce.

Tabela nr 24: Osoby oczekujące na umieszczenie w DPS-ach w Chorzowie na dzień 31.12.2024 r.

Dom Pomocy Społecznej	Ogółem	Ogółem oczekujący		Lista podstawowa		Przyspieszenia	
		Skierowani z Chorzowa	Z poza Chorzowa	Skierowani z Chorzowa	Skierowani z innych	Mieszkańcy Chorzowa	Z innych Miast
DPS im. K. Jaworka	28	12	16	5	14	7	2
DPS "Nadzieja"	15	14	1	8	1	6	0
DPS św. Florian	14	14	0	8	0	6	0
DPS św. Wincentego	9	9	0	8	0	1	0
DPS Republika	24	9	15	6	13	3	2
Ogółem	90	58	32	35	28	23	4

Ośrodek prowadzi listy oczekujących, na które wpisywane są osoby zgodnie z terminem wydania decyzji kierującej. W roku 2024 nastąpił wzrost liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS na terenie miasta Chorzów o 13 osób. W pierwszej kolejności umieszczane są osoby, które wymagają natychmiastowej opieki całodobowej niezależnie od pozycji na liście oczekujących na podstawie wniosku lekarza wystawiającego zaświadczenie, lekarza prowadzącego leczenie szpitalne lub postanowienie Sądu Rejonowego. Najdłuższe kolejki oczekujących mają: DPS im. K. Jaworka, DPS „Nadzieja”, DPS „św. Florian” i DPS „Republika”. Natychmiastowego umieszczenia wymaga 30% osób oczekujących.

Wszystkie osoby umieszczone na liście oczekujących otrzymały pisemną informację potwierdzającą numer na liście oraz przewidywany termin przyjęcia. Listy osób oczekujących otrzymują również domy pomocy społecznej, których pracownicy mają obowiązek podjąć współpracę z każdą osobą oczekującą na przyjęcie. Następujące w ciągu roku przesunięcia na listach wynikające z przyczyn naturalnych (zgony osób oczekujących), rodzinnych - pobyt u rodziny, rezygnacje i wnioski o przesunięcie terminu przyjęcia do domu pomocy wpływają na skrócenie okresu oczekiwania do około 1 roku.

4. Inne zadania fakultatywne

4.1. Ośrodki Pracy Środowiskowej

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest praca socjalna i pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych klientów wynikających z sytuacji zawodowej, zdrowotnej czy rodzinnej. Zadania związane z aktywizacją społeczną i zawodową oraz pracę ze szczególnymi grupami mieszkańców, powierzone zostały trzem ośrodkom pracy środowiskowej:

- Centrum Pracy Socjalnej,
- Centrum Inicjatyw Społecznych,
- Centrum Aktywizacji Społecznej.

Każdy z ośrodków realizuje inny zakres zadań. Większość działań jest inicjowana i finansowana ze środków pozyskiwanych przez organizacje pozarządowe lub miejskie we własnym zakresie. Niektóre programy realizowane przez OPS na zlecenie miasta zostały umiejscowione w tych ośrodkach.

Tabela nr 25: Wydatki poniesione na utrzymanie i działalność Ośrodków pracy socjalnej w roku 2024.

Ośrodek pracy socjalnej	Razem wydatki
Centrum Pracy Socjalnej	601 166,26
Centrum Inicjatyw Społecznych	532 098,23
Centrum Aktywizacji Społecznej	707 934,47

4.1.1. Centrum Pracy Socjalnej

Centrum Pracy Socjalnej przy Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS) funkcjonuje na terenie miasta Chorzów od 2005 roku w ramach struktur organizacyjnych Ośrodka. Centrum prowadzi działania z zakresu pomocy społecznej, a w szczególności zajmuje się aktywizacją społeczno zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a także aktywizacją i organizacją społeczności lokalnej. W ramach swojej działalności Centrum Pracy Socjalnej proponuje różne formy wsparcia dla mieszkańców Chorzowa, a w szczególności zamieszkujących w dzielnicach Chorzów Stary i Maciejkowice. Budynek przy ul. Kasprowicza 2 w Chorzowie Starym, w którym funkcjonuje CPS został wpisany do rejestru zabytków.

Struktura organizacyjna Centrum Pracy Socjalnej jest uwarunkowana prowadzoną działalnością, która w 2024 roku obejmowała:

Klub Integracji Społecznej (KIS) - prowadzący działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności z powodu długotrwałego bezrobocia, kryzysu bezdomności, uzależnienia od alkoholu, niezaradności życiowej czy niepełnosprawności) poprzez udział m.in. w warsztatach grupowych i poradnictwie indywidualnym z zakresu: doradztwa zawodowego indywidualnego i grupowego, umiejętności społecznych, komunikacji społecznej, edukacji finansowej, terapii zajęciowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom głównie od alkoholu. W ramach KIS w 2024 roku zrealizowano m.in.: sześć (6) edycji Klubu Integracji Społecznej: Kulinaryny pn. „Edukacja żywieniowa dorosłych”, Opiekuńczy pn. „Animator wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych” - warsztaty z elementami pierwszej pomocy przedmedycznej, Hortikuloterapeutyczny pn. „Kreatywni razem - warsztaty ogrodniczo-porządkowe”, Aktywna Kobieta pn. „Nowy image z elementami wizażu”, Aktywny Mężczyzna pn. „Nowa szansa - warsztaty z elementami higieny osobistej”, Florystyczno-Rękodzielniczy pn. „Zrób to sam - warsztaty twórcze z elementami dekoracji wnętrz”; dwie edycje Programu Aktywizacja i Integracja; spotkania: grupy wsparcia, grupy „Aktywni 50+”; spotkania aktywizacyjne dla Uchodźców wojennych z Ukrainy; itp.

Łącznie w formalnych zajęciach/ warsztatach/ spotkaniach Klubu Integracji Społecznej w 2024 roku udział wzięło 432 osoby (rekrutowano/skierowano 463 osób). Do tej liczby należy dodać uczestników organizowanych pikników w Centrum Pracy Socjalnej oraz wiele osób zgłaszających się jedynie po poradę indywidualną.

Tabela 26: Działania w ramach Klubu Integracji Społecznej w 2024 roku.

Nazwa działania	Okres realizacji	Liczba osób rekrutowanych / skierowanych	Liczba osób, które ukończyły zajęcia/ uczestniczyli w spotkaniach
KIS Kulinary pn. „Edukacja żywieniowa dorosłych”	12.02.2024 r. - 12.04.2024 r.	16	14
KIS Opiekuńczy pn. „Animacja wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych” - warsztaty z elementami pierwszej pomocy przedmedycznej	18.03.2024 r. - 16.05.2024 r.	15	12
KIS Hortikultarapetyczny pn. „Kreatywni razem – warsztaty ogrodniczo – porządkowe”	20.05.2024 r. - 19.07.2024 r.	18	13
KIS Aktywna Kobieta pn. „Nowy image z elementami wizażu”	24.06.2024 r. - 23.08.2024 r.	15	11
KIS Aktywny Mężczyzna pn. „Nowa szansa - warsztaty z elementami higieny osobistej”	23.09.2024 r. - 22.11.2024 r.	15	12
KIS Florystyczno-Rękodzielniczy pn. „Zrób to sam - warsztaty twórcze z elementami dekoracji wnętrz”	21.10.2024 r. - 20.12.2024 r.	17	13
Program Aktywizacja i Integracja	02.04.2024 r. - 31.05.2024 r.	10	6
	02.09.2024 r. - 31.10.2024 r.	10	6
Grupa wsparcia	09.01.2024 r. - 24.12.2024 r.	54	54
Grupa „Aktywni 50+”	08.01.2024 r. - 27.12.2024 r.	53	53
Spotkania integracyjne dla Uchodźców wojennych z Ukrainy	10.01.2024 r. - 18.12.2024 r.	6	6
Punkt Poradnictwa Zawodowego (pomoc doradcy zawodowego i psychologa)	08.01.2024 r. - 31.12.2024 r.	86	86
Pikniki integracyjne	05.07.2024 r. - 05.07.2024 r.	78	78
	04.09.2024 r. - 04.09.2024 r.		
Wycieczka edukacyjno-integracyjna dla uczestników KIS	24.10.2024 r. - 24.10.2024 r.	30	28
Paczka świąteczna połączona ze spotkaniem wigilijnym dla uczestników KIS	13.12.2024 r. - 13.12.2024 r.	40	40
SUMA:		463	432

Każda z 6 edycji zorganizowana w 2024 roku w ramach Klubu Integracji Społecznej prowadzona była 2 razy w tygodniu po 5 godzin przez okres min. 2 miesięcy i obejmowała następujące zajęcia m.in.: Profilaktyka uzależnień - 10 godzin, Trening umiejętności społecznych - 10 godzin, Grupowe doradztwo zawodowe - 10 godzin, Edukacja finansowa - 5 godzin, Zajęcia grupy wsparcia (w zależności od edycji KIS) do 25 godzin, Zajęcia specjalistyczne w zależności od edycji KIS do 40 godzin.

Foto: Klub Integracji Społecznej uczestnicy w trakcie zajęć.

Łącznie w okresie od 12.02.2024 roku do 20.12.2024 roku przeprowadzono 540 godzin zajęć warsztatowych dla 96 osób (kobiet – 46, mężczyzn - 50) wykluczonych społecznie, osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych, w kryzysie bezdomności a także dotkniętych problemem uzależnienia.

Podczas trwania poszczególnych edycji Klub oferował uczestnikom następujące usługi m.in.: pracę socjalną z indywidualnym przypadkiem, wyżywienie (kanapki, ciastka, kawa, herbata, itp.), bilety umożliwiające dojazd na zajęcia, materiały terapeutyczne do zajęć, spotkania okolicznościowe itp.

Punkt koordynacji prac społecznie użytecznych (PSU) organizowanych dla osób bezrobotnych korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Do głównych zadań Punktu w 2024 roku należało: przeprowadzanie szkoleń, kierowanie do pracodawców, rozliczanie czasu pracy, przygotowanie zestawień wynagrodzeń, współpraca w zakresie PSU z pracodawcami, Powiatowym Urzędem Pracy (PUP) i pracownikami socjalnymi OPS (szerzej na ten temat w rozdziale 4.2.7.).

Program Aktywizacja i Integracja (PAI) - realizowany w Centrum w ramach Klubu Integracji Społecznej we współpracy z PUP na podstawie porozumienia o realizacji zadania. Program był skierowany do osób bezrobotnych korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy realizował Program Aktywizacja i Integracja zgodnie z art. 62a *Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Program był

adresowany do osób bezrobotnych długotrwale oddalonych od rynku pracy. Zorganizowano dwie edycje programu w liczbie - 90 godzin w każdej edycji. Program ukończyło 12 osób (kobiet - 6; mężczyzn - 6) jw. korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Program PAI składał się z dwóch bloków: blok INTEGRACJA obejmował: Trening umiejętności społecznych - 30 godzin, Poradnictwo specjalistyczne z zakresu uzależnień - 20 godzin, Grupowe doradztwo zawodowe - 25 godzin, Indywidualne doradztwo zawodowe - 5 godzin, Grupa wsparcia - 10 godzin; blok AKTYWIZACJA, w ramach którego uczestnicy wzięli udział w pracach społecznie użytecznych - 80 godz. łącznie w okresie 2 miesięcy.

Punkt Poradnictwa Zawodowego - prowadzony w ramach Klubu Integracji Społecznej i Centrum Pracy Socjalnej (dwa źródła finansowania) szczególnie dla osób bezrobotnych i niepełnosprawnych, a także niepotrafiących sprawnie poruszać się po otwartym rynku pracy. Podstawowym zadaniem Punktu była aktywizacja zawodowa poprzez indywidualne lub grupowe konsultacje i warsztaty w zakresie doradztwa zawodowego, a także aktywizacja społeczna osób długotrwale pozostających poza rynkiem pracy. Uczestnikami programu byli m.in.: osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, osoby zarejestrowane w PUP i posiadające status bezrobotnego, a także bierne zawodowo tj. niezarejestrowane w PUP oraz osoby niepełnosprawne. W ramach funkcjonowania PPZ w 2024 roku organizowane były indywidualne konsultacje w zakresie doradztwa zawodowego m.in.: pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych - CV, listu motywacyjnego, planowanie ścieżki zawodowej, określenie umiejętności i predyspozycji zawodowych, skuteczna autoprezentacja, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, uzyskanie wskazówek dotyczących możliwości aktywizacji społecznej np. poprzez włączanie w realizowane programy, czy włączanie się w życie społeczności lokalnej. W ramach Punktu uczestnik programu mógł zapoznać się z ofertami pracy umieszczonymi na tablicy ogłoszeń w Centrum Pracy Socjalnej oraz miał możliwość skorzystania z internetu. Do PPZ w 2024 roku zgłosiło się 86 osób (41 kobiet, 45 mężczyzn). Odkonduło się 107 konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym i 30 konsultacji indywidualnych z psychologiem. Punkt czynny był w każdy poniedziałek w godzinach 16:00 – 18:00 i prowadzony przez lidera - doradcę zawodowego. Psycholog przyjmował w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca w godzinach pracy PPZ.

W ramach programu **Lokalna Integracja Społeczności** (LIS) w 2024 roku zorganizowano m.in. następujące spotkania:

- w dniu 12.04.2024 roku odbyło się uroczyste śniadanie wielkanocne dla uczestników Klubu Integracji Społecznej pn. „Edukacja żywieniowa dorosłych”,

- w dniu 5.07.2024 roku odbył się piknik integracyjny dla uczestników zajęć organizowanych w ramach Centrum Pracy Socjalnej, w tym Klubów Seniora funkcjonujących w budynku,
- w dniu 4.09.2024 roku odbył się piknik integracyjny dla uczestników zajęć organizowanych w ramach Klubu Integracji Społecznej,
- w dniu 20.09.2024 roku Centrum Pracy Socjalnej było współorganizatorem Starochorzowskiego Pikniku Rodzinnego,
- w dniu 13.12.2024 roku odbyło się spotkanie świąteczne dla uczestników Klubu Integracji Społecznej podczas którego dzieci z Przedszkola nr 29 wystąpiły z krótkim koncertem kolęd i pastorałek,
- w dniu 30.12.2024 roku w Centrum Pracy Socjalnej, w ramach Programu „Centrum Wolontariatu Senioralnego” zorganizowano spotkanie świąteczne dla wolontariuszy oraz podopiecznych,
- okazjonalnie odbywały spotkania integracyjno-aktywizacyjne (także dla mieszkańców Domu PCK - Uchodźców wojennych z Ukrainy, którzy do 28 czerwca 2024 r. przebywali na terenie Domu PCK),
- okazjonalnie dla miejscowej społeczności lokalnej, w tym dla seniorów spotykających się w Centrum odbywały się spotkania z funkcjonariuszami Policji na temat zwiększenia świadomości seniorów, w związku z różnymi oszustwami, odbywały się także spotkania z różnymi specjalistami oraz projekcje filmów profilaktycznych, historycznych czy fabularnych, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.

Ponadto w ramach organizowania społeczności lokalnej Centrum:

- na przestrzeni całego 2024 roku zorganizowało zbiórkę odzieży używanej pn. „Wietrzenie szaf”, którą na bieżąco przekazywano osobom potrzebującym, w tym Uchodźcom wojennym z Ukrainy, a także pensjonariuszom domów pomocy społecznej z terenu miasta Chorzów oraz schronisk dla osób w kryzysie funkcjonujących na terenie Śląska,
- przed Świątami Wielkanocnymi i Świątami Bożego Narodzenia we współpracy z Parafią pw. św. Marii Magdaleny zorganizowano zbiórki artykułów higienicznych i środków czystości oraz żywności z przedłużonym terminem ważności dla osób potrzebujących.

Ważną inicjatywą w ramach integrowania społeczności lokalnej była funkcjonująca w holu budynku Centrum Pracy Socjalnej lodówka tzw. Jadłodzielnia, do której każdy mógł

włożyć swoją niewykorzystaną żywność - zgodnie z zasadą NIE MARNUJ JEDZENIA - PODZIEL SIĘ Z POTRZEBUJĄCYMI. Jadłodzielnia była otwarta od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 18:00. W 2024 roku w okresie zimowym, w holu budynku CPS funkcjonował także dla osób dotkniętych problemem bezdomności punkt wydawania ciepłej herbaty.

Grupy wsparcia dla absolwentów po zakończeniu udziału w Klubie Integracji Społecznej oraz dla mieszkańców dzielnic Chorzów Stary i Maciejkowice. W ciągu roku odbyło się 48 spotkań grupy wsparcia.

Grupę „Aktywni 50+” skierowaną do osób po pięćdziesiątym roku życia, które pragną aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym oraz są zmotywowane do działania na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej. W ciągu roku odbyło się 48 spotkań grupy „Aktywni 50+”.

Spotkania integracyjne Uchodźców wojennych z Ukrainy W ramach Klubu Integracji Społecznej odbywały się spotkania integracyjne Uchodźców wojennych z Ukrainy. W ciągu roku odbyło się 47 spotkań w terminie od 10.01.2024 r. do 18.12.2024 r. Moderatorem spotkań był opiekun grup zatrudniony w CPS. Organizowane spotkania przybierały postać rozmów, pogadanek oraz zajęć kulinarnych podczas, których przygotowywano potrawy zarówno polskie, jak i ukraińskie.

Program „Budownictwo socjalne” program skierowany był do osób niezaradnych życiowo, samotnych lub/i niepełnoprawnych będących klientami OPS. Polegał na przeprowadzaniu drobnych remontów w mieszkaniach socjalnych, pozostających w zasobach miasta lub remontów lokali użyteczności publicznej przez stworzoną do tego celu ekipę remontowo-budowlaną z osób wykonujących prace społecznie użyteczne w CPS. Dofinansowano w ramach programu remont 5 lokali mieszkalnych (w tym też poprzez przekazanie rodzinom/osobom materiałów remontowo-budowlanych) oraz pomalowano pomieszczenia lub dokonano niezbędnych remontów w 6 placówkach: Szkole Podstawowej nr 13, Centrum Pracy Socjalnej oraz Polskim Związku Niewidomych/Okręg Śląski, Klubie Senior+, mieszkaniu treningowym, jadłodajni OPS. Warto nadmienić, że rodziny/osoby, którym przekazano materiał remontowo-budowlany nie chciały skorzystać z pomocy ekipy budowlanej, prace wykonały we własnym zakresie.

Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej funkcjonujący w Centrum na podstawie: Zarządzenie nr OR.194.2023 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 14 września 2023 r.

Punkt informacyjny z zakresu ekonomii społecznej powołany na podstawie Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej dla Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie (wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora OPS w Chorzowie nr 20/2017 z dn. 28.03.2017 roku) w celu koordynacji działań z zakresu ekonomii społecznej. W ramach tej działalności na przestrzeni lat 2017-2024 m.in.: zorganizowano 13 szkoleń dla pracowników socjalnych z zakresu ekonomii społecznej; kontynuowano współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach i doradcą ROPS w zakresie rozwoju ekonomii społecznej; kontynuowano współpracę na podstawie podpisanego porozumienia na rzecz promocji i rozwoju przedsiębiorczości społecznej na terenie Miasta Chorzów pomiędzy Fundacją Regionalnej Agencji Promocji Zatrudnienia z siedzibą w Sosnowcu (jako Liderem konsorcjum realizującym projekt pt. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej subregionu Centralno-Wschodniego”), a Centrum Pracy Socjalnej przy Ośrodku Pomocy Społecznej z siedzibą w Chorzowie; zorganizowano 53 spotkania (w tym 8 spotkań w 2024 roku) dla osób wykluczonych społecznie - uczestników zajęć prowadzonych w Centrum z przedstawicielami OWES. W dniu 25.11.2024 r. zawarto kolejne porozumienie z Fundacją Regionalnej Agencji Promocji Zatrudnienia z siedzibą w Sosnowcu na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na terenie Miasta Chorzów.

Punkt ds. mediacji rodzinnych funkcjonujący na podstawie stworzonego Regulaminu ds. mediacji rodzinnych działającego w CPS przy OPS w Chorzowie, dla osób które podjęły decyzję o polubownym rozstrzygnięciu sporu/konfliktu rodzinnego. Punkt był czynny w godzinach pracy CPS, po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu terminu, prowadzony przez mediatora sądowego wpisanego na listę stałych mediatorów sądowych przy Sądzie Okręgowym w Katowicach. W ramach funkcjonującego Punktu w dniu 4.12.2024 roku Centrum Pracy Socjalnej zorganizowało **Pierwszy Chorzowski Dzień Mediacji** w czasie, którego został wygłoszony wykład pt. Mediacja jako alternatywny sposób rozwiązywania sporów; odbywały się także indywidualne konsultacje z mediatorem sądowym. W organizowanym Dniu Mediacji udział wzięły 72 osoby.

Centrum Wolontariatu Senioralnego funkcjonował w ramach działalności Centrum Pracy Socjalnej w Chorzowie. Został stworzony w odpowiedzi na potrzeby seniorów w wieku 65 lat i więcej. Podstawą prawną działania programu był art. 45 *Ustawy o pomocy społecznej*. Program polegał na świadczeniu seniorom usług wsparcia społecznego oraz pomocy w wykonywaniu czynności dnia codziennego przy udziale wolontariuszy. Program realizowany był przez pracowników Centrum Pracy Socjalnej poprzez organizację i koordynację pracy wolontariuszy, świadczących wybrane przez seniora wsparcie:

1. wsparcie społeczne realizowane poprzez:
 - uruchomienie wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupy, itp.);
2. wsparcie w czynnościach dnia codziennego, realizowane poprzez:
 - zakup i dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej,
 - wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora, dowieszenie lub pomoc w organizacji transportu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty, pomoc/towarzyszenie w zakresie realizacji recept,
 - pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowieszeniu seniora do urzędu.

Z pomocy programu Centrum Wolontariatu Senioralnego skorzystało 25 seniorów, a zaangażowanych w realizację pomocy seniorom było 21 wolontariuszy, z którymi zostały podpisane porozumienia na świadczenie usług wolontariackich. Średnio raz w miesiącu odbywały się spotkania wspierające dla wolontariuszy, których celem była integracja osób świadczących wsparcie seniorom. Od początku roku wolontariusze wykonali 2 247 godzin usług wsparcia na rzecz seniorów. Organizacja programu miała charakter bezkosztowy, oprócz wydatku związanego z objęciem wolontariuszy ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej (OC) i następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW).

Działalność szkoleniowa i edukacyjna pracowników socjalnych oraz związana z przygotowaniem zawodowym praktykantów, słuchaczy lub studentów do wykonywania zawodu pracownika socjalnego lub zawodów pokrewnych.

Punkt wydawania ciepłych posiłków dla mieszkańców m.in. Chorzowa Starego.

W roku 2024 w pierwszym kwartale średnio codziennie wydawanych było około 10 gorących posiłków przygotowanych w Jadłodajni OPS i dowożonych do Centrum. Okazjonalnie wydawane były również inne artykuły żywnościowe przekazywane do CPS przez Śląski Bank Żywności, w tym chleb dostarczany przez jedną z chorzowskich piekarni.

Centrum Pracy Socjalnej w roku ubiegłym udostępniało pomieszczenia różnym grupom społecznym i środowiskowym dla realizowanych przez nie zadań statutowych:

- Klub Senior+,
 - Klub Emerytów byłej Kopalni Prezydent,
 - Klub Seniora „Chorzów Stary”,
 - Dział Socjoterapii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chorzowie,
 - Filia nr 3 Biblioteki Miejskiej w Chorzowie,
 - Grupy/koła/wspólnoty funkcjonujące w Parafii pw. św. Marii Magdaleny,
 - Grupy animatorów działające na rzecz społeczności wyznaniowej miejscowej parafii.
- Adresatami działań Centrum Pracy Socjalnej w szczególności były:
- osoby bezrobotne,
 - osoby w kryzysie bezdomności,
 - osoby z niepełnosprawnościami,
 - osoby niezaradne życiowo,
 - osoby uzależnione,
 - osoby po opuszczeniu zakładów karnych,
 - osoby skazane prawomocnym wyrokiem Sądu skierowane do prac społecznych,
 - osoby starsze,
 - osoby zamieszkujące dzielnicę Chorzów Stary i Maciejkowice korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub innych form zabezpieczenia społecznego.

Fotorelacja z wycieczki edukacyjno-integracyjnej do Czernej i Nowej Góry - Ranczo Artemidy

W 2024 roku na terenie ogrodu Centrum Pracy Socjalnej zorganizowano 2 pikniki. Pierwszy w dniu 5.07.2024 r. dla uczestników zajęć organizowanych w ramach Centrum Pracy Socjalnej w tym Klubów Seniora funkcjonujących w budynku. Drugi w dniu 4.09.2024 r. „V Festyn KIS-owców” dla uczestników zajęć organizowanych w ramach Klubu Integracji Społecznej.

Uczestnicy pikników integracyjnych zorganizowanych w ogrodzie CPS.

W dniu 13.12.2024 r. zorganizowano spotkanie wigilijne dla uczestników Klubu Integracji Społecznej, podczas której uroczyście wręczono zaświadczenia potwierdzające ukończenie zajęć oraz paczki świąteczne.

Ważnym działaniem Centrum było **organizowanie i koordynowanie prac społecznych wykonywanych przez osoby skazane prawomocnym wyrokiem Sądu**. Osoby do przedmiotowych prac były kierowane przez Sąd Rejonowy w Chorzowie. W ciągu roku średnio miesięcznie kierowane były 44 osoby, pracę podejmowało 30 osób tj. około 68%. Łącznie Sąd Rejonowy skierował do prac 528 osób, pracę podjęło 363 osoby. 35 osób skazanych odpracowało wyrok w całości. W ciągu roku osoby skazane wypracowały 7 972 godziny tj. średnio 664 godziny miesięcznie. Przeciętnie każda z osób odbywających karę wypracowała około 22 godziny. Większość osób legitymujących się stopniem niepełnosprawności wykonywało lekkie prace np. na stanowisku portiera/pracownika gospodarczego/dozorcy. Pozostałe osoby wykonywały prace porządkowe tj. sprzątanie pomieszczeń lub mieszkań klientów OPS, mycie okien, porządkowanie terenu zieleni, drobne prace naprawcze, malowanie obiektu, odśnieżanie, pomoc w pracach transportowych, wyładunek żywności ze Śląskiego Banku Żywności, itp. Szczegółowe zestawienie ilości osób skierowanych przez Sąd do wykonywania pracy na cele społeczne, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 27: Zestawienie ilości osób skierowanych do prac społecznych przez Sąd w roku 2024.

Miesiąc	Ilość osób skierowanych	Ilość osób które podjęły prace	Ilość osób które nie zgłosiły się do prac	Ilość godzin	Ilość osób które zakończyły prace
I/2024	34	20	14	568,5	1
II/2024	34	23	11	531,5	1
III/2024	27	27	12	595,5	3
IV/2024	42	30	12	642,5	3
V/2024	39	32	16	539,5	1
VI/2024	43	30	13	661	3
VII/2024	43	29	14	706	2
VIII/2024	48	33	15	698,5	4
IX/2024	53	36	17	846,5	8
X/2024	51	29	22	580	2
XI/2024	58	36	22	801,5	3
XII/2024	56	38	18	801	4
RAZEM	528	363	186	7 972	35

W 2024 roku Sąd Rejonowy w Chorzowie skierował do wykonywania nieodpłatnych kontrolowanych prac na cele społeczne 1 osobę nieletnią, która w całości odpracowała prace na cele społeczne.

Działania Centrum Pracy Socjalnej były finansowane z różnych źródeł. Na utrzymanie obiektu i jego podstawowe zadania wykorzystano w 2024 roku następujące środki:

Tabela nr 28: Źródła finansowania działalności CPS w roku 2024.

Źródło finansowania	Przeznaczenie	Kwota
Środki własne Miasta	Działalność Centrum Pracy Socjalnej	567 765,61
Miejski Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (środki na działalność KIS, ujęte w budżecie CPS)	Klub Integracji Społecznej	39 445,05
Miejski Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Klub Integracji Społecznej	133 700,29
Środki z funduszu Przeciwdziałania Negatywnym Skutkom Spożywania Alkoholu	Klub Integracji Społecznej	36 346,98
Środki własne Miasta	Prace społecznie użyteczne	94 357,14
Środki własne Miasta	Program „Budownictwo socjalne”	10 000,00
RAZEM		881 615,07

W budynku zlokalizowane są 4 inne jednostki organizacyjne (Klub Integracji Społecznej, Filia nr 3 Biblioteki Miejskiej, Dział Socjoterapii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Klub Senior+). W minionym roku wzorem lat poprzednich w CPS koordynowano program prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Na realizację tego zadania przeznaczono ponad 10,7% środków będących w dyspozycji CPS. Prace wykonywane były w 40 lokalnych instytucjach i organizacjach głównie na stanowiskach: pracownik gospodarczy, sprzątaczką, pokojowa, pomoc biurowa, pomoc kuchenna, konserwator itp. W 2024 roku skierowano do prac społecznie użytecznych 156 osób z czego prace podjęło 115 osób, które przepracowały łącznie 20 459 roboczogodzin. Z podanej liczby osób 11,3% (13 osób) zaktywizowało się zawodowo, a 33% (38 osób) nie ukończyło prac z własnej winy np. z powodu wyrejestrowania z PUP lub porzucenia pracy.

Obiekt był dostępny w godzinach od 7:00 do 19:00.

4.1.1.1 . KLUB SENIOR+

Od stycznia 2020 roku w budynku Centrum Pracy Socjalnej na II piętrze funkcjonuje KLUB SENIOR+ (ośrodek wsparcia w rozumieniu klubu samopomocy), który powstał z udziałem dofinansowania z MRPiPS w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Klub Senior+ działa w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej. Jest miejscem spotkań dla 15 Seniorów, tj. osób w wieku 60+ zarówno kobiet jak i mężczyzn, nieaktywnych zawodowo. W roku 2024 Klub uczestniczył w kolejnej edycji Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025 (edycja 2024).

Działalność Klubu skoncentrowana była na zapewnieniu w okresie często trudnej i złożonej „jesieni życia” bezpiecznego i spokojnego miejsca dla spędzania wolnego czasu oraz organizowaniu różnorodnej aktywności, podnoszącej jakość życia Seniorów. Sprzyjała także nawiązywaniu i utrzymywaniu więzi towarzyskich i koleżeńskich. W ramach działalności Klubu udzielano wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia Seniorów. Zajęcia realizowane były zgodnie z zainteresowaniami i preferencjami seniorów, a poziom aktywności był dostosowany do ich możliwości psychofizycznych. Mogli oni korzystać z szerokiej i kompleksowej oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Zrealizowane zadania wpłynęły na zminimalizowanie poczucia marginalizacji społecznej, samotności oraz poprawiły samoocenę Seniorów.

Zajęcia w Klubie Senior+ odbywały się trzy razy w tygodniu w łącznym wymiarze 20 godzin (realizowano również wyjścia popołudniowe na przedstawienia, koncerty i spektakle). Były to zarówno zajęcia ogólne takie jak muzykoterapia, biblioterapia, zajęcia kulturalno-oświatowe, zajęcia edukacyjne, zajęcia integracyjno-aktywizujące, jak i również zajęcia specjalistyczne z terapeutą zajęciowym, psychologiem, specjalistą z aktywności ruchowej, pielęgniarką, kosmetyczką, informatykiem. Podczas zajęć i organizowanych imprez seniorzy mieli zapewniony poczęstunek. Uczestnicy Klubu Senior+ mieli także możliwość skorzystania z indywidualnej porady prawnej w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz z księgozbioru biblioteki mieszczącej się w budynku CPS. Aktywnie działali także w chorzowskim Centrum Wsparcia Senioralnego.

W ramach zajęć klubowych zrealizowano w roku sprawozdawczym m.in.:

- wyjścia na widowiska muzyczne i teatralne do Teatru Rozrywki i ChCK (zrealizowano 9 takich wyjść),
- wycieczki całonocne - zorganizowano 3 wycieczki: Pszczyna – Pałac i Park, Ostrów k/Żarek – Zagroda edukacyjna, Gliwice – Marina Rejs statkiem,
- zorganizowano również 4 wycieczki środkami transportu publicznego: noworoczną do Klasztoru w Katowicach Panewnikach (12.01.2024 r.), Egzotarium w Sosnowcu (6.03.2024 r.), Bytomia Rynek (17.04.2024 r.), Bytomia Muzeum Górnośląskiego - lekcje edukacyjne (8.05.2024 r.),
- wspólne uroczyste obchody Dnia Babci i Dziadka, Karnawału, Walentynek, Dnia Kobiet, Świąt Wielkanocnych, Świąt Niepodległości, Dnia Seniora, Andrzejek, Mikołajek, Wigilii Świąt Bożego Narodzenia, Sylwestra oraz urodzin uczestników,
- wyprawy spacerowe – do Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie,

- imprezy integracyjne w ogrodzie CPS połączone z grilowaniem.

Klub finansowany był ze środków własnych Gminy Chorzów oraz dotacji uzyskanej z MRPiPS w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” (edycja 2024).

4.1.2. Centrum Inicjatyw Społecznych

Centrum Inicjatyw Społecznych jest jednostką organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie.

Centrum Inicjatyw Społecznych powstało w roku 2011 w budynku przekazanym miastu przez Parafię św. Barbary w Chorzowie. Obiekt adoptowano dla celów określonych we wniosku projektowym zgodnie z umową dotacyjną z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego.

Adaptacja budynku parafialnego na Centrum Inicjatyw Społecznych wyszła naprzeciw osobom zamieszkającym w dzielnicy Chorzowa II, którzy z jednej strony mogą poszerzyć wiedzę, nabyć nowych umiejętności, a z drugiej spędzić wolny czas rozwijając swoje zainteresowania. Pomieszczenia udostępniane są organizacjom prowadzącym warsztaty, szkolenia, treningi a także poradnictwo zgodnie z przyjętym wcześniej harmonogramem. Użyczenie pomieszczeń następuje bezpłatnie po wcześniejszym przedłożeniu harmonogramu oraz przedstawieniu proponowanej tematyki zajęć.

CIS jest miejscem działalności dla osób z „zacięciem” społecznikiem, wolontariuszy, animatorów działających w relacjach sąsiedzkich, grup przyparafialnych, czyli u wszystkich tych podmiotów, u których na przeszkodzie rozwinięcia bardziej prężnej aktywności stał do tej pory brak zaplecza lokalowego.

Główne cele działalności to:

- udostępnianie zaplecza lokalowego na rzecz podmiotów działających w sferze aktywizacji mieszkańców Chorzowa,
- inspirowanie i wspieranie działań na rzecz społeczności lokalnej,
- promowanie aktywnych postaw społecznych, wspieranie ludzi w procesie samoorganizowania się i tworzenia grup wsparcia.

Stałymi podmiotami działającymi w Centrum Inicjatyw Społecznych są:

- Dom Pobytu Dziennego dla osób z zaburzeniami otępiennymi w tym dotkniętych chorobą Alzheimera zapewniający pobyt dla 15 osób,
- Koło Seniora,
- Stowarzyszenie Twórców Sztuki i Rękodzieła Artystycznego „Nazaret”,
- punkt nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej,
- Stowarzyszenie „Błękitny Anioł”.

Podmiotem, który kontynuował swą działalność w CIS w 2024 roku była Grupa Anonimowych Alkoholików.

W CIS działa także punkt terapeutyczno - doradczy dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, a także prowadzone są zajęcia w ramach programu psychologiczno - terapeutycznego dla sprawców przemocy.

Centrum Inicjatyw Społecznych udostępniało swoje pomieszczenia na potrzeby spotkań rodziców naturalnych z dziećmi umieszczonymi okresowo w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w pogotowiach opiekuńczych. W CIS odbywały się także szkolenia organizowane przez Zespół Interdyscyplinarny dla kadry służb społecznych z terenu Chorzowa działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2024 r. CIS w ramach porozumienia zawartego z Zespołem Szkół Specjalnych nr 3 w Chorzowie udostępniał pomieszczenia dla uczniów, odbywających zajęcia w ramach praktycznej nauki zawodu.

Po raz drugi w CIS w 2024 r. zorganizowany został chorzowski finał akcji „Szlachetna Paczka”.

CIS użyczał także swoich pomieszczeń na różnego rodzaju wydarzenia miejskie m.in. na warsztaty z zakresu rewitalizacji dzielnic czy też na organizację imprezy „Tydzień Wakacyjno-Teatralnej Podróży po Chorzowskich Podwórkach”.

W 2024 r. w CIS zorganizowano także punkt przyjmowania wniosków na świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2024 r. w CIS odbywały się również: spotkania z dzielnicowymi KMP w Chorzowie dotyczące profilaktyki bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, „metody na wnuczka”, „mowy nienawiści”. Zorganizowano również warsztaty zdrowego odżywiania we współpracy ze Śląskim Bankiem Żywności, kiermasze świąteczne, „Dni Otwarte Rodzicielstwa Zastępczego”, „Dzień Sportu Seniora”, warsztaty fotograficzne „Poranki z Fotografią”.

Podmiotem, który rozpoczął współpracę z CIS w 2024 r. jest fundacja Chorzowska Akademia Transformacji, w ramach której organizowane są zajęcia rękodzielnicze, wyjścia do placówek kulturalnych, imprezy okolicznościowe dla dzieci i seniorów uczęszczających do CIS.

4.1.3. Centrum Aktywizacji Społecznej

Centrum Aktywizacji Społecznej podobnie jak w poprzednich latach swej działalności funkcjonowało wielotorowo. Z jednej strony koncentrowało się na wsparciu organizacji pozarządowej w ich statutowej działalności, z drugiej podejmowało zadania zlecone przez UM oraz wprowadzało inicjatywy własne.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. w CAS zarejestrowanych było 107 organizacji pozarządowych.

Wsparcie organizacji pozarządowych

- bezpłatne udostępnianie pomieszczeń,
- udostępnianie adresu dla potrzeb rejestracji,
- udostępnianie adresu dla potrzeb korespondencji,
- korzystanie z szafek i stanowisk biurowych,
- pomoc informatyka,
- udostępnianie organizacjom pozarządowym bazy noclegowej,
- umożliwianie korzystania z pomocy prawnej,
- doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych,
- organizowanie szkoleń i usług doradczych w zakresie tworzenia i funkcjonowania NGO.

CAS stanowi zaplecze dla długoletniego projektu Chorzowskiego Stowarzyszenia Pomocy „SERCE” i udostępnia pomieszczenia dla klubu seniora „Nasz Krąg”. Trzy razy w tygodniu blisko 100 seniorów korzysta z bazy lokalowej CAS na spotkaniach towarzysko-integracyjnych, jak również spotkaniach aktywizujących.

Organizacje pozarządowe zarejestrowane w CAS w ramach swojej działalności statutowej organizowały szkolenia, warsztaty artystyczne, walne zebrania. Ponadto korzystały w zależności od potrzeb z porad prawnych i doradztwa w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych. Organizacje w CAS realizują własne projekty finansowane zarówno ze środków unijnych, jak i samorządowych. CAS w ramach podpisanej umowy z Fundacją Regionalnej Agencji Promocji Zatrudnienia współpracuje w obszarze doradztwa w zakresie ekonomii społecznej.

CAS redaguje newsletter, za pośrednictwem którego organizacje pozarządowe na bieżąco informowane są o organizowanych szkoleniach, warsztatach jak i wydarzeniach odbywających się w poszczególnych organizacjach. Zadeklarowanym organizacjom pozarządowym CAS odbiera pocztę i informuje o konieczności jej odbioru.

CAS stanowi zaplecze realizacji ustawy „Nieodpłatna pomoc prawna i obywatelska”. Poradnictwem obywatelskim na terenie obiektu zajmuje się Fundacja PRO BONO. Porady odbywały się 5 razy w tygodniu po 4 godziny. Pracownicy CAS rejestrują chętne osoby do skorzystania z porad prawnych i obywatelskich (telefonicznie, mailowo, osobiście), sporządzają listy i odsyłają do odpowiednich punktów na terenie Chorzowa.

Projekt „Romowie Jutra” realizowany w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

W 2024 r. w ramach powyższego Programu zrealizowano 6 zadań pod nazwą:

- „Klub dla dzieci i młodzieży z romskiej mniejszości etnicznej oraz dla ich przyjaciół”. Klub działał od lutego 2024 r. do 31.12.2024 r. (z przerwą wakacyjną). W każdym miesiącu działalności zajęcia odbywały się 5 razy. Klub jest przygotowany na przyjęcie 30 wychowanków. W ramach zajęć beneficjenci zadania odrabiają zadania domowe, biorą udział w różnych zajęciach: sportowych, muzycznych, sportowych, informatycznych, z języka angielskiego. Każdorazowo wydawany jest posiłek. Dzieci i młodzież korzystają również z wyjść do placówek kultury i rekreacji. Wartość zadania 86 800,27 zł czego 69 963,27 zł pochodziło z dotacji z MSWiA, a 16 837,00 zł z wkładu własnego Miasta Chorzów.
- „Dni tolerancji - równi sobie” - wspólnie ze świetlicą środowiskową „Chatka” prowadzoną przez Stowarzyszenie SERCE dzieci brały udział w przedsięwzięciu trwającym 3 dni. Tegoroczna edycja realizowana była pod hasłem „Zdrowa dieta”. W kolejne dni beneficjenci uczestniczyli w zajęciach w Akademii gotowania Kids Kitchen w Katowicach, byli na wycieczce w Funzeum w Gliwicach oraz brali udział w zajęciach kulinarnych w siedzibie klubu – w CAS. Wartość zadania wyniosła: 8 497,00 zł z czego 7 067,00 zł pochodziło z dotacji MSWiA, a 1 430,00 zł z wkładu własnego Miasta Chorzów.

- „Romowie Jutra – wycieczka krajoznawcza” – W ramach zadania uczestnicy brali udział w wyprawie na Pustynię Błędowską i do Jaskini Wierchowskiej. Wartość zadania wyniosła 4 080,00 zł z czego 3 430,00 zł to dotacja MEN i 650,00 wkład własny Miasta Chorzów.

- „Romowie Jutra – korepetycje maturalne dla maturzystki z romskiej mniejszości etnicznej”. Nadrzędnym celem zadania było przygotowanie abiturientki do egzaminu dojrzałości. W ramach zadania udzielono korepetycji z języka polskiego i angielskiego oraz z matematyki. Wartość zadania wyniosła 7 800,00 zł, z czego 6 000,00 zł to dotacja MSWiA i 1 800,00 zł z wkładu własnego Miasta Chorzów.
- „Trening kompetencji rodzicielskich”. Chcąc kompleksowo oddziaływać na proces inkluzji społeczności romskiej aktywizujemy nie tylko dzieci i młodzież, ale również dorosłą część populacji chorzowskich Romów. Celem było podniesienie umiejętności wychowawczych, zaznajomienie z systemem racjonalnych nagród i kar, konstruktywne spędzanie czasu wolnego z dziećmi, stosowanie zbilansowanej diety oraz poradnictwo psychologiczne. W przedsięwzięciu wzięło udział 10 rodziców i 22 dzieci. Wartość zadania: 16 300,00 zł, z czego 11 300,00 zł pochodziło z dotacji z MSWiA i 5 000,00 zł z wkładu własnego Miasta Chorzów.

- „Remont lokalu mieszkalnego dla kobiety z romskiej mniejszości etnicznej”. Pozyskano pustostan z zasobów gminy i w ramach środków z dotacji i wkładu własnego wykonano remont. Po jego finalizacji beneficjentka otrzymała przydział i rozpoczęła samodzielne życie. Wartość zadania: 53 998,22 zł z czego 44 932,03 zł pochodziło z dotacji z MSWiA, a 9 066,19 zł stanowiło wkład własny Miasta Chorzów.

Chcąc zapewnić kompleksową pomoc i wsparcie środowiskom z romskiej mniejszości etnicznej oddelegowano z OPS do CAS pracownika socjalnego, który przyznaje pomoc z Ustawy o pomocy społecznej i prowadzi pracę socjalną. Do wsparcia na podstawie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oddelegowano z OPS Chorzów także asystenta rodziny.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym placówki, CAS prowadzi działalność aktywizującą, integrującą i animującą środowisko lokalne – głównie seniorów.

W 2024 roku CAS zorganizowało następujące zajęcia dla seniorów:

- język angielski w wymiarze trzech godzin tygodniowo dla trzech grup seniorów,
- zajęcia ze zdrowego stylu życia,
- rękodzieło artystyczne,
- zajęcia taneczno – ruchowe,
- wycieczka integracyjna do Szczawna Zdroju,
- 2 spotkania świąteczne (Wielkanoc, Boże Narodzenie) dla seniorów i działaczy społecznych regularnie współpracujących z CAS.

W 2024 r. CAS było miejscem spotkań dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzinami naturalnymi. Regularnie (w poniedziałki i czwartki) z pomieszczeń korzystał także Specjalistyczny Ośrodek dla Osób Doznających Przemocy Domowej realizując przez cały rok 2024 zajęcia indywidualne i grupowe w ramach Programu korekcyjnego- edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej.

Jedno z pomieszczeń do wyłącznego użytku otrzymała Fundacja NA STO, która zajmuje się komponowaniem, aranżowaniem i nagrywaniem muzyki własnej oraz we współpracy z polskimi artystami.

CAS udostępnia pomieszczenia na lokale wyborcze w zależności od ogłoszonych w Polsce wyborów (Obwodowa Komisja Wyborcza nr 37 i 38) w roku 2024 dwukrotnie: na wybory samorządowe i do Parlamentu Europejskiego.

4.2. Programy w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i poprawy sytuacji życiowej mieszkańców miasta

4.2.1. Program „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2024

Miasto Chorzów przystąpiło do Programu Rządowego ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pn. „KORPUS WSPARCIA SENIORÓW” na rok 2024, który finansowany był ze środków państwowego Funduszu Celowego. Miasto Chorzów otrzymało kwotę 21 495,00 zł. Udział gminy w realizacji działań przewidzianych Programem wyniósł 20% przewidywanych kosztów całkowitych realizacji zadania. Program został przyjęty UCHWAŁĄ NR LXXIII/1150/2024 Rady Miasta Chorzów z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie przyjęcia Chorzowskiego Programu Ośłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024. Na głównego realizatora Programu został wyznaczony Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie. Program skierowany był do osób w wieku 60 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Program obejmował realizację Modułu II.

W ramach **Modułu II** uczestnicy Programu mogli skorzystać z tzw. „opieki na odległość”, mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych poprzez zapewnienie dostępu do tzw. „opasek bezpieczeństwa”, które były połączone z usługą operatora pomocy.

MODUŁ II Programu, wykorzystuje pojawiające się nowe technologie, w tym m.in. dostęp do nowych narzędzi wspomagających opiekę nad seniorami. „Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach Programu osobom w wieku 60 lat i więcej został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

Opaska bezpieczeństwa była połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwiało połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą.

W Programie Korpus Wsparcia Seniorów w MODULE II, którego celem była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość” w okresie od lipca do grudnia 2024 roku brało udział łącznie 31 osób, 26 kobiet i 5 mężczyzn. Realizacja Programu w ramach MODUŁU II w mieście Chorzów jest działaniem realizowanym od roku 2022. OPS jako Realizator zaobserwował z roku na rok znaczny spadek zainteresowania seniorów ww. Programem.

W konsekwencji jednak można stwierdzić, że założenia i cel Programu w mieście Chorzów został osiągnięty. Miasto Chorzów co roku kieruje wsparcie do osób starszych z niepełnosprawnościami dofinansowanych z Funduszu Solidarnościowego tj. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa”. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 był doskonałym uzupełnieniem ww. wsparcia, który przyczynił się do stworzenia kompleksowej usługi Miasta skierowanej do osób starszych, zapewniającej poczucie bezpieczeństwa i komfortu najstarszych mieszkańców naszego Miasta.

Działania realizowane w ramach ww. Programu są spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Chorzowa przyjętą do roku 2030 w zakresie niekorzystnych zmian demograficznych, w tym ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu osób starszych.

4.2.2. Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

W roku 2024 r. kontynuowany był projekt w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 *Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19*, którego głównym celem było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej. Z tej formy wsparcia w 2024 roku skorzystało 129 dzieci umieszczonych w 74 rodzinach zastępczych oraz 24 dzieci umieszczonych w 3 rodzinnych domach dziecka. Ze wsparcia korzystały również dzieci przebywające w 9 placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych przez nasze Miasto.

4.2.3. Program FEAD

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ) to program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oferujący pomoc żywnościową w formie paczek lub posiłków dla osób najbardziej potrzebujących, a także możliwość udziału w tzw. działaniach towarzyszących.

FEPŻ ma na celu ograniczanie ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomoc w ramach tego programu kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Kryterium kwalifikacyjne w Podprogramie 2023 wynosiło 2 056,40 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 590,00 zł dla osoby w rodzinie. Z pomocy skorzystało 928 osób. Pomoc udzielana była w formie rzeczowej - w postaci artykułów spożywczych.

Pomoc w ramach programu FEPŻ nie zakładała zaspokojenia wszystkich potrzeb żywieniowych osób/rodzin kwalifikujących się do tej pomocy, ale częściowe uzupełnienie ich niedoborów związanych z ograniczeniami finansowymi.

Dla odbiorców żywności prowadzone były również obowiązkowe działania w ramach środków towarzyszących mające na celu w szczególności:

1. włączenie osób doświadczających deprywacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych,

2. pomoc towarzyszącą niezbędną do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób korzystających z pomocy żywnościowej (z wyłączeniem pomocy rzeczowej),
3. wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 29: Program FEAD – asortyment towarów, ilość i wartość.

Asortyment	Liczba produktów	Ilość żywności w kg	Wartość żywności
Produkty zbożowe (herbatniki, kawa zbożowa, makaron, mąka, kasza, płatki owsiane)	6	13 882,50	59 068,74
Nabiał	2	9 010,00	61 273,81
Konserwy mięsne i rybne	4	4 852,44	68 998,95
Tłuszcze	1	5 228,00	26 184,45
Inne (cukier, groszek z marchewką, dżem truskawkowy, fasolka po bretońsku)	4	11 728,00	66 232,61
RAZEM	17	44 700,94	281 758,56

Łącznie w okresie realizacji Programu (Podprogram 2023) każda skierowana do programu osoba otrzymała około 48 kg żywności. Żywność ta wydawana była w kilku paczkach składających się z różnych grup towarowych należnych podopiecznym. Łącznie wydano 44,70 ton żywności.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi realizacji programu FEPŻ, prowadzono działania dodatkowe mające na celu edukację kulinarną i dietetyczną. Obejmowały one warsztaty kulinarne i dietetyczne, programy edukacyjne oraz warsztaty z zakresu edukacji ekonomicznej, które uczyły zasad prawidłowego gospodarowania budżetem domowym. Działania te realizowano w Centrum Pracy Socjalnej oraz w Centrum Inicjatyw Społecznych.

W 2024 roku Ośrodek zawarł również porozumienie ze Śląskim Bankiem Żywności w zakresie pozyskiwania artykułów spożywczych z krótkim terminem przydatności, przekazywanych przez duże sieci handlowe. Żywność ta była dystrybuowana do jadłodajni OPS (funkcjonującej do 31 marca 2024 roku), osób najbardziej potrzebujących oraz jednostek w strukturze Ośrodka. W sumie pozyskano i przekazano 14 907 kg żywności.

4.2.4. Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024

Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego realizowany był przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie w okresie od maja 2024 roku do 31.12.2024 roku. Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane

na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Usługę opieki wytchnieniowej realizowano z zachowaniem podmiotowości osób z niepełnosprawnościami oraz ich niezależności. Usługa opieki wytchnieniowej na terenie Chorzowa realizowana była w ramach pobytu dziennego - opieki sprawowanej w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Wsparciem w formie usług opieki wytchnienie w miejscu zamieszkania objęto łącznie 26 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad 27 osobami z niepełnosprawnościami, w tym 24 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 3 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Łącznie zrealizowano 6 134,5 godziny usług opieki wytchnieniowej. Kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację Programu to 307 109,27 zł (w tym na realizację usług opieki wytchnieniowej – 300 684,95 zł i na koszty obsługi Programu – 6 424,32 zł). Usługa opieki wytchnieniowej świadczona była przez 25 opiekunów.

W rezultacie Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 na obszarze Miasta Chorzów zrealizowano na poziomie 93%, dzięki czemu osiągnięto następujące rezultaty jakościowe:

- zwiększenie dostępu do przestrzeni publicznej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami,
- rozszerzenie i zwiększenie dostępności form pomocy społecznej kierowanych do opiekunów osób z niepełnosprawnościami i osób z niepełnosprawnościami,
- poprawa jakości funkcjonowania opiekunów osób z niepełnosprawnościami,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami udział w życiu społeczności lokalnej,
- poprawa jakości funkcjonowania, komfortu życia osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- przeciwdziałanie dyskryminacji pośredniej.

4.2.5. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024

Celem Programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla osób z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równorzędne. Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy

wykonywaniu przez uczestnika czynności dnia codziennego, wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem w wybrane przez uczestnika miejsca, załatwianiu przez uczestnika spraw urzędowych, czy też zaprowadzaniu i odebraniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do/z placówki oświatowej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Kwota środków Funduszu Solidarnościowego jaką gmina wydatkowała na realizację Programu to 1 635 623,82 zł (w tym koszt związany z zatrudnieniem asystentów – 1 601 645,38 zł i koszt obsługi Programu – 33 978,44 zł).

W ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w okresie od kwietnia do grudnia 2024 roku wsparciem objęto łącznie 86 osób w tym:

- dzieci w wieku do ukończenia 16 roku życia spełniających zapisy Programu – 12 osób,
- osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - 74 osoby,
- liczba wykonanych godzin usług asystenta dla osób z niepełnosprawnościami – 32 056,
- liczba asystentów świadczących usługę asystencji osobistej - 70 osób.

W wyniku realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 na obszarze Miasta Chorzów osiągnięte zostały następujące rezultaty jakościowe:

- zwiększenie dostępu do przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami,
- rozszerzenie i zwiększenie dostępności form pomocy społecznej kierowanych do osób z niepełnosprawnościami,
- poprawa jakości funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami udziału w przedsięwzięciach integracyjnych,
- poprawa jakości funkcjonowania osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami jak najdłuższego egzystowania w środowisku,
- poprawa jakości życia społecznego i edukacyjnego uczniów z niepełnosprawnościami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wypracowanie i standaryzacja usług asystenckich.

Wszystkie osiągnięte rezultaty mają charakter trwały i przyczynią się do ograniczenia skutków niepełnosprawności, a co za tym idzie włączenia społecznego i realizowania prawa do

niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego w roku 2024 został zrealizowany na poziomie 94%.

4.2.6. Program Prac Społecznie – Użytecznych

Ośrodek Pomocy Społecznej od marca 2005 roku realizuje program prac społecznie użytecznych. Działalność ta prowadzona była w 2024 roku w oparciu o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku.

Prace społecznie użyteczne oznaczają prace organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Do wykonywania prac społecznie użytecznych mogły zostać skierowane osoby bezrobotne:

- bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej,
- osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania przez urząd pracy.

Osoba uprawniona wykonująca prace społecznie użyteczne, aby zachować nadal status osoby bezrobotnej, musiała być skierowana do ich wykonywania przez PUP. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia MPiPS z dnia 21 grudnia 2017 r. Ośrodek sporządził Roczny Plan Potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych. Plan ten został podpisany przez Dyrektorów PUP i OPS oraz zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Chorzów. Organizatorem prac został wskazany Ośrodek Pomocy Społecznej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie porozumień lub umów zawartych pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a jednostkami organizacyjnymi Miasta lub innymi instytucjami, do których kierowane były osoby bezrobotne.

Osoby skierowane wykonywały prace w wymiarze do 10 godzin tygodniowo (łącznie nie więcej niż 40 godzin w miesiącu). Osobie uprawnionej, wykonującej prace społecznie użyteczne przysługiwało świadczenie w wysokości: 10,90 zł za każdą godzinę - w okresie od 2 stycznia 2024 roku do 31 maja 2024 r., a 12,20 zł od czerwca 2024 r. do 31 grudnia 2024 roku. Świadczenie nie przysługiwało za okres niewykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. Wyплаcone świadczenia były refundowane ze środków Funduszu Pracy w wysokości 60% naliczonych i wypłaconych kwot. Przekazane przez PUP środki były nieznacznie niższe od kwot należnych, gdyż niektóre osoby wykonujące

prace społecznie użyteczne, w trakcie ich trwania utraciwszy status osoby bezrobotnej nie zgłaszały tego faktu organizatorowi prac i podmiotom, w których wykonywały przedmiotowe prace.

Program został zlecony do prowadzenia Centrum Pracy Socjalnej przy Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS), który realizował go poprzez:

- organizowanie szkoleń z zakresu podstawowych zasad bhp oraz przepisów dotyczących prac społecznie użytecznych,
- prowadzenie rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami do prac,
- koordynowanie działań związanych z kierowaniem osób bezrobotnych do wykonywania prac społecznie użytecznych,
- współpracę z pracodawcami oraz pracownikami socjalnymi w zakresie realizacji programu,
- monitorowanie przebiegu prac w tym wizytowanie placówek zatrudniających pracowników w ramach prac społecznie użytecznych,
- miesięczne rozliczanie ewidencji czasu pracy osób wykonujących prace jw. na podstawie analizy indywidualnych list obecności,
- sporządzanie list stanowiących podstawę wypłaty świadczeń z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych,
- prowadzenie bieżącej dokumentacji obrazującej przebieg prac,
- przyjmowanie zgłoszeń o nieobecnościach, rezygnacjach, porzuceniach prac itp.,
- wnioskowanie do Powiatowego Urzędu Pracy o refundację wypłaconych świadczeń,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych,
- bieżącą współpracę z pracownikami socjalnymi, w tym informowanie ich o odmowach przyjęcia pracy, porzuceniach, nagannym stosunku do pracodawcy lub/i współpracowników, lekceważącym stosunku do pracy oraz innych sytuacjach mających istotny wpływ na wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- pozyskiwanie nowych miejsc pracy dla osób objętych programem,
- systematyczną ocenę realizacji programu i przedkładanie wniosków Prezydentowi Miasta.

W 2024 roku program prac społecznie użytecznych był realizowany od stycznia do grudnia, wzięło w nim udział łącznie 115 osób.

Tabela nr 30: Ilość osób, które wykonywały prace społecznie użytecznych wg wieku w roku 2024.

Wiek osób	Ilość osób
19 - 29 lat	3
30 - 39 lat	16
40 - 49 lat	29
50 - 59 lat	38
60 lat i więcej	29
SUMA	115

Tabela nr 31: Ilość osób, które wykonywały prace społecznie użytecznych wg dzielnic Chorzowa.

Dzielnica	Ilość osób
Chorzów Batory	18
Chorzów Centrum	42
Chorzów II	40
Chorzów Stary	14
Klimzowiec	1
SUMA	115

Program był finansowany z następujących źródeł:

- środki własne miasta – 94 357,14 zł,
- zgodnie z rocznym planem potrzeb w zakresie prac społecznie użytecznych, Powiatowy Urząd Pracy pokrył 60% - około 124 438,66 zł.

W roku 2024 zostało zawartych 41 porozumień lub umów z jednostkami pomocowymi na wykonywanie prac społecznie użytecznych, w których określono wzajemne prawa i obowiązki. Uczestnicy prac społecznie użytecznych przepracowali łącznie 20 459 godziny. Prace wykonywane były w 40 lokalnych instytucjach i organizacjach głównie na stanowiskach: pracownik remontowo - budowlany, pracownik gospodarczy, sprzątaczką, pokojową, pomoc biurową, pomoc kuchenna, konserwator, itp. Partnerami w realizacji programu były instytucje publiczne m. in.: szkoły podstawowe, szkoły średnie, przedszkola, domy pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe z terenu Chorzowa. Kilka osób skierowano do prac w magazynie OPS, głównie do rozładunku dostaw oraz pomocy przy wydawaniu żywności.

Program prac społecznie użytecznych jest realizowany w mieście od 2005 roku. Efektywność działań podejmowanych wobec osób bezrobotnych przynosi określone wymierne korzyści.

Tabela nr 32: Uczestnicy prac społecznie użytecznych w latach 2011-2024.

Rok	Uczestnicy prac społecznie użytecznych	Zaktywizowano zawodowo		Rezygnacje	
		ogółem	w %	ogółem	w %
2011	523	49	9	160	27
2012	455	79	17	69	15
2013	47	10	21	5	11
2014	377	30	8	78	21
2015	384	43	11	73	19
2016	260	23	9	23	9
2017	251	30	12	24	9,6
2018	197	20	9,1	32	16,2
2019	149	19	12,8	47	31,5
2020	96	10	10,4	38	39,6
2021	116	10	8,6	53	45,7
2022	100	5	5	37	37
2023	95	7	7,4	28	29,5
2024	115	13	11,3	38	33
Razem	3165	348	11	705	22,3

Powyższe zestawienie pokazuje, że na przestrzeni lat 2011-2024 wskaźnik aktywizacji zawodowej wyniósł 11%. Stosunkowo wysoki był wskaźnik osób, które porzucały pracę lub z których rezygnowali pracodawcy. Powody były bardzo zróżnicowane - od braku gotowości wykonywania prac społecznie użytecznych wynikającego ze złego stanu zdrowia (liczne zwolnienia lekarskie), poprzez konieczność sprawowania opieki nad dziećmi, braku umiejętności wykonywania najprostszych czynności, przychodzenia do pracy pod wpływem alkoholu czy nieprzystosowania społecznego uniemożliwiającego nawiązywanie prawidłowych relacji społecznych do zaniechań związanych z potwierdzeniem gotowości do podjęcia pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Wybrana ilość osób uczestniczących w pracach społecznie użytecznych wzięła udział w Programie Aktywizacja i Integracja (PAI), który realizowany był w ramach Klubu Integracji Społecznej. W roku 2024 zorganizowano wspólnie z PUP dwie edycje PAI, w których udział rozpoczęło 20 osób skierowanych przez PUP. Podstawą realizacji PAI było porozumienie zawarte pomiędzy PUP a OPS. Każdy z uczestników został objęty wsparciem w wymiarze 90 godzin, które obejmowały:

- warsztaty umiejętności społecznych - 30 godzin,
- poradnictwo specjalistyczne z zakresu profilaktyki uzależnień - 20 godzin,
- warsztaty umiejętności zawodowych - 25 godzin,
- indywidualne poradnictwo zawodowe - 5 godzin,
- zajęcia grupy wsparcia - 10 godzin.

Porozumienie zakładało, że uczestnicy będą aktywizowani zawodowo poprzez sporządzenie Indywidualnego Planu Działania oraz udział w pracach społecznie użytecznych.

Rezultaty mierzalne określone w porozumieniu zostały osiągnięte w odniesieniu do 12 uczestników. Efektywność w zakresie rezultatów niemierzalnych jest trudna do oceny, gdyż w dużej mierze zależy od nastawienia uczestników do celów przed nimi stawianych tj. przede wszystkim wykorzystania zdobytych umiejętności do poprawy swojej sytuacji życiowej poprzez aktywną postawę na rynku pracy.

4.3. Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej

Według sprawozdania MRiPS-03 w 2024 roku z różnego rodzaju świadczeń pomocy społecznej, zarówno przyznawanych na podstawie decyzji administracyjnej, jak i w formie bezdecyzyjnej, skorzystało łącznie 2 856 rodzin, z czego 2 024 stanowiły gospodarstwa jednoosobowe. Spośród wykazanych rodzin, 1 879 otrzymało świadczenia w ramach zadań zleconych lub własnych na podstawie decyzji administracyjnej, natomiast 977 rodzin uzyskało wsparcie wyłącznie w formie pracy socjalnej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób i rodzin korzystających z różnych form wsparcia wymagających wydania decyzji administracyjnej. Pomoc pieniężna nie wykluczała możliwości uzyskania świadczeń niepieniężnych, dlatego dane zawarte w zestawieniu nie sumują się, lecz odzwierciedlają skalę objęcia podopiecznych różnymi rodzajami świadczeń.

Tabela nr 33: Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w ramach ustawy o pomocy społecznej (na podstawie decyzji administracyjnej).

Wyszczególnienie	Liczba osób którym przyznano świadczenia na podstawie decyzji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane ogółem (bez względu na źródło finansowania), w tym:	2516	1 879	3368
Pieniężne	1 382	1 309	2 372
Niepieniężne	1 536	1 181	2 422
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	5	5	9
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2 511	1 875	3 361
Pomoc w postaci pracy socjalnej	x	2589	4 271
W tym (z wiersza 6) wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	977	1366

**poz. 1 nie jest sumą pozycji 2 i 3, gdyż osoby objęte świadczeniami w formie pieniężnej mogą być równocześnie biorcami świadczeń niepieniężnych.*

Liczba osób (2 516) ujętych w powyższym zestawieniu obejmuje tych, którzy otrzymali już wskazane w sprawozdaniu zasiłki celowe, okresowe i stałe, pomoc żywnościową, a także korzystali z usług w ośrodkach wsparcia i domach pomocy społecznej. Jednocześnie, jak już

wspomniano, nie uwzględnia ona osób, którym udzielono wyłącznie wsparcia w postaci pracy socjalnej, ani tych korzystających ze świadczeń niewymagających przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Dotyczy to m.in. osób pobierających świadczenia z tytułu opieki nad małoletnimi lub osobami ubezwłasnowolnionymi oraz osób, którym zapewniono pochówek. Nie uwzględniono również osób posiadających decyzję uprawniającą do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych. Jednakże, ponieważ odbiorcy tych form pomocy stanowią znaczną część osób wspieranych przez system pomocy społecznej, nie należy ich pomijać przy omawianiu klientów ośrodka.

Do świadczeń, które nie wymagają przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej, zalicza się m.in. wynagrodzenie dla opiekuna lub kuratora, przyznawane postanowieniem sądu. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczenie to zostało zakwalifikowane jako świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. W 2024 roku wynagrodzenie otrzymało 54 opiekunów oraz 6 kuratorów, a łączny wydatek na ten cel wyniósł 364 928,89 zł dla opiekunów oraz 55 200,00 zł dla kuratorów. Świadczenie to wypłacane jest na wniosek strony, na podstawie postanowienia sądu.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje natomiast na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Dokumentem potwierdzającym uprawnienia do tych świadczeń jest decyzja wydawana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy. Decyzję tę wydaje się m.in. po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i stwierdzeniu spełnienia kryterium dochodowego. W 2024 roku wydano 444 takie decyzje oraz 52 decyzje odmowne i 128 pozostałych. Koszt realizacji zadania wyniósł 72 696,00 zł i w całości został pokryty z otrzymanej dotacji.

Tabela nr 34: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (na podstawie decyzji administracyjnej) w latach 2013 – 2024.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	Statystyka zmian
2013	4 283	
2014	3 898	- 385
2015	3 807	- 91
2016	3 619	- 188
2017	3 301	- 318
2018	2 921	- 380
2019	2 614	- 307
2020	2 296	- 318
2021	2 003	- 293
2022	1 885	- 118
2023	1878	-7
2024	1879	+1

Utrzymanie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej, mimo wykazanego wcześniej w sprawozdaniu spadku liczby beneficjentów zasiłków okresowych i stałych, wynika przede wszystkim ze wzrostu liczby gospodarstw domowych ubiegających się o jednorazowe wsparcie, np. na dofinansowanie do ogrzewania, a także z większej liczby rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych, w tym posiłku czy schronienia. Może to być efektem różnych czynników pogłębiających trudności finansowe, które ograniczają zdolność do samodzielnego utrzymania się.

Jednym z kluczowych powodów tej sytuacji są problemy zdrowotne oraz niepełnosprawność, które często uniemożliwiają podjęcie pracy zarobkowej. Dane przedstawione w tabeli poniżej wskazują, że przesłanki zdrowotne, będące ustawową podstawą przyznawania pomocy, należą do najczęstszych przyczyn korzystania ze wsparcia finansowego.

Liczba beneficjentów pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym, na co wpływa rosnący koszt życia, w tym wzrost cen żywności, opału i podstawowych artykułów higienicznych. Te wydatki stanowią duże obciążenie zarówno dla rodzin, jak i gospodarstw jednoosobowych, gdzie są one jeszcze bardziej odczuwalne. Świadczy o tym wzrost liczby gospodarstw jednoosobowych korzystających z pomocy – z 1 747 w 2022 roku do 1 823 w 2023 roku oraz do 2 024 w roku objętym sprawozdaniem.

Kolejną przyczyną utrzymującego się poziomu zapotrzebowania na pomoc społeczną jest trudna sytuacja na rynku pracy. Mimo że poziom bezrobocia nie jest tak wysoki jak w poprzednich latach, nadal istnieje grupa osób o niskich kwalifikacjach zawodowych lub niewystarczającym wykształceniu, które mają trudności ze znalezieniem stabilnego zatrudnienia lub jego utrzymaniem.

Konieczność korzystania ze wsparcia społecznego często wynika z połączenia wielu czynników, w tym sytuacji rodzinnych, takich jak konflikty, przemoc, separacja, utrata opieki nad dziećmi czy bezdomność. Dodatkowo, zmiany w strukturze demograficznej, zwłaszcza starzenie się społeczeństwa, zwiększają zapotrzebowanie na różne formy pomocy społecznej.

Poniższa tabela przedstawia statystyki dotyczące przyczyn trudnej sytuacji życiowej, które pracownik socjalny kwalifikuje jako uzasadnienie do przyznania pomocy.

Tabela nr 35: Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w roku 2024.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin*	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1030	1887
Sieroctwo	4	18
Bezdomność	205	247
Potrzeba ochrony macierzyństwa	180	894
Bezrobocie	610	1344
Niepełnosprawność	784	1330
Długotrwała lub ciężka choroba	1 215	1903
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	276	1082
Przemoc domowa	64	219
Alkoholizm	159	230
Narkomania	24	29
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	31	54
Zdarzenia losowe	7	16
Sytuacja kryzysowa	6	19

* dane się nie sumują, źródło sprawozdanie MPiPS za rok 2024

Poniższe zestawienie pozwala na porównanie danych dotyczących liczby rodzin korzystających z pomocy na przestrzeni lat oraz przyczyn przyznawania pomocy.

Tabela nr 36: Zestawienie porównawcze liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2024 (liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie).

Rok	Liczba korzystaj.		Przesłanki						
	Rodziny	Osoby w rodzinach	Bezdomność	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Choroba	Narkomania	Alkoholizm	Bezradność
2014	3 898	9 059	153	2 559	1 341	1 342	11	146	737
2015	3 807	8 673	186	2 392	1 333	1 401	15	156	688
2016	3 619	8 101	176	2 118	1 336	1 381	16	163	636
2017	3 301	6 886	184	1 782	1 274	1 425	25	159	526
2018	2 921	6 034	177	1 479	1 203	1 467	22	178	489
2019	2 614	5 180	159	1 061	1 061	1 396	16	155	427
2020	2 296	4 472	146	847	905	1 241	18	124	383
2021	2 003	3 744	155	739	836	1 134	16	114	294
2022	1 885	3 438	169	670	811	1 137	17	106	282
2023	1 878	3 480	196	634	789	1 142	13	129	299
2024	1 879	3 368	205	610	784	1 215	24	159	276

Jak już wcześniej przedstawiono, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie, przy jednoczesnym wzroście liczby gospodarstw jednoosobowych. Analiza przesłanek uprawniających do świadczeń wskazuje, że niektóre czynniki, takie jak trudna sytuacja zdrowotna, pozostają jednymi z najczęstszych powodów korzystania ze wsparcia. W szczególności długotrwała choroba wykazuje tendencję wzrostową, co znacząco wpływa na zdolność do samodzielnego funkcjonowania i zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Wśród osób bezrobotnych ubiegających się o pomoc znaczna część to osoby długotrwale wykluczone z rynku pracy. Choć liczba osób, które nie mogą znaleźć legalnego zatrudnienia,

zmniejszyła się, to nadal stanowią one istotny odsetek klientów pomocy społecznej. Zdecydowana większość rodzin korzystających ze świadczeń żyje w ubóstwie, co oznacza, że ich dochody są niższe od ustawowego minimum. Podstawą ich utrzymania pozostają świadczenia społeczne, takie jak dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne czy fundusz alimentacyjny.

Analizując strukturę dochodów klientów pomocy społecznej, można zauważyć, że:

- jedynie 14% osób lub rodzin utrzymuje się głównie z rent i emerytur wypłacanych przez ZUS,
- 5,6% klientów deklaruje dochody z tytułu zatrudnienia, choć najczęściej są to umowy zlecenia, wynagrodzenia za staże lub umowy o pracę na niewielką część etatu,
- około 26% rodzin korzystających ze wsparcia to osoby w wieku emerytalnym.

Warto zwrócić uwagę, że większość osób bezrobotnych nie jest gotowa do podjęcia pracy. Wiele z nich nie jest zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, a częstym powodem jest wyrejestrowanie z powodu niezgłoszenia się w wyznaczonym terminie. Pomimo dostępnych programów aktywizacji społecznej i zawodowej, część osób nie podejmuje żadnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji na rynku pracy. Wśród głównych powodów bierności zawodowej wymienia się niechęć do pracy, zajęcia komornicze, pobierane świadczenia na dzieci oraz podejmowanie prac dorywczych.

Strukturę świadczeniobiorców można przedstawić następująco - są to najczęściej występujące przesłanki udzielania pomocy społecznej:

- 65% stanowią osoby przewlekle chore,
- 42% to osoby z niepełnosprawnością,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych występuje w 15% rodzin,
- bezdomność dotyczy około 11% świadczeniobiorców.

Podsumowując, pomimo spadku liczby osób pobierających zasiłki celowe, okresowe i stałe, ogólna liczba osób wymagających wsparcia pozostaje na zbliżonym poziomie. Wzrost gospodarstw jednoosobowych oraz rosnące zapotrzebowanie na świadczenia niepieniężne wskazują na ewolucję potrzeb klientów pomocy społecznej. Kluczowymi wyzwaniami pozostają ubóstwo, długotrwała choroba, wykluczenie z rynku pracy oraz bezdomność, co podkreśla konieczność dalszego rozwijania działań aktywizacyjnych i wsparcia dla osób wymagających szczególnej pomocy.

Poniższa tabela przedstawia strukturę rodzin objętych pomocą społeczną w 2024 roku. Dane obejmują wszystkie rodziny, które skorzystały ze wsparcia w jakiegokolwiek formie – zarówno świadczeń pieniężnych (zasiłki), jak i niepieniężnych (usługi, praca socjalna).

Tabela nr 37: Struktura rodzin korzystających z pomocy w roku 2023 i 2024

Wyszczególnienie	2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem, w tym*:	2 701	4 688	2856	4776
1 -osobowe	1 823	1 823	2024	2024
2 -osobowe	367	734	356	712
3 -osobowe	214	642	188	564
4 -osobowe	140	560	118	472
5 -osobowe	85	425	84	420
6- osobowe i >	72	504	86	584
Rodziny z dziećmi ogółem, w tym:	532	2085	510	2040
1 dziecko	183	475	174	455
2 dzieci	168	602	147	532
3 dzieci	103	484	100	468
4 dzieci	44	253	50	293
5 dzieci	21	146	27	183
6 dzieci i więcej	5	39	9	74
Rodziny niepełne – o liczbie dzieci:	249	895	237	860
1 dziecko	79	178	76	172
2 dzieci	82	265	76	248
3 dzieci	53	230	46	194
4 dzieci i >	35	222	39	26
Rodziny emerytów i rencistów	465	631	498	655
1 osoba	361	361	402	402
2 osoby	75	150	68	136
3 osoby	13	39	16	48
4 osoby	16	81	12	69

*Liczba ta obejmuje sumę rodzin, która skorzystała ze wsparcia, a którym niekoniecznie świadczenie przyznano decyzją.

Rodziny z dziećmi, których było 510, stanowiły około 18% wszystkich środowisk objętych pomocą. Wśród nich 273 (54%) to rodziny pełne, a 237 (46%) to rodziny, w których dzieci wychowuje tylko jeden rodzic. Osoby samotnie gospodarujące stanowią około 71%, a rodziny emerytów i rencistów 14%. W porównaniu do 2023 roku odnotowano niewielki spadek liczby rodzin z dziećmi, natomiast gospodarstwa jednoosobowe zwiększyły swój udział w ogólnej liczbie o 3%.

Wśród kluczowych czynników wpływających na korzystanie ze wsparcia znajdują się m.in. sytuacja materialna, wielkość gospodarstwa domowego oraz problemy zdrowotne i społeczne. Analiza struktury klientów pomocy społecznej oraz ich rodzin wskazuje, że coraz większe wsparcie będzie kierowane do osób samotnych, schorowanych i bezdomnych, które nie są w stanie samodzielnie poprawić swojej sytuacji.

W roku 2024 liczba zatrudnionych w Ośrodku pracowników socjalnych wyniosła 45:

- 17 pracowników w Sekcji Pomocy Środowiskowej,
- 7 pracowników w Sekcji Specjalistycznej,
- 6 pracowników w Sekcji Usług Opiekuńczych,
- 8 pracowników w Sekcji Pomocy Instytucjonalnej,
- 3 pracowników w Dziale Pieczy Zastępczej,
- 2 pracowników w Centrum Pracy Socjalnej,
- 1 pracownik w Centrum Aktywizacji Społecznej,
- 1 pracownik w Mieszkaniach Treningowych.

Struktura zatrudnionych pracowników socjalnych kształtowała się następująco:

Tabela nr 38: Struktura zatrudnionych pracowników socjalnych.

Stanowisko	Liczba pracowników
Pracownik socjalny	4
Starszy pracownik socjalny	4
Specjalista pracy socjalnej	28
Starszy specjalista pracy socjalnej	9
RAZEM	45

5. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne

5.1. Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 r. Do czynników mających wpływ na wysokość i wartość wypłacanych świadczeń należą między innymi: wysokość stawki bazowej czynszu za najem lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, opłata za wodę i odprowadzenie ścieków, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi, kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wysokość wynagrodzeń a także wysokość opłat za energię elektryczną. W 2024 roku odnotowano wzrost opłaty za wodę i odprowadzenie ścieków, wzrost kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wzrost wysokości wynagrodzeń a także wysokości opłat za energię elektryczną.

Na rok 2024 wydano 5810 decyzji przyznających dodatki mieszkaniowe.

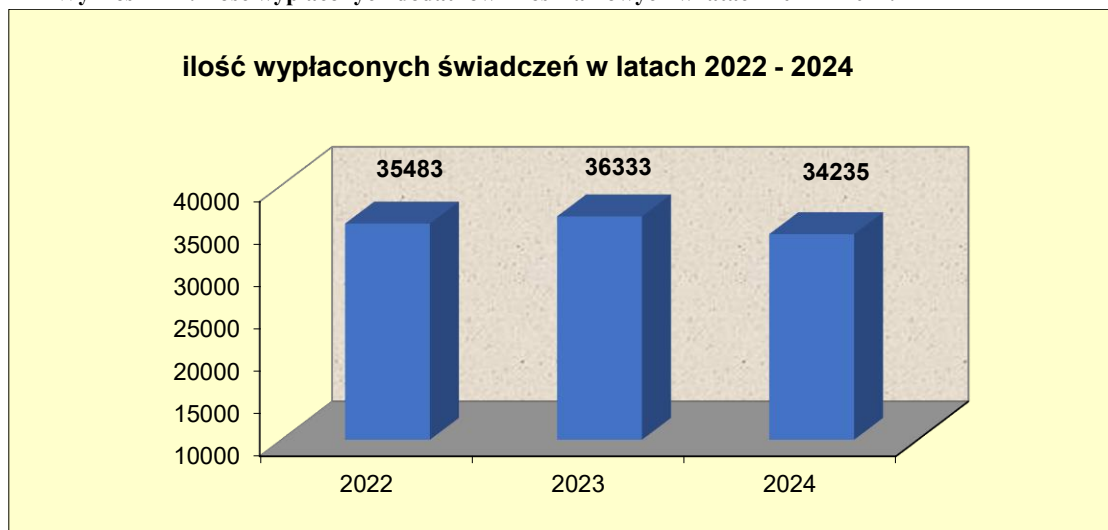
Ilość decyzji przyznających świadczenia w latach 2022-2024 obrazuje poniżej zamieszczony wykres.

Wykres nr 1 : Liczba decyzji pozytywnych.

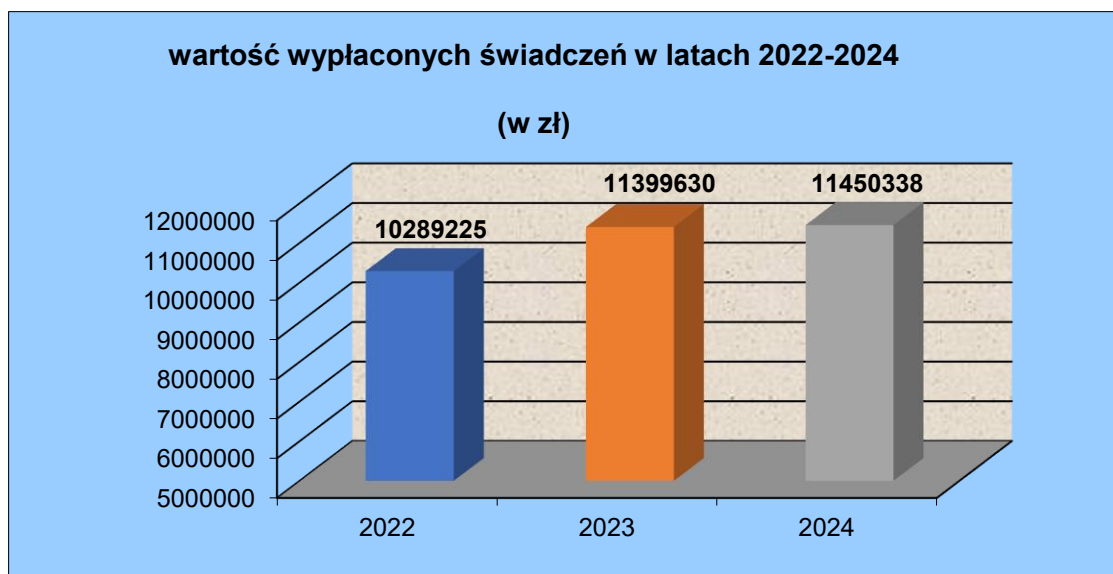
Liczba decyzji przyznających świadczenia uległa obniżeniu w stosunku do roku poprzedniego. Odnotowano także spadek ilości wypłaconych świadczeń. Było ich o 2098 mniej niż w roku poprzednim. Przyczyniła się do tego zarówno mniejsza ilość złożonych wniosków w porównaniu z rokiem 2023 jak i większa liczba decyzji odmawiających przyznania świadczenia wobec niespełniania przez wnioskodawców ustawowych kryteriów do jego przyznania, do których należą m.in. tytuł prawny do zamieszkiwanego lokalu mieszkalnego, metraż i dochód.

Wykres nr 2 : Ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2022 – 2024.

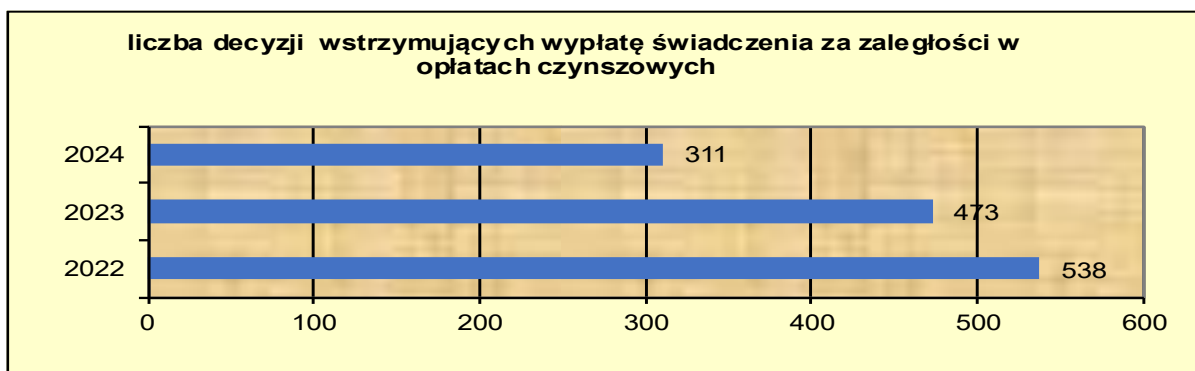
Kwota wydatkowana na realizację dodatków mieszkaniowych w roku 2024 wyniosła 11 450 338 i była o 50 708 zł wyższa od wydatku z roku poprzedniego.

Wykres nr 3: Kwoty zrealizowanych dodatków mieszkaniowych w latach 2022-2024.

Na ilość i wartość wypłacanych dodatków oprócz czynników ekonomicznych miały wpływ dokonywane, zgodnie z ustawą o dodatkach mieszkaniowych, wstrzymania wypłaty świadczeń za nieregulowanie przez wnioskodawców należności czynszowych.

Wykres nr 4: Liczba decyzji wstrzymujących wypłatę świadczenia za zaległości w opłatach czynszowych

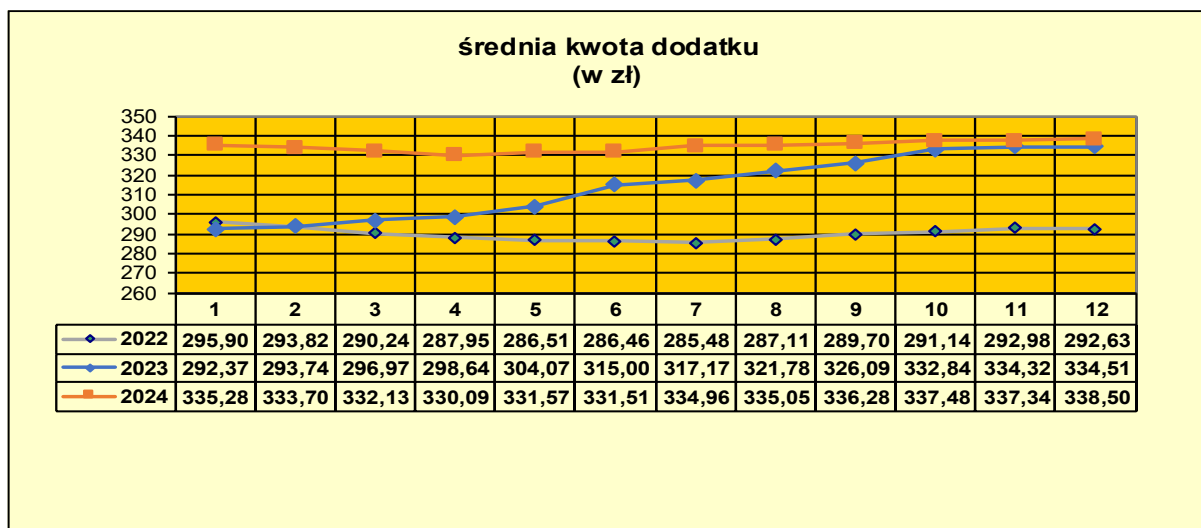

W roku 2024 wydano 20 decyzji wznawiających wypłatę zablokowanych świadczeń, co stanowiło zaledwie 6,4% wszystkich blokad. 311 świadczeniobiorców, którym zablokowano wypłatę dodatku mieszkaniowego z powodu niedopłacania swojej części, w ustawowo określonym terminie nie uregulowało zaległości, a tym samym utraciło prawo do otrzymania świadczenia na kolejne miesiące.

Średnia kwota wypłaconego dodatku w latach 2022-2024 kształtowała się następująco:

- 2022 r. – 289,98 zł,
- 2023 r. – 313,75 zł,
- 2024 r. – 334,46 zł.

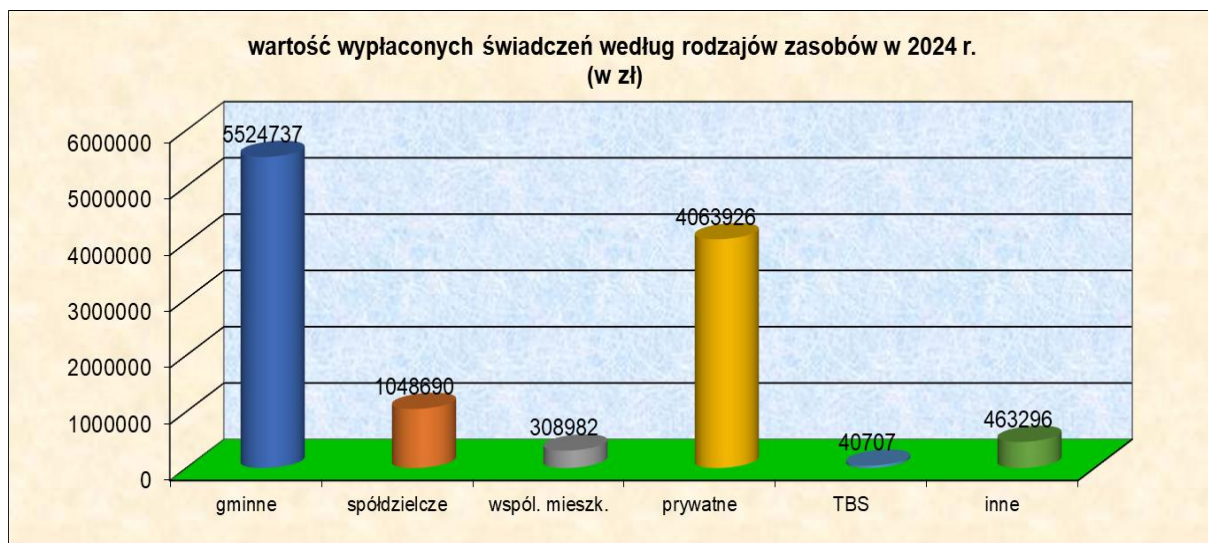
Wykres nr 5: Średnia kwota dodatku w latach 2022- 2024.

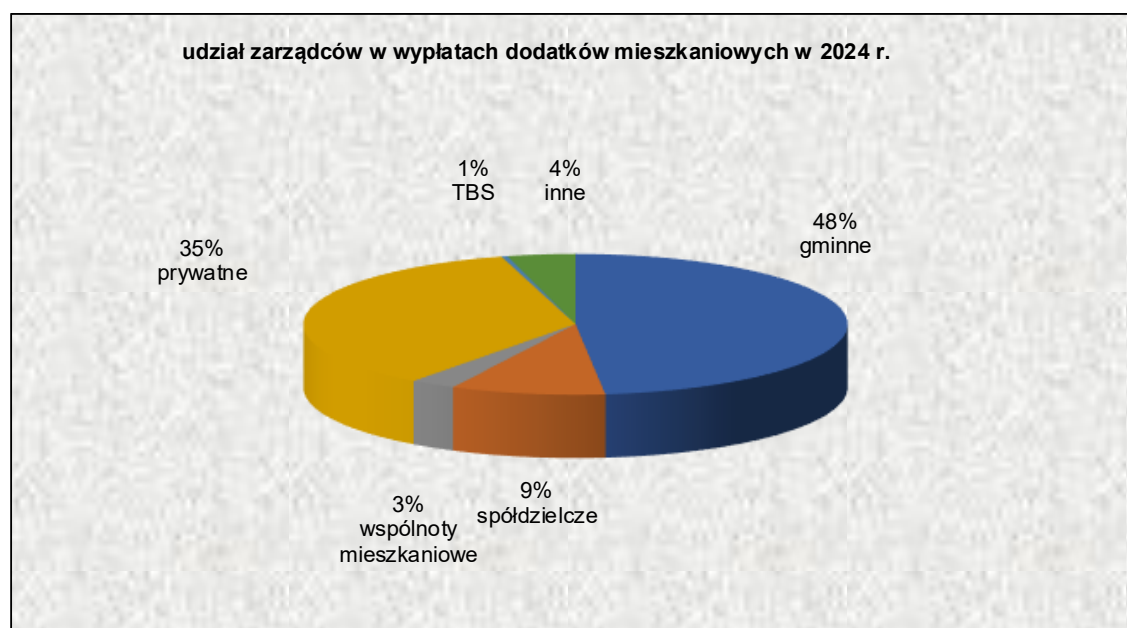
Zestawienie wskazuje, że przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego w 2024 r. uległa istotnej zmianie w stosunku do roku 2023 r., z uwagi na wzrost kwot wypłaconych dodatków.

Nadal największym odbiorcą przyznanych świadczeń pozostaje w roku 2024 Zakład Komunalny PGM, będący zarządcą lokali, na które przyznano dodatek mieszkaniowy.

Wykres nr 6: Kwoty wypłaconych dodatków wg zarządców.

Wykres nr 7: Udział zarządców w wypłatach w %.

5.2. Dodatki energetyczne

Wejście w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym spowodowało, że wnioski o wypłatę dodatku energetycznego złożone w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 4.01.2022 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. nie podlegają rozpoznaniu.

W 2024 roku nie wypłacono żadnych świadczeń.

6. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna dla uczniów realizowana jest w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. W ramach pomocy materialnej przyznawane jest comiesięczne stypendium szkolne oraz jednorazowy zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne udzielane jest w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania. Świadczenie to realizowane jest w drodze refundacji zakupionych rzeczy/opłaconych rachunków do wysokości wydatku lub kwoty określonej w decyzji, natomiast zasiłek szkolny jest udzielany w formie pieniężnej. Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Sposób realizacji stypendiów bezpośrednio przekłada się na niższe wykonanie zadania w stosunku do kwot przyznanych decyzjami administracyjnymi.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpiło znaczne obniżenie liczby osób uprawnionych do pobierania świadczenia. Mniejsza ilość złożonych wniosków spowodowana była również okresem pandemii. Wydawać by się mogło, że sytuacja się zmieni po zakończeniu nauki zdalnej i powrocie uczniów do placówek oświatowych. Nie wpłynęło to jednak znacząco na zwiększenie potrzeb na realizację celów edukacyjnych w postaci rzeczowej tj. na zakup przyborów szkolnych, strojów sportowych, pokrycie kosztów dojazdu do szkoły czy też dodatkowych zajęć pozaszkolnych. W 2024 roku odnotowano dalszy spadek liczby przyznanych świadczeń, a wydatki na pomoc materialną dla uczniów były niższe o 14,73% w porównaniu do roku poprzedniego.

Tabela nr 39: Pomoc materialna i zasiłki szkolne dla uczniów wypłacone przez OPS.

Forma świadczenia	Liczba uczniów korzystających w roku:			
	2021	2022	2023	2024
Pomoc rzeczowa o charakterze edukacyjnym	579	592	470	395
Pokrycie kosztów w zajęciach edukacyjnych	81	88	84	61
Pokrycie kosztów dojazdu	1	4	2	4
Zasiłki szkolne	1	0	3	0
Koszt realizacji zadania	(w zł)	(w zł)	(w zł)	(w zł)
Koszt całkowity	370 874,08	377 777,67	328 674,18	280 248,77
Dotacja budżetu państwa	295 596,85	302 222,01	262 939,34	224 199,00
Środki własne	75 277,23	75 555,66	65 734,84	56 049,77

7. Pomoc udzielana osobom z niepełnosprawnościami

7.1. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych obejmuje zadania określone Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 240, 852, 1234, 1429). Sposób realizacji zadań określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane z środków PFRON.

Łącznie w roku 2024 na cele rehabilitacji społecznej wykorzystano 5 754 173,01 zł z przeznaczeniem na:

Tabela nr 40: Wydatkowanie środków na rehabilitację społeczną w 2024 r.

Przeznaczenie	Kwota w zł	% wydatków
Warsztaty Terapii Zajęciowej	3 407 040,00 * ¹	59,21
Likwidacja barier	613 868,34	10,67
Turnusy rehabilitacyjne	578 073,00 * ²	10,05
Sprzęt rehabilitacyjny os. Indywidualne	10 210,00	0,18
Sprzęt rehabilitacyjny instytucje	14 000,00	0,24
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1 025 087,00	17,81
Sport, turystyka, rekreacja	105 894,67	1,84

**1 Kwota 3407040,00 zł obejmuje 90 % środków PFRON t.j. 3066336,00 zł i 10% środków samorządu t.j. 340704,00 zł - przekazanych na działalność WTZ*

**2 Kwota 578073,00 zł obejmuje kwotę 138358,00 zł pochodzącą ze środków Urzędu Miasta, wydaną na dofinansowanie turnusów dzieci i młodzieży do 16 roku życia wraz z opiekunami i 439715,00 zł pochodzącą ze środków PFRON, wydaną na dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia wraz z opiekunami.*

7.1.1. Warsztaty Terapii Zajęciowej

W Chorzowie funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, oba prowadzone przez organizacje pozarządowe:

1. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – posiadający 61 miejsc dla osób upośledzonych umysłowo,
2. Regionalną Fundację Pomocy Niewidomym – dysponujący 30 miejscami dla osób niewidomych, niedowidzących i z niepełnosprawnością sprzężoną.

Na dzień 31.12.2024 r. liczba uczestników z poszczególnych miast przedstawia się następująco:

- 75 osób - mieszkańcy Chorzowa,
- 4 osoby - mieszkańcy Świętochłowic,

- po 2 osoby - mieszkańcy Rudy Śląskiej i Zabrze,
- po 1 osobie – mieszkańcy Katowic, Bytomia i Siemianowic Śląskich,
- 5 osób - mieszkańcy Sosnowca.

Tabela nr 41: Zestawienie dotacji dla WTZ-ów w roku 2024.

Nazwa WTZ	Kwota na działalność ogółem	Wysokość środków PFRON	Wysokość środków powiatów
WTZ Spółka z o.o. ul. Katowicka 77	1 123 200,00	1 010 880,00	112 320,00
WTZ PSONI ul. Beskidzka 6	2 283 840,00	2 055 456,00	228 384,00
Ogółem	3 407 040,00	3 066 336,00	340 704,00

**w tym 24,00 zł środki własne Stowarzyszenia*

90% kosztów działalności WTZ pokrywa PFRON, 10% to środki powiatów, których mieszkańcy uczęszczają na WTZ (277 992,00 zł to partycypacja Chorzowa, 62 712,00 zł).

Przeciętny koszt utrzymania 1 uczestnika wyniósł miesięcznie 3 120,00 zł w tym:

- 90% pokrywał PFRON 2 808,00 zł,
- 10% wkład własny powiatu 312,00 zł.

7.1.2. Pozostałe dofinansowania dla osób niepełnosprawnych

Warsztat Terapii Zajęciowej z siedzibą przy ul. Katowickiej 77 prowadzony przez WTZ Spółka z o.o. oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej z siedzibą przy ul. Beskidzkiej 6 prowadzony przez PSONI przystąpił do kolejnej edycji w okresie od 1.02.2024 r. do 31.03.2025 r. programu finansowanego ze środków PFRON „Zajęcia Klubowe WTZ”

Program przeznaczony jest dla:

- kandydatów znajdujących się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób oczekujących na przyjęcie, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ,
- osób niepełnosprawnych, które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia.

Łącznie na realizację programu wydano 72 600,00 zł, z czego 33 000,00 zł otrzymał WTZ przy ul. Katowickiej 77 na pokrycie kosztów uczestnictwa 5 osób, a 39 600,00 zł WTZ przy ul. Beskidzkiej 6 na pokrycie kosztów uczestnictwa 6 osób.

7.1.3. Pozostałe dofinansowania dla osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne, których w mieście jest coraz więcej (szacuje się, że 8% mieszkańców to osoby niepełnosprawne) mają ustawowe prawo ubiegania się o dofinansowania usług lub sprzętów podnoszących im komfort życia lub niwelujących

występujące bariery. Niestety, wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych i ogromne niedofinansowanie utrzymujące się od wielu lat powodują, że potrzeby są zaspakajane na coraz niższym poziomie.

W ramach zadań rehabilitacji społecznej Ośrodek przyznawał dofinansowanie do:

- likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- turnusów rehabilitacyjnych dla osób powyżej 16 roku życia,
- turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci do 16 roku życia,
- dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego (osoby indywidualne oraz instytucje),
- zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowania imprez kulturalnych i sportowych.

Tabela nr 42: Zestawienie złożonych i dofinansowanych wniosków.

Zadanie	Liczba wniosków złożonych	Środki wnioskowane w zł	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Przyznane dofinansowanie w zł
Likwidacja barier	88	1 342 552,18	72	613 868,34
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	34	165 345,00	33	105 894,67
Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	509	1 873 790,12	352	1 025 087,00
Sprzęt rehabilitacyjny os. indywidualne	11	34 252,37	6	10 120,00
Sprzęt rehabilitacyjny dla instytucji	6	172 384,52	1	14 000,00
Turnusy rehabilitacyjne (osoby do 16 roku życia)	45	_***	40	138 358,00
Turnusy rehabilitacyjne (powyżej 16 roku życia)	394	_***	227	439 715,00

* nie wszystkie wnioski pozytywnie rozpatrzone zostały sfinalizowane z uwagi na rezygnacje osób wnioskujących

** nie można określić wartości dofinansowania na podstawie złożonych wniosków

7.2. Program "Aktywny Samorząd"

Program "Aktywny Samorząd" funkcjonuje od roku 2012. Podobnie jak w poprzednich edycjach program podzielony był na dwa moduły, z których Moduł I obejmował 88 wniosków realizowanych w 5 obszarach zadań (w tym Obszar „E” wprowadzony od 28.10.2024 r.), a Moduł II – 46 wniosków realizowane w jednym obszarze.

Moduł I

W ramach programu realizowano zadania związane m.in. z usuwaniem barier w komunikowaniu się, zakupem wyspecjalizowanych protez narządu ruchu, czy zakupem skuterów inwalidzkich o napędzie elektrycznym. Pomoc finansowa kierowana była głównie do osób w wieku aktywności zawodowej, dzieci oraz młodzieży uczącej się. Celem

dofinansowania było poprawienie rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych oraz polepszenie ich sytuacji na rynku pracy.

Tabela nr 43: Zadania finansowane w ramach Modułu I.

Obszar	Zadania	liczba wniosków wpływających	liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	kwota wypłacona w zł
A	Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	2	1	9 936,00
	Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	3	3	6 920,00
	Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	0	0	0
	Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,	0	0	0
B	Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,	15	13	112 009,28
	Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,	2	1	2 200,00
	Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,	2	2	18 349,00
B	Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	9	9 (w tym 1 umowa rozwiązana z przyczyn leżących po stronie Beneficjenta)	42 652,09
	Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,	0	0	0
	Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,	6	5	106 723,00

C	Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,	3	3	8 250,00
	Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	3	3	74 800,00
	Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	1	1	8 250,00
	Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu,	9	7	56 649,00
D	pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem.	5	5	19 161,91
E	Pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ ośrodka/ zespołu domowego leczenia tlenem.	28	26	10 200,00
RAZEM		88	79	476 100,28

MODUŁ II

W ramach tego modułu przyznawane było dofinansowanie na pokrycie kosztów nauki w szkołach policealnych, wyższych, na studiach podyplomowych i doktoranckich. Dodatkowo wnioskodawcy mogli ubiegać się o przyznanie pomocy finansowej na pokrycie wydatków związanych z nauką – dojazdy, noclegi, zakup podręczników, nauką w formie zdalnej. Wnioskodawca posiadający profil zaufany w dalszym ciągu za wysłanie wniosku w dedykowanym systemie SOW mogli otrzymać jednorazowy dodatek, którego wysokość wyniosła do 880,00 zł. Dofinansowanie uzależnione było od kosztów jakie ponosiła osoba studiująca, oraz od aktualnego etapu nauki. Z dofinansowania skorzystało 31 osób niepełnosprawnych. Kwota dofinansowania podlegała rozliczeniu, a wnioskujący był

zobowiązany dostarczyć aktualne zaświadczenie o kontynuowaniu nauki lub zaliczeniu danego etapu edukacji.

Tabela nr 44: Dofinansowania dla niepełnosprawnych studentów Moduł II.

Zadanie	liczba złożonych wniosków	wnioski rozpatrzone pozytywnie	Kwota Wyplacona w zł
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	46	43	129 325,17

** w trakcie realizacji 20 wniosków w zakresie wypłaty dodatków do kształcenia na kwotę 33 402,50 zł*

Podsumowując łącznie na realizację programu (wraz z obsługą, promocją oraz ewaluacją) przyznano kwotę 833 548,88 zł. Program jest nadal realizowany.

7.2.1 Program Samodzielność-Aktywność-Mobilność

W roku 2022 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie przystąpił do realizacji programu finansowanego ze środków PFRON pod nazwą „Samodzielność-Aktywność-Mobilność”. W latach 2023 - 2024 program był kontynuowany. Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych.

Pakiet programu Samodzielność – Aktywność - Mobilność podzielony jest na dwie odrębne inicjatywy:

- Pierwsza pod nazwą „Dostępne mieszkanie” - przyznawane dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem,
- Druga pod nazwą „Mieszkanie dla Absolwenta” - zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności poprzez dofinansowanie kosztów wynajęcia mieszkania ponoszonych w okresie 36 miesięcy.

Pomimo nagłośnienia programu poprzez PFRON, jak i media (artykuł w lokalnej prasie)- w roku 2024 podobnie jak w latach poprzednich nikt nie złożył wniosku w ramach zadania „Dostępne mieszkanie”, zaś w zadaniu „Mieszkanie dla Absolwenta” złożony został 1 wniosek, który został rozpatrzony pozytywnie (zawarta została umowa na kwotę 81 468,00 zł z terminem realizacji na 60 miesięcy, tj. do 30.06.2029 r.).

7.3. Miejski Zespół Orzekający o Niepełnosprawności w Chorzowie

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności działa od roku 2000. Jest odrębną od Ośrodka Pomocy Społecznej jednostką, a jedynie siedzibą MZON-u. Z kolei obsługę administracyjną, księgową i prawną zapewniają pracownicy Ośrodka. Przewodniczący oraz

Członkowie Zespołu powoływani są przez Prezydenta Miasta. Wszyscy członkowie Zespołu posiadają kwalifikacje odpowiadające wymogom określonym przepisami prawa.

W roku 2024 zespół stanowili:

- przewodniczący,
- sekretarz,
- 10 lekarzy (3 internistów, pediatra, 2 neurologów, ortopeda, psychiatra, okulista otolaryngolog),
- psycholog,
- doradca zawodowy/pracownik socjalny – dwie specjalizacje,
- 3 pracowników socjalnych,
- pedagog.

Wszyscy członkowie zespołu posiadają uprawnienia nadane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Rozpoznawanie spraw o ustalenie niepełnosprawności dokonują składy orzekające, którym zawsze przewodniczy lekarz. Od wydanej decyzji osobie orzekanej przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach.

W roku 2024 złożono 3 398 wniosków o ustalenie niepełnosprawności w tym:

- 2949 o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia,
- 449 o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia.

Miejski Zespół Orzekający o Niepełnosprawności wydał 3154 orzeczeń w tym:

- 2747 orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia,
- 407 orzeczeń dla osób do 16 roku życia (dzieci).

W roku 2024 zanotowano wzrost wpływających wniosków, jak i wydanych orzeczeń. W stosunku do roku 2023 wpłynęło o 233 wniosków więcej oraz wydano o 134 więcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i orzeczeń o niepełnosprawności.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane są dla celów pozarentowych. Stopnie znaczny i umiarkowany dają osobie niepełnosprawnej możliwość korzystania z szeregu świadczeń, ulg i uprawnień (zasiłki stałe, okresowe, zasiłki pielęgnacyjne, ulgi abonamentowe, dofinansowania z środków PFRON i wiele innych).

Wśród osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności kobiety stanowiły 56%, z kolei 55% stanowiły osoby powyżej 60 roku życia.

Tabela nr 45: Zestawienie orzeczeń wydanych dla osób dorosłych.

Rodzaj orzeczeń	Liczba orzeczeń	%
Lekki stopień niepełnosprawności	552	20%
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	1 144	42%
Znaczny stopień niepełnosprawności	981	35,4%
Wydanie orzeczenia na podstawie 5a o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – czyli na podstawie orzeczeń wydanych przez inne organy	0	0.0%
Orzeczenie o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	35	1,3%
Orzeczenie o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	35	1,3%
RAZEM	2 747	100 %

W roku 2024 wydano 407 orzeczeń dla osób do 16 roku życia. Dzieci i młodzież stanowiły 13% wszystkich osób orzekanych. Z ogólnej liczby wydanych orzeczeń tylko 250 orzekanych dzieci tj. 61,5% zostało uznanych jako niepełnosprawne.

Tabela nr 46: Sposoby rozpatrzenia wniosków dotyczących dzieci.

Rodzaj orzeczenia	Liczba osób	Udział %
O zaliczeniu do niepełnosprawności	250	61,5%
O niezaliczeniu do niepełnosprawności	151	37,10%
Odmowa wydania orzeczenia	6	1,4%
Razem:	407	100 %

Miejski Zespół Orzekający o Niepełnosprawności jest organem właściwym do wydawania:

1. Kart Parkingowych dla osób niepełnosprawnych i instytucji przewożących osoby niepełnosprawne. W roku 2024 wydano łącznie 779 kart, w tym:
 - 775 dla osób indywidualnych,
 - 4 dla placówek.
2. Legitymacji osoby niepełnosprawnej, których w roku 2024 wydano łącznie 1087 w tym wydano:
 - 112 sztuk legitymacji dla osób przed 16 rokiem życia w tym:
 - a) 1 legitymacja w ramach reklamacji,
 - b) 3 duplikaty.
 - 975 sztuk legitymacji dla osób po 16 roku życia w tym:
 - a) 11 duplikatów,
 - b) 4 wydane w ramach reklamacji.

Finansowanie wydatków związanych z działalnością Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności jest zadaniem zleconym powiatowi. Wykorzystana dotacja Wojewody na w/w działalność w roku 2024 wyniosła 1 047 304 ,51 zł.

8. Świadczenia dla rodzin jako zadania zlecone Gminie

Obsługą zadań zleconych Gminie z zakresu polityki rodzinnej zajmuje się Dział Świadczeń dla Rodzin.

Do głównych zadań działu należy w szczególności obsługa:

- świadczeń rodzinnych, w tym świadczeń wypłacanych w związku z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- dłużników alimentacyjnych,
- zasiłków dla opiekunów,
- ustalania prawa do jednorazowego świadczenia przyznawanego na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- świadczeń wychowawczych 500+ (w części dotyczącej zadań zleconych Gminie) – dla świadczeń, gdzie wniosek o ustalenie uprawnień został złożony do dnia 31 grudnia 2021 roku,
- świadczeń z programu „Dobry Start” (w części dotyczącej zadań zleconych Gminie) – dla świadczeń, do których wniosek o ustalenie prawa został złożony do dnia 30 listopada 2020 roku.

Ponadto przez pracowników działu realizowane są dodatkowe zadania zlecone takie jak m. in. obsługa:

- dodatku osłonowego,
- bonu energetycznego,
- dodatku węglowego (w związku z zakończeniem realizacji zadanie przed okresem sprawozdawczym obsługa, w roku 2024, realizowana była jedynie w zakresie nienależnie pobranych świadczeń),
- w zakresie wydawania zaświadczeń o dochodzie dla osób przystępujących o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”.

8.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne realizowane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Obejmują szereg świadczeń zróżnicowanych zarówno pod względem wysokości, kryteriów przyznania, jak i okresu na jaki zostają przyznawane.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a,
- świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, z wyjątkiem:

- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- zasiłku pielęgnacyjnego,
- świadczenia pielęgnacyjnego,
- świadczenia rodzicielskiego.

Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Okres sprawozdawczy obejmuje 2 okresy zasiłkowe 2023/2024 i 2024/2025. W tym czasie nie zmieniły się kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu. Nie uległa również zmianie wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych, za wyjątkiem świadczenia pielęgnacyjnego, które z mocy ustawy podlega corocznej waloryzacji.

Tabela nr 47: Kryteria dochodowe na członka rodziny uprawniające do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu.

Rodzaj świadczenia rodzinnego uzależnionego od dochodu	Kryterium w rodzinach bez dziecka niepełnosprawnego (zł)	Kryterium w rodzinach z dzieckiem niepełnosprawnym
Zasiłek rodzinny	674,00	764,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	764,00	
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	1 922,00	

W roku 2024 łączne wydatki związane z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych (z wyłączeniem świadczeń wypłacanych obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), pokryte z dotacji celowej z budżetu państwa wyniosły 45 367 582,95 zł w tym:

- świadczenia rodzinne wypłacone osobom uprawnionym pomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń 39 716 215,45 zł,
- składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, odprowadzane za uprawnionych świadczeniobiorców 4 373 584,85zł,
- koszty obsługi zadania 1 277 782,65 zł.

Tabela nr 48: Rodzaje świadczeń oraz wydatki poniesione na ich realizację w roku 2024.

Rodzaj świadczenia rodzinnego	Wysokość wypłaconych świadczeń* [zł]	Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia
Zasiłek rodzinny	3 235 283	27 363
Dodatki do zasiłku rodzinnego (łącznie)	2 131 012	17 286
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych (tzw. złotówka za złotówkę)	212 106	4 220
Razem zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	5 578 401	48 869
Zasiłek pielęgnacyjny	8 035 722	37 232
Świadczenie pielęgnacyjne	24 138 342	7 926
Specjalny zasiłek opiekuńczy	2 480	4
Razem świadczenia opiekuńcze	32 176 544	45 162
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	188 000	188
Świadczenie rodzicielskie	1 840 984	2 004
Razem wydatki na świadczenia rodzinne	39 783 929	96 223

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

Tabela nr 49: Świadczenia rodzinne wypłacone przez OPS w latach 2022-2024.

Rodzaj świadczenia rodzinnego	Wysokość wypłaconych świadczeń* [zł]			Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia		
	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Zasiłek rodzinny	4 544 699	3 925 060	3 235 283	38 632	33 282	27 363
Dodatki do zasiłku rodzinnego (łącznie)	2 748 224	2 484 236	2 131 012	21 489	19 784	17 286
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych	232 090	246 530	212 106	4 858	4915	4 220
Razem zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	7 525 013	6 655 826	5 578 401	60 121	57 981	48 869
Zasiłek pielęgnacyjny	7 872 359	8 127 671	8 035 722	36 474	37 656	37 232
Świadczenie pielęgnacyjne	13 763 567	17 148 437	24 138 342	6 528	7 022	7 926
Specjalny zasiłek opiekuńczy	28 541	21 700	2 480	47	35	4
Razem świadczenia opiekuńcze	21 664 467	25 297 808	32 176 544	43 049	44 713	45 162
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	344 000	255 000	188 000	344	255	188
Świadczenie rodzicielskie	2 358 135	2 085 737	1 840 984	2 559	2 272	2 004
Razem wydatki na świadczenia rodzinne	31 891 615	34 294 371	39 783 929	106 073	105 221	96 223

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

W latach 2022-2024 łączne wydatki z tytułu wypłat świadczeń rodzinnych mają tendencję wzrostową, jednakże znacząco zmienia się wielkość wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń rodzinnych. Na przełomie ostatnich trzech lat znacząco spadła ilość wypłacanych zasiłków rodzinnych, których przyznanie uzależnione jest od kryterium dochodowego. Malejąca ilość wypłacanych zasiłków rodzinnych skutkuje spadkiem wydatków na uzależnione od zasiłków dodatki.

Analizując powyższe zestawienie można również zaobserwować znaczący wzrost wydatków na świadczenie pielęgnacyjne. Wzrost ten implikuje przede wszystkim coroczną waloryzację wysokości świadczenia pielęgnacyjnego od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego. Wydatki na świadczenia opiekuńcze stanowią obecnie 80,88% wszystkich wydatków na świadczenia rodzinne, gdzie w roku 2023 stanowiły 73,77%, a w roku 2022 67,93%. Bez wątpienia jest to efekt corocznego podwyższania wysokości świadczenia pielęgnacyjnego i zmian ustawowych ułatwiających jego otrzymanie.

8.2. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

Zasiłek rodzinny to świadczenie na częściowe pokrycie wydatków z przeznaczeniem na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

1. rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka),
3. osobie uczącej się (tj. osobie pełnoletniej uczącej się, niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub,
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo,
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Tabela nr 50: Wysokość zasiłków rodzinnych w przedziałach wiekowych.

Wiek dziecka	Kwota przysługującego zasiłku (zł)
0 – 5	95
6 – 18	124
Powyżej 18 – 24	135

Wysokość zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego w wyjątkowych przypadkach może zostać obniżona i stanowić część składową świadczenia ustalonego wyłącznie na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych – potocznie zwanego świadczeniem „złotówka za złotówkę”.

Kolejny wyjątek stanowić może wysokość zasiłku rodzinnego ustalonego w ramach koordynacji świadczeń z zabezpieczenia społecznego, gdzie organem wydającym decyzję jest Wojewoda, natomiast wypłatę świadczeń realizuje tutejszy Ośrodek.

Zarówno mechanizm „złotówka za złotówkę” jak i ustalenie świadczeń przez Wojewodę w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego mają wpływ na wysokości świadczeń rodzinnych.

W roku 2024 wypłacono 29 168 zasiłków rodzinnych na łączną kwotę 3 235 283 zł (w zaokrągleniu do zł).

Tabela nr 51: Wypłacone świadczenia w formie zasiłków rodzinnych – rok 2024.

Wiek dziecka	Ustalone w pełnych wysokościach		Stanowiące składową świadczenia „złotówka za złotówkę”		Łącznie	
	Kwota	Ilość świadczeń	Kwota	Ilość świadczeń	Kwota*	Ilość świadczeń
0 – 5	547 930	5 768	20 261	327	568 191	6 095
Pow.5 - 18	2 526 542	20 403	98 206	1 364	2 624 748	21 767
Pow.18 - 21	153 251	1 136	5 602	101	158 853	1 237
Pow. 21 do 24	7 560	56	1185	13	8 745	69
Razem	3 235 283	27 363	125 254	1 805	3 360 537	29 168

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

Osobom spełniającym warunki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych oprócz podstawowego świadczenia jakim są zasiłki rodzinne przysługują dodatki do zasiłków.

Tabela nr 52: Dodatki do zasiłku rodzinnego zrealizowane z dotacji z budżetu państwa w roku 2024.

Rodzaj dodatku do zasiłku rodzinnego	Wysokość dodatku obowiązująca w 2024 roku [zł]	Wysokość wypłaconych świadczeń [zł]*	W tym ustalonych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy** podziałem na poszczególne świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia	W tym ustalonych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy** podziałem na poszczególne świadczenia
Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:		2 217 864	19 701	86 852	2 415
urodzenia dziecka	1 000	82 796	96	796	14
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400	31 576	88	3 228	12
samotnego wychowywania dziecka, z tego, do którego prawo ustalono na podstawie:	193/273	680 486	3 380	32 096	258
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku:	90/110	472 687	4 535	13 655	261
- do 5 roku życia	90	53 103	622	3 271	68
- powyżej 5 roku życia	110	419 585	3 913	10 385	193
rozpoczęcia roku szkolnego	100	178 602	3 076	6 438	1 348
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego w związku z:	113/69	58 593	877	2 998	91
- zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	113	3 960	38	344,16	6
- dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	69	54 633	839	2 654	85
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	95	713 125	7 649	27 642	431

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń w tym świadczenia przyznane na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych (w zaokrągleniu do zł)

** ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

Prawo do dodatków do zasiłku rodzinnego uzależnione jest od posiadania uprawnień do zasiłku rodzinnego. Każdy z dodatków obwarowany jest również koniecznością spełnienia dodatkowych wymogów by wnioskowany dodatek otrzymać.

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje jednorazowo w wysokości 1 000 zł. Dodatek ten przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Wymogu tego nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Wniosek o dodatek składa się do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu albo

opiekunowi prawnemu, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesiące kalendarzowe, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymizującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osobie uprawnionej przysługuje jeden dodatek w wysokości 400 zł miesięcznie, niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką.

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznany,
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Dodatek przysługuje w wysokości 193 zł na dziecko (nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci), a w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko (nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci). Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje w wysokości 95 zł matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka na trzecie i na następne dziecko w rodzinie uprawnione do zasiłku rodzinnego.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,

- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem, o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek przysługuje do 5 roku życia w wysokości 90 zł, powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia w wysokości 110 zł.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje raz w roku w wysokości 100 zł matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Dodatek przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności w wysokości 113 zł miesięcznie na dziecko albo,
- w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej w wysokości 69 zł miesięcznie na dziecko.

8.3. Świadczenia wypłacane w związku ze stałą opieką nad osobą niepełnosprawną

Od 1 stycznia roku 2024, ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, wprowadzono zmiany zasad przyznawania i kontynuacji wypłat już przyznanych świadczeń opiekuńczych i od tego czasu możemy wyróżnić osoby pobierające:

- świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku,
 - świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024 roku,
- oraz dwa świadczenia wygaszone od 1 stycznia 2024 roku:
- specjalny zasiłek opiekuńczy na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku,
 - zasiłek dla opiekuna na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego ustalane jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,

natomiast prawo do zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Uprawnienia do w/w świadczeń opiekuńczych na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku dodatkowo regulują przepisy art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym.

Tabela nr 53: Świadczenia wypłacane w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną w 2024 roku.

Rodzaj świadczenia wypłacanego w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną	Miesięczna wysokość świadczenia obowiązująca w 2024 roku [zł]	Wysokość wypłaconych świadczeń* [zł]	Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia
1. Świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku w tym przysługujące:	2 988	20 031 986	6 736
matce albo ojcu		16 598 857	5 574
opiekunowi faktycznemu dziecka		5 976	2
osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej		26 892	9
innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności		3 400 261	1 151
2. Świadczenie pielęgnacyjne na zasadach od 1 stycznia 2024 roku, z tego:	2 988	4 106 356	1 190
- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na jedno dziecko		3 053 982	1 025
- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na dwoje dzieci		956 758	154
- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na troje i więcej dzieci		95 616	11
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy	620	2 480	4
4. Zasiłek dla opiekuna	620	13 640	22
Razem (1+2+3+4)	X	24 154 462	7 952

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

Zasiłek dla opiekuna przysługuje zamkniętej grupie opiekunów, ze względu na warunek znajdowania się w kręgu osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r., w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne. Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi obecnie 620 zł miesięcznie. Jest to świadczenie niezależne od dochodu rodziny.

Tabela nr 54: Zestawienie wysokości wydatków na zasiłek dla opiekuna oraz liczba wypłaconych zasiłków w latach 2022-2024.

Rodzaj świadczenia	Wysokość wypłaconych świadczeń * (w zł)			Roczna liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia		
	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Zasiłek dla opiekuna	44 640	29 940	13 640	72	49	22

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

Specjalny zasiłek opiekuńczy jest to świadczenie opiekuńcze, które obowiązywało do 31 grudnia 2023 r., a po 1 stycznia 2024 r. było realizowane na szczególnych zasadach dla osób mających prawo do świadczenia do 31 grudnia 2023 r.) przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, lub
- rezygnują z zatrudnienia, lub innej pracy zarobkowej.

W celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Jednym z podstawowych kryterium decydującym o przyznaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego był łączny dochód rodziny, osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na jedną osobę, który nie mógł przekroczyć kwoty 764 zł. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwał w wysokości 620 zł miesięcznie, a decyzje były wydawane na okres zasiłkowy.

Świadczenie pielęgnacyjne jest obecnie wiodącym świadczeniem opiekuńczym. Od wprowadzenia zmian ujętych w ustawie o świadczeniu wspierającym dzieli się ono na dwa typy, gdzie możemy wyróżnić:

- świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku,
- świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024 roku.

Powyższe świadczenia różni wiele czynników takich jak: krąg ubiegających się o świadczenie, możliwość podjęcia zatrudnienia, możliwość uzyskiwania innych dochodów, maksymalny okres przyznania świadczenia, możliwość opieki nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną i uzyskania 100% dopłaty za każdą osobą niepełnosprawną do 18 roku jej życia. Pomimo różnic, niezmiennie jednym z najważniejszych kryteriów, w obu przypadkach, jest sprawowanie opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Drugą ważną cechą

tego świadczenia jest brak kryterium dochodowego. Trzecią cechą łączną, jest zachowanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki. Od 1 stycznia 2024 roku świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
 - 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
 - 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego
- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18 roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji i wynosi:

- 2 988,00 zł miesięcznie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r.,
- 3 287,00 zł miesięcznie od 1.01.2025 r.

Przez okres pobierania specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna organ realizujący wypłatę świadczeń opłaca składkę na ubezpieczenia zdrowotne, o ile osoba nie podlega ubezpieczeniu z innego tytułu. Podstawę wymiaru składki stanowi kwota świadczenia.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio:

1. świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,
 2. zasiłku dla opiekuna przysługującego na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20 letniego przez kobietę i 25 letniego przez mężczyznę.

Tabela nr 55: Podział odprowadzonych składek za niektóre osoby pobierające świadczenia w związku ze stałą opieką nad osobą niepełnosprawną w 2024 roku.

Rodzaj składki i świadczenia od którego jest odprowadzana	Roczna wysokość odprowadzonych składek [zł]	Roczna ilość odprowadzonych składek
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	4 375 104	5 296
- świadczenie pielęgnacyjne	3 953 514	4 916
- nowe świadczenie pielęgnacyjne	419 900	370
- specjalny zasiłek opiekuńczy	171	1
- zasiłek dla opiekuna	1 519	9
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	950 696	3 509
- świadczenie pielęgnacyjne	883 061	3 312
- nowe świadczenie pielęgnacyjne	66 742	181
- specjalny zasiłek opiekuńczy	56	1
- zasiłek dla opiekuna	837	15
Razem	5 325 800	8805

** wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa (w zaokrągleniu do zł)*

8.4. Zasiłki pielęgnacyjne

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Ustala się go na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

Zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 215,84 zł przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, która ukończyła 75 lat,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie w myśl przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego z organu emerytalno-rentowego.

Tabela nr 56: Zasiłki pielęgnacyjne wg. kategorii osób uprawnionych wypłacone w roku 2024.

Osoba uprawniona	Wysokość wypłaconych świadczeń* [zł]	Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na poszczególne świadczenia
niepełnosprawne dziecko	2 359 131	10 930
osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, legitymująca się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	3 021 112	13 999
osoba, która ukończyła 75 lat	194 040	899
osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	2 461 439	11 404
Razem	8 035 722	37 232

**wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)*

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przyznawane jest:

- na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności,
- na czas nieokreślony, jeżeli orzeczenie wydano na stałe,
- na czas nieokreślony dla osób, które ukończyły 75 lat.

8.5. Świadczenia rodzicielskie

Od 2016 r. rodzice, którzy nie mają prawa do pobierania zasiłku macierzyńskiego, mogą skorzystać z pomocy finansowej w postaci świadczenia rodzicielskiego. Świadczenie rodzicielskie obejmuje te osoby, które ze względu na swą sytuację zawodową nie mogą korzystać z urlopu macierzyńskiego.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

1) od dnia porodu matce albo ojcu dziecka w przypadku:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka,
- śmierci matki dziecka,
- porzucenia dziecka przez matkę.

2) opiekunowi faktycznemu dziecka, od dnia objęcia dziecka opieką, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14 roku życia.

3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, od dnia objęcia dziecka opieką, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez

nie 10 roku życia,

4) osobie, która przysposobiła dziecko, od dnia przysposobienia dziecka, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14 roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje maksymalnie przez okres:

- 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1 000,00 zł miesięcznie z wyjątkiem, przypadku kiedy kobieta urodziła dziecko w trakcie pobierania zasiłku dla bezrobotnych lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, lub w okresie przedłużenia zasiłku dla bezrobotnych. W takim przypadku świadczenie rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Świadczenie rodzicielskie analogicznie do zasiłku macierzyńskiego jest świadczeniem dzielonym na dni. W roku 2024 tutejszy organ wypłacił z dotacji z budżetu państwa 2 004 świadczenia rodzicielskie na łączną kwotę 1 840 984 zł (kwota niepomniejszona o zwroty nienależnie pobranych świadczeń). W roku sprawozdawczym tutejszy organ wydał 204 decyzje administracyjne w sprawie świadczenia rodzicielskiego, a co za tym idzie otrzymał kwotę 6 120,00 zł na pełną obsługę tego zadania. Specyfika finansowania obsługi świadczenia przez zlecaniodawcę (30 zł za decyzję w sprawie świadczenia rodzicielskiego), pozwala uznać je za niedofinansowane po stronie kosztów obsługi. Nie bez znaczenia jest tu fakt, że sposób ich finansowania nie zmienił się od 2016 roku, pomimo znaczącego wzrostu wydatków związanych z obsługą.

8.6. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. „becikowe”)

Świadczenie jednorazowe z tytułu urodzenia się żywego dziecka w wysokości 1 000 zł na jedno dziecko przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi

faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł.

Jednorazowa zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Przepisu nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

8.7. Świadczenia rodzinne wypłacane w związku z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - dalej: ustawa pomocowa - jest podstawowym aktem prawnym określającym szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa pomocowa dotyczy również nieposiadających obywatelstwa ukraińskiego: małżonka obywatela Ukrainy, małoletnie dziecko obywatela Ukrainy, małoletnie dziecko małżonka obywatela Ukrainy - o ile przybyli oni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa i nie są obywatelami polskimi ani obywatelami innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich Unii Europejskiej.

Ustawa, a zatem i pomoc nie obejmuje obywateli Ukrainy:

- 1) posiadających: zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenie na pobyt czasowy, status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych oraz
- 2) tych którzy, złożyli w Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w imieniu których takie wnioski zostały złożone; zadeklarowali zamiar złożenia wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w Rzeczypospolitej Polskiej

na podstawie art. 28 ust. 1 lub art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub których takie deklaracje zamiaru dotyczą; korzystają z ochrony czasowej na terenie innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy.

Jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa powyżej, przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 2 ust. 4 ustawy pomocowej i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do dnia 30 września 2024 r. Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest osobą określoną powyżej, w okresie dotyczącym matki.

Jeżeli obywatel Ukrainy posiadający Kartę Polaka, o którym mowa powyżej, opuścił Ukrainę w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a następnie przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 2 ust. 4 ustawy pomocowej, i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do dnia 30 września 2025 r. Do członków najbliższej rodziny obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka, o którym mowa powyżej, przepisy ustawy stosuje się odpowiednio.

Obywatele Ukrainy podlegający ustawie pomocowej są uprawnieni między innymi do realizowanych przez gminy świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.

Ustawa pomocowa przewiduje również, że przysługujące na dziecko świadczenia rodzinne, z wyłączeniem świadczenia rodzicielskiego przysługują także opiekunowi tymczasowemu dziecka, którego status definiują przepisy ustawy pomocowej.

Tabela nr 57: Roczne wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń, do których prawo przysługuje na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Lp	Wyszczególnienie rodzajów świadczeń rodzinnych	Kwota [zł]	w tym dla opiekuna tymczasowego	Ilość świadczeń	w tym dla opiekuna tymczasowego
1.	Zasilek rodzinny, z tego na dziecko w wieku:	96 924	8 060	821	65
1.1.	- do ukończenia 5 roku życia	14 984	X	158	X
1.2.	- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	80 229	X	650	X
1.3.	- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia	1 711	X	13	X
1.4.	- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia	0	X	0	X
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:	43 728	300	314	3
2.1.	- urodzenia dziecka	5 000	0	5	0
2.2.	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0	0	0	0
2.3.	- samotnego wychowywania dziecka, z tego, do którego prawo ustalono na podstawie:	18 025	0	95	0
2.3.1.	- art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy ¹⁾	5 262	X	29	X
2.3.2.	- art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy ¹⁾	12 763	X	66	X
2.3.3.	- art. 11a ust. 1 pkt 3 ustawy ¹⁾	0	X	0	X
2.3.4.	- art. 11a ust. 2 ustawy ¹⁾	0	X	0	X
2.4.	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku:	2 860	0	26	0
2.4.1.	- do 5 roku życia	0	0	0	0
2.4.2.	- powyżej 5 roku życia	2 860	0	26	0
2.5.	- rozpoczęcia roku szkolnego	4 409	300	46	3
2.6.	- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego w związku z:	1 205	0	13	0
2.6.1.	- zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	791	0	7	0
2.6.2.	- dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	414	0	6	0
2.7.	- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	12 229	0	129	0
3.	Zasilek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego (wiersz 1 + wiersz 2)	140 652	8 360	1 135	68
4.	Zasilek pielęgnacyjny, z tego, do którego prawo ustalono na podstawie:	79 428	0	368	0
4.1.	- art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy ¹⁾	24 174	X	112	X
4.2.	- art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy ¹⁾	18 562	X	86	X
4.3.	- art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy ¹⁾	31 728	X	147	X
4.4.	- art. 16 ust. 3 ustawy ¹⁾	4 964	X	23	X
5.	Świadczenie pielęgnacyjne, z tego, do którego prawo ustalono na podstawie:	158 364	0	53	0
5.1.	- art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy ¹⁾	158 364	X	53	X
5.2.	- art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy ¹⁾	0	X	0	X
5.3.	- art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy ¹⁾	0	X	0	X

5.4.	- art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy ¹⁾	0	X	0	X
6.	Nowe świadczenie pielęgnacyjne²⁾, z tego:	80 676	0	27	0
6.1.	- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na jedno dziecko	80 676	0	27	0
6.2.	- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na dwoje dzieci	0	0	0	0
6.3.	- świadczenie pielęgnacyjne przyznane na troje i więcej dzieci	0	0	0	0
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0	0
8.	Świadczenia opiekuńcze (wiersz 4 + wiersz 5 + wiersz 6+ wiersz 7)	318 468	0	448	0
9.	Razem (wiersz 3 + wiersz 8)	459 120	8 360	1 583	68
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	11 000	0	11	0
11.	Świadczenie rodzicielskie	165 318	X	176	X
12.	Razem (wiersz 9 + wiersz 10 + wiersz 11)	635 438	8 360	1 770	68
13.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	48 900	0	60	0
13.1.	- świadczenie pielęgnacyjne ³⁾	48 900	0	60	0
13.2.	- specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0	0
14.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	0	0	0	0
14.1.	- świadczenie pielęgnacyjne ³⁾	0	0	0	0
14.2.	- specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0	0
15.	Razem (wiersz 13 + wiersz 14)	48 900	0	X	X
16.	Razem (wiersz 12 + wiersz 15)	684 338	8 360	1 830	68

1) Dotyczy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

8.8. Jednorazowe świadczenia przyznawane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", od 1 stycznia 2017 r. uprawnionym rodzinom przekazywane jest jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł, finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa. Świadczenie przyznawane jest w przypadku urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie przyznaje się na wniosek bez względu na dochód. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Tabela nr 58: Świadczenia przyznawane na podstawie art. 10 ustawy „Za życiem” w latach 2022-2024.

Rodzaj świadczenia	Wysokość wypłaconych świadczeń*(w zł)			Liczba wypłaconych świadczeń		
	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł	40 000	48 000	32 000	10	12	8

*wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

8.9. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego i dłużnicy alimentacyjni

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłacane są na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna, do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

W przypadku ukończenia przez osobę uprawnioną szkoły wyższej w trakcie ostatniego roku studiów prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje do zakończenia tego roku studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę uprawnioną 25 roku życia.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż:

- 500 zł w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r.,
- 1 000 zł w okresie od 1 października 2024 r. do 30 grudnia 2024 r.

- jeżeli dochód rodziny, w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209 zł na członka rodziny osoby uprawnionej.

Kwota kryterium dochodowego podlega co 3 lata waloryzacji od dnia 1 października roku, w którym przeprowadzana jest waloryzacja. Pierwsza waloryzacja kryterium dochodowego nastąpiła dla okresu świadczeniowego zaczynającego się 1 października 2023 roku.

W przypadku, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwoty kryterium wskazane powyżej o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Jeżeli kwota świadczenia ustalona w ten sposób jest niższa niż 100 zł, świadczenie z funduszu alimentacyjnego nie przysługuje.

Upoważnieni przez Prezydenta Miasta Chorzów, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, jako organ właściwy dłużnika, podejmują działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej w przypadku gdy:

1. osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
2. osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,
3. osoba uprawniona została umieszczona w pieczy zastępczej.

W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy może złożyć do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Prawo do złożenia wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego przysługuje niezależnie od tego, czy w sprawie jest wypłacane świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Jeśli osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, nie musi ona składać odrębnego wniosku w sprawie podjęcia działań wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ organ wypłacający świadczenie z urzędu wystąpi o podjęcie takich działań do organu właściwego dłużnika.

Wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego składa się w organie wierzyciela właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do alimentów.

8.9.1. Fundusz alimentacyjny i osoby uprawnione do świadczeń

W roku 2024 wypłacono, na osoby uprawnione, świadczenia z funduszu alimentacyjnego w łącznej wysokości 3 954 964 zł tj. o 350 483 zł mniejszej w stosunku do roku poprzedniego. Tendencja spadkowa utrzymuje się pomimo podniesienia kryterium dochodowego na członka rodziny, wprowadzenia mechanizmu „złotówki za złotówkę” oraz wzrostu średniej wysokości zasądzonych alimentów dla poszczególnych osób uprawnionych. Wprowadzona pod koniec roku 2024 zmiana podwyższająca maksymalną, miesięczną kwotę, jaką można otrzymać wnioskując o świadczenie z funduszu alimentacyjnego do 1 000 zł miesięcznie, może spowodować nieznaczny wzrost wypłaty świadczeń w roku 2025 i latach następnych.

Tabela nr 59: Porównanie - świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone przez organ właściwy (OPS Chorzów w imieniu Prezydenta m. Chorzów) w latach 2022-2024.

Rodzaj świadczenia	Wysokość wypłaconych świadczeń* [zł]			Liczba wypłaconych świadczeń z podziałem na kategorie wiekowe		
	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego, z tego:	4 655 320	4 305 447	3 954 964	11 733	10 799	9 573
- na osobę uprawnioną w wieku 0-17 lat	4 091 195	3 856 349	3 570 029	10 311	9 641	8 617
- na osobę uprawnioną w wieku 18-24 lat	537 946	417 505	357 548	1 361	1 078	892
- na osobę uprawnioną w wieku 25 lat i więcej	26 180	31 593	27 387	61	80	64

* wydatki z dotacji celowej z budżetu państwa, niepomniejszone o zwroty nienależnie pobranych świadczeń (w zaokrągleniu do zł)

Spadek liczby wypłacanych świadczeń w roku 2024 w stosunku do roku 2023 wynosi 1 226 świadczeń w skali roku, co przy założeniu, że świadczenie było wypłacane każdej osobie uprawnionej przez okres pełnych 12 miesięcy wskazuje, że liczba osób uprawnionych na przestrzeni 2 lat spadła o kolejne 103 osoby.

Jest to jeden z najwyższych spadków w skali ostatnich lat. Główną przyczyną spadku ilości wypłacanych świadczeń, jest szybki wzrost wynagrodzeń, który pomimo zmiany kryterium dochodowego jest na tyle duży, że mniejsze rodziny z minimum jedną osobą pracującą, tracą uprawnienia do świadczeń z funduszu alimentacyjnego właśnie z tego tytułu. Bez wątpienia kolejną z przyczyn jest wliczanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego do kryterium dochodowego uprawniającego do innych świadczeń, takich jak: zasiłki rodzinne, dodatki mieszkaniowe, świadczenia z pomocy społecznej itp., co powoduje świadomą rezygnację potencjalnych wnioskodawców z możliwości składania wniosku i otrzymania świadczeń w obawie o utratę innych uprawnień.

Jednym z dodatkowych czynników powodujących spadek ilości wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego są działania podejmowane przez organ właściwy dłużnika, we współpracy z organami ścigania i organami egzekucyjnymi, wobec dłużników alimentacyjnych.

8.9.2. Dłużnicy alimentacyjni

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela (gminie) należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych przez organ właściwy dłużnika:

1. przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebranie od dłużnika oświadczenia majątkowego,
2. przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności informacji zawartych w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego,
3. w przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika zobowiązuje go do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny wraz ze wskazaniem nie dłuższego niż 30-dniowy terminu na wykonanie tego zobowiązania oraz informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.

Jeżeli dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił:

- złożenia oświadczenia majątkowego,
- zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy w terminie wyznaczonym przez organ właściwy dłużnika,
- bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych.

Organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie wydaje się wobec dłużnika, który przez okres 6 ostatnich miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych w tytule wykonawczym alimentów.

Jeśli organ właściwy dłużnika otrzyma kolejny wniosek o podjęcie działań wobec tego samego dłużnika alimentacyjnego, przeprowadza z nim wywiad alimentacyjny oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

W przypadku, gdy organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika alimentacyjnego nie

uległa zmianie, lub jeśli dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie tego wywiadu lub odmówi złożenia oświadczenia majątkowego, organ właściwy dłużnika nie informuje właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego ani nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy. Gdy decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika:

- składa wniosek o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny oraz
- po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji.

Na podstawie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, starosta wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy. Uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy następuje na wniosek organu właściwego dłużnika skierowanego do starosty, gdy:

- ustanie przyczyna zatrzymania prawa jazdy, o której mowa w ust. 3, oraz dłużnik alimentacyjny przez okres ostatnich 6 miesięcy wywiązał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów lub nastąpi utrata statusu dłużnika alimentacyjnego.

Organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów:

- przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów: należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy;
- zamieszcza w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacje w zakresie zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów: należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie

uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

Tabela nr 60: Informacja na temat liczby dłużników alimentacyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych w 2024 roku.

Wyszczególnienie	liczba dłużników alimentacyjnych oraz ilość podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych
Dłużnicy alimentacyjni w gminie, z tego:	1 794*
- w stosunku do których podjęto działania wobec dłużników alimentacyjnych	321*
- w stosunku do których nie podjęto działań wobec dłużników alimentacyjnych, w tym:	1 473*
- w stosunku do których nie podjęto działań wobec dłużników alimentacyjnych w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 5a ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	3*
Otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego	388
Przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe, w tym:	165
- na podstawie art. 8d ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	1
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	413
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z rodzinnego wywiadu środowiskowego	0
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	54
Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	41
Informacje od starosty o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności	0
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	71
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	57
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w tym:	12
- na podstawie art. 5 ust. 3a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	2
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 par 1 Kodeksu karnego	4
Skierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	3
Skierowanie do starosty wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	1
Wystąpienie z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	0
Przekazanie do sądu informacji o beczynności lub opieszałości komornika sądowego	0
Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	270

* wartość średniomiesięczna

W roku 2024 zanotowano, podobnie jak w roku ubiegłym, wysoki wpływ środków tytułem zwrotu zobowiązań przez dłużników alimentacyjnych, na który częściowy wpływ miały również działania podejmowane przez pracowników Ośrodka bezpośrednio zajmujących się działaniami wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 61: Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego [zł], z tego:	2 173 867,61	2 572 704,49	2 534 503,89
przekazane na dochody budżetu państwa, w tym:	1 802 036,18	2 139 518,95	2 119 648,25
odsetki ustawowe za opóźnienie	1 266 900,03	1 529 508,37	1 540 091,85
przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela	371 831,43	433 185,54	414 855,64

W związku ze zgonem dłużników alimentacyjnych w 2024 roku wygaszono należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej na kwotę 2 021 188 zł (w zaokrągleniu do zł).

Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec 2024 wyniósł 68 876 289 zł (w zaokrągleniu do zł).

8.10. Świadczenia wychowawcze

W 2024 roku, w ramach obsługi świadczeń wychowawczych realizowano jedynie świadczenia przyznane przez Wojewodę w ramach przepisów o koordynacji zabezpieczenia społecznego za okres do 31 maja 2022 roku, na wnioski złożone do dnia 31 grudnia 2021 roku. W związku z realizacją zadania PROGRAM "Rodzina 500 +" - świadczenie wychowawcze - w roku sprawozdawczym wypłacono, z dotacji celowej z budżetu państwa, 23 świadczenia w łącznej wysokości 10 113,41 zł.

9. Inne zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

9.1. Przeciwdziałanie przemocy domowej - Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej w Chorzowie

Zarządzeniem Nr OR.189.2023 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 13 września 2023 roku powołany został Zespół Interdyscyplinarny w Chorzowie.

W skład nowo powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego weszło 15 osób. Skład Zespołu poszerzony został o przedstawiciela organizacji pozarządowej działającej na terenie Chorzowa. Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego w Chorzowie została Teresa Gabor (Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej), a Zastępcą Przewodniczącej Alina Sychowicz (Kierownik Sekcji Specjalistycznej w Ośrodku Pomocy Społecznej), II Zastępcą Przewodniczącej została Anita Kaliska – Ząbek (Dyrektor Specjalistycznego Ośrodka Dla Osób Doznających Przemocy Domowej).

W 2024 roku nastąpiła zmiana składu członków Zespołu Interdyscyplinarnego z uwagi na przejście na emeryturę przedstawiciela Policji. W jego miejsce na podstawie art. 9 a ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2024 r. poz 424, z późn. zm.), Zarządzeniem Prezydenta Chorzowa NR OR.199.2024 z dnia 31 lipca 2024 roku został odwołany dotychczasowy przedstawiciel Policji a w jego miejsce został powołany nowy członek reprezentujący Policję. Po zmianie przepisów prawa, Zespół Interdyscyplinarny powołany został na czas nieokreślony a Zarządzeniami Prezydenta Miasta dokonywane są zmiany osobowe jego członków. Na podstawie zapisu art. 9a pkt 9 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należy obsługa organizacyjno - techniczna i finansowa Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2024 roku w Chorzowie prowadzonych było 256 procedur „Niebieskie Karty”. Powołanych było 315 grup diagnostyczno - pomocowych. Odbyło się 830 spotkań grup diagnostyczno - pomocowych oraz 7 posiedzeń członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Z rodzinami objętymi działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” współpracowało 6 pracowników socjalnych zatrudnionych w sekcji specjalistycznej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz 15 koordynatorów.

Koszty poniesione na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego po stronie Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku wyniosły 26 057,99 zł. Obejmowały one zakup materiałów i wyposażenia, zakup energii, opłaty administracyjne i czynszowe oraz zakup usług pozostałych.

Celem Zespołu jest budowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Chorzowie poprzez integrowanie i koordynowanie działania służb, instytucji, organizacji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje swoje zadania w oparciu o Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej. Jego głównym celem w Mieście Chorzów jest ograniczanie zjawiska przemocy domowej poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu zapewniającego ochronę i wsparcie ofiarom przemocy oraz skuteczne oddziaływanie na sprawców.

Program kładzie duży nacisk na profilaktykę, czyli podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej. Ujęto w nim cele szczegółowe wynikające z następujących założeń:

1. Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych oraz propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich.
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy poprzez poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy domowej.

W roku 2024 Zespół wyznaczył następujące zadania do realizacji:

1. Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.
2. Promowanie wartości rodzinnych.
3. Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzinnych, w których dochodzi do przemocy.
4. Inicjowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”.
5. Zorganizowanie konferencji, superwizji dla koordynatorów grup diagnostyczno - pomocowych, szkoleń poświęconych zjawisku przemocy domowej.
6. Zmiana postrzegania przez społeczeństwo zjawiska przemocy domowej.
7. Położenie nacisku na profilaktykę, edukację i podnoszenie świadomości problemu przemocy w społeczeństwie.

Procedura „Niebieskie Karty”, która dotyczy indywidualnych rodzin realizowana jest przez powołane grupy diagnostyczno –pomocowe, którym przewodniczy koordynator wyznaczony przez Przewodniczącą Zespołu lub Zastępcę Przewodniczącej. Osoby wyznaczone na koordynatorów grup diagnostyczno - pomocowych to pracownicy socjalni zatrudnieni

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzowie oraz pracownicy zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych Miasta, którzy znają specyfikę zjawiska przemocy domowej. Są to certyfikowani specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy domowej, osoby które ukończyły cykl szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy. W roku 2024 koordynatorami grup diagnostyczno-pomocowych, było 15 osób reprezentujących następujące instytucje miejskie: Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Wsparcia Rodziny oraz Specjalistyczny Ośrodek Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Chorzowie.

Tabela nr 62: Dynamika realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2012-2024.

Rok	Liczba procedur „NK”	Liczba rodzin	Liczba dorosłych	Liczba dzieci	Liczba posiedzeń grup roboczych	Liczba koordynatorów
2012	153	148	343	164	535	8
2013	177	160	380	190	815	13
2014	205	200	434	239	931	18
2015	271	227	470	316	1120	19
2016	171	156	336	192	884	18
2017	187	123	348	231	721	16
2018	173	151	333	163	676	12
2019	188	162	350	187	801	12
2020	154	137	291	129	654	9
2021	194	194	354	185	648	12
2022	143	134	220	129	614	11
2023	261	248	213	262	784	13
2024	256	228	348	289	830	15

W roku 2024 zaobserwowano utrzymujący się wysoki poziom liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W porównaniu z rokiem 2023 i w porównaniu do lat ubiegłych, nadal obserwuje się tendencję wzrostową uruchomionych procedur, gdzie osobami wskazanymi jako doświadczające przemocy są dzieci.

9.2. Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Zasady przyznawania tej formy wsparcia reguluje ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Prawo do jej posiadania przysługuje członkom rodzin wielodzietnych, czyli rodzin, w których rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – niezależnie od ich wieku.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki na zakup artykułów spożywczych, odzieży, obuwia, przedmiotów codziennego użytku oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne i bankowe, a także opłaty za przejazdy kolejowe.

Dostosowany do programu rządowego lokalny program dla rodzin wielodzietnych – Chorzowska Karta Dużej Rodziny, wprowadzony Uchwałą Nr XLIV/854/14 Rady Miasta

Chorzów – zapewnia dodatkowe wsparcie dla mieszkańców Chorzowa. Posiadacze karty mogą korzystać z lokalnych zniżek, ulg i preferencji.

Ustawa o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1744) od 2019 r. umożliwia wnioskowanie o wydanie karty zarówno rodzicom posiadającym troje dzieci, jak i osobom, które w przeszłości miały na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Dodatkowym czynnikiem zachęcającym do ubiegania się o kartę jest ulga na energię elektryczną. Zgodnie z ustawą o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1288), posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą skorzystać z preferencyjnej średniej ceny energii elektrycznej, wynikającej z zatwierdzonych taryf na 2024 r., do limitu zużycia 4 000 kWh rocznie.

W 2024 roku wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożyło 281 rodzin, co skutkowało wydaniem 610 kart. Szczególnie duży odsetek wśród nowych wnioskodawców stanowiły rodziny, które o kartę ubiegały się po raz pierwszy – było ich 172, z czego aż 89 to rodziny składające się wyłącznie z rodziców-seniorów. Wprowadzone przepisy, umożliwiające przyznanie karty także byłym opiekunom co najmniej trojga dzieci, a także związana z tym zniżka na energię elektryczną, przyczyniły się do wzrostu zainteresowania w tej grupie. W wyniku ich wniosków wydano 131 kart.

Karty Dużej Rodziny są dostarczane do gminy w terminie do 30 dni od momentu przekazania danych niezbędnych do ich personalizacji do podmiotu odpowiedzialnego za druk. Jednak wszystkie karty są automatycznie dostępne w aplikacjach mobilnych natychmiast po zarejestrowaniu wniosku. Oznacza to, że każda uprawniona osoba, która złożyła wniosek, od razu może wyświetlić swoją kartę na urządzeniu elektronicznym.

W gronie partnerów zarówno ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, jak i Chorzowskiej Karty Dużej Rodziny znajdują się największe instytucje publiczne, w tym samorządowe instytucje kultury, edukacji, sportu i rekreacji działające na terenie Chorzowa. Do programu przystąpiły również ogólnopolskie sieci handlowe oraz lokalni przedsiębiorcy prowadzący szeroko rozumianą działalność handlowo-usługową.

Tabela nr 63: Liczba Kart Dużej Rodziny wydanych w latach 2022-2024.

Ilość wydanych kart	2022	2023	2024
Ogółem 3 290 kart odpowiednio:	1025	1 425	610
Dla następującej liczby rodzin, w tym:	446	663	281
Przyznane po raz 1	320	484	172
W związku z urodzeniem kolejnego dziecka	30	54	30
W związku z koniecznością przedłużenia prawa do posiadania karty	50	70	34
W związku ze zmianą liczby członków	22	37	23
W celu wydania dodatkowej karty w formie elektronicznej	25	-	7
W związku z koniecznością wydania duplikatu karty	18	18	15

9.3. Zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Jednym z ważniejszych zadań realizowanych w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w roku 2024 było zapewnianie dzieciom opieki zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

Na terenie Miasta Chorzowa w dniu 31 grudnia 2024 r. funkcjonowało:

- 7 rodzin zastępczych zawodowych,
- 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego,
- 3 rodzinne domy dziecka,
- 5 placówek opiekuńczo- wychowawczych,
- 1 placówka opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego,
- 1 placówka typu socjalizacyjno-interwencyjnego w ramach, której organizacyjnie wyodrębniono hostel dla matek z dziećmi mogących czasowo uzyskać schronienie.

Ponadto na zlecenie powiatu prowadzone były 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze z 28 miejscami w Katowicach przy ul. Brynicy 14 tj., Dom „Radość” i Dom „Słoneczna Rodzinka” w których przebywały dzieci pochodzące z naszego miasta. Z jedną rodziną zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego zakończono współpracę a utworzono jedną rodzinę zastępczą zawodową.

Ogółem w 2024 roku w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej - zarówno na terenie naszego miasta, jak i poza nim - umieszczono łącznie 160 dzieci pochodzących z miasta Chorzowa.

W 2024 r. umieszczono 59 małoletnich w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym:

- 41 w placówkach opiekuńczo- wychowawczych zlokalizowanych na terenie naszego miasta,
- 9 w placówkach prowadzonych na zlecenie naszego miasta tj. Katowice, ul. Brynicy 14,
- 3 w placówce opiekuńczo-wychowawczej zlokalizowanej na terenie innego miasta,
- 6 w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w Gliwicach i Interwencyjnym

Ośrodka Prowadzącego w Częstochowie z uwagi na stan zdrowia uniemożliwiający objęcie opieką rodzinną pieczę zastępczą.

W rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 101 dzieci, w tym:

- 24 w rodzinie spokrewnionej na terenie miasta Chorzów i 18 na terenie innych miast,
- 20 dzieci w rodzinie niezawodowej na terenie miasta Chorzów i 11 na terenie innych miast,
- 13 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych na terenie miasta Chorzów i 2 na terenie innych miast,
- 13 w rodzinnych domach dziecka na terenie miasta Chorzów.

W tabeli 65 przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w instytucjonalnej i rodzinnej w pieczy zastępczej w latach 2022- 2024 na terenie miasta Chorzów oraz poza naszym miastem.

Tabela nr 64: Dzieci pochodzące z Chorzowa umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Rok		2022	2023	2024
Ogółem, w tym:		127	136	160
Na terenie Chorzowa	Instytucjonalna piecza zastępcza	42	47	50
	Rodzinna piecza zastępcza	73	68	70
Poza miastem Chorzów	Instytucjonalna piecza zastępcza	10	13	9
	Rodzinna piecza zastępcza	2	8	31

Analizując dane zawarte w tabeli nr 65 można stwierdzić, że w 2024 r. zwiększyła się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do roku poprzedniego o ponad 17%. W 2024 r. liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej utrzymała się na tym samym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego. Natomiast o prawie 33% nastąpił wzrost liczby umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Dane w tabeli nr 66 obrazują rodzinne formy pieczy zastępczej funkcjonujące na terenie naszego miasta oraz przebywające i umieszczone w nich dzieci w 2024 r. pochodzące zarówno z Chorzowa, jak i innych powiatów.

Tabela nr 65: Rodzinne formy pieczy zastępczej funkcjonujące na terenie Chorzowa na dzień 31 grudnia 2024 r.

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w 2024 r.
Ogółem rodzinne formy pieczy zastępczej:	169	265	70
w tym:			
rodziny zastępcze spokrewnione	102	127	24
rodziny zastępcze niezawodowe	56	79	20
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	4	4
rodziny zastępcze zawodowe	7	33	9
rodzinny dom dziecka	3	22	13

Z danych zawartych w ww. tabeli wynika, że na terenie Miasta Chorzów funkcjonowało 169 rodzinnych form pieczy zastępczej. W rodzinach tych przebywało 265 dzieci. 60% rodzin stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem będąc jednocześnie największą grupą. Rodziny niezawodowe to ponad 33% ogółu, a prawie 7% to rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywało prawie 48% dzieci. W rodzinach niezawodowych prawie 30%, a w rodzinach zastępczych zawodowych oraz w rodzinnych domach dziecka ponad 22 % dzieci.

W 2024 r. w 8 rodzinach zastępczych zawodowych przebywało 37 dzieci. Przez cały 2024 r. liczba dzieci przyjmowanych oraz przebywających w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego oraz w rodzinach zastępczych zawodowych przekraczała dopuszczalną liczbę przewidzianą w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela nr 66: Dzieci, które opuściły rodzinne formy pieczy zastępczej (do 18 roku życia) w ciągu roku sprawozdawczego 2024.

Rodzaj rodziny	Powody opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej	2024
Spokrewnione	Powróciły do rodziny naturalnej	6
	Umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	6
	Umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	3
	Inne powody	1
	Przekazane do adopcji	0
Niezawodowe	Powróciły do rodziny naturalnej	0
	Umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	7
	Umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	5
	Przekazane do adopcji	2
	Inne powody	2
Zawodowe w tym pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	Przekazane do adopcji	10
	Umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	9
	Umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	6
	Inny powód	2
	Powróciły do rodziny naturalnej	10
Rodzinne domy dziecka	Powróciły do rodziny naturalnej	7
	Przekazane do adopcji	7
	Inny powód	0
	Umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	1
	Umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1

Z danych zawartych w Tabeli nr 69 wynika, że 2024 r. 23 dzieci wróciło pod opiekę rodziców, 17 dzieci przekazano do adopcji, 15 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej, a 23 dzieci umieszczono w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej. W większości zmiana formy pieczy zastępczej dotyczyła dzieci przebywających w rodzinie zastępczej pełniących funkcje pogotowia rodzinnego, z którą to rodziną zakończono współpracę. 3 dzieci to inny powód umieszczenia tj. śmierć rodzica zastępczego czy zły stan zdrowia.

Tabela nr 67: Osoby pełnoletnie, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w ciągu roku sprawozdawczego 2024 r.

Rodzaj rodziny	Powody opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej	2024 rok
Spokrewnione	Usamodzielnione: założyły własne gospodarstwo domowe	8
	Powrót do rodziny naturalnej	2
	Nieusamodzielnione	3
Niezawodowe	Usamodzielnione: założyły własne gospodarstwo domowe	3
	Powrót do rodziny naturalnej	0
	Nieusamodzielnione	1
Zawodowe	Usamodzielnione: założyły własne gospodarstwo domowe	1
	Powrót do rodziny naturalnej	0
	Nieusamodzielnione	0
Rodzinne Domy Dziecka	Usamodzielnione: założyły własne gospodarstwo domowe	0
	Powrót do rodziny naturalnej	1
	Nieusamodzielnione	0

Z analizy tabeli 68 wynika, że w 2024 roku 19 pełnoletnich wychowanków opuściło rodzinną pieczę zastępczą, z czego 12 wychowanków usamodzielniało się, 3 powróciło do rodziny naturalnej, a 4 nadal zamieszkuje z rodziną zastępczą. Za osoby usamodzielnione uznano wychowanków, którzy otrzymali świadczenia na usamodzielnienie, tj. pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz posiadali własne mieszkanie i podjęli zatrudnienie.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. w 169 rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 265 dzieci (w tym 48 pełnoletnich wychowanków) i tak w:

- 1 rodzinie zastępczej zawodowej pełniących funkcję pogotowia rodzinnego - 4 dzieci,
- 7 rodzinach zastępczych zawodowych - 33 dzieci, (w tym 3 pełnoletnich wychowanków),
- 3 rodzinnych domach dziecka - 22 dzieci, (w tym 1 pełnoletni wychowanek),
- 56 rodzinach zastępczych niezawodowych - 79 dzieci, (w tym 16 pełnoletnich wychowanków),
- w 102 rodzinach zastępczych spokrewnionych - 127 dzieci, (w tym 28 pełnoletnich wychowanków).

Ogółem w dniu 31 grudnia 2024 r. w rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 36 dzieci oraz pełnoletnich wychowanków z orzeczoną niepełnosprawnością, w tym w rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinnych domach dziecka przebywało łącznie 7 dzieci.

Od lipca 2024 r. do grudnia 2024 r. rodzinom zastępczym zawodowym i prowadzącym rodzinne domy dziecka wypłacano dodatki motywacyjne w ramach rządowego programu: „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne

domy dziecka na lata 2024–2027” ogłoszonego Uchwałą nr 61 Rady Ministrów z 19 czerwca 2024 r. Dodatki motywacyjne wypłacono 11 osobom w łącznej kwocie 77 864,08 zł.

9.4. Dzień Rodzicielstwa Zastępczego

Dział Pieczy Zastępczej otrzymał środki finansowe w kwocie 26 170,00 zł z przeznaczeniem na wspieranie działań informacyjnych, edukacyjnych oraz szkoleniowych na rzecz pieczy zastępczej w zakresie pracy z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym.

W ramach powyższego zadania zostały zorganizowane następujące działania: trening rodzicielski dla rodzin zastępczych, szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz konferencja dla rodzin zastępczych.

Trening rodzicielski dla rodzin zastępczych

W dniu 25 listopada 2024 r. w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie zostało przeprowadzone jednodniowe szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych, prowadzących rodzinne domy dziecka i rodzin niezawodowych z terenu miasta Chorzowa pt. „Uczenie się nowych umiejętności w rodzinach z wykorzystaniem metody - Kids Skills”. Szkolenie prowadzone było przez psychologa - prawnika. Składało się z dwóch części. Pierwsza część obejmowała wykład na temat metody „Kids Skills” - pracy z dziećmi z rodzin zastępczych, pochodzących z biologicznych rodzin z problemem alkoholowym. Druga część poświęcona była na studium przypadku dziecka z zaburzeniami emocjonalnymi. Uczestnicy mieli możliwość skorzystania z materiałów oraz poczęstunku w przerwie kawowej.

Foto: Trening rodzicielski dla rodzin zastępczych.

Szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych

W dniach 7 listopada 2024 r. oraz 21 listopada 2024 r. odbyło się szkolenie dla rodzin zastępczych niezawodowych z terenu miasta Chorzowa pod tytułem „Rodzic Nie – Zastąpiony”. Szkolenie prowadził psycholog i certyfikowany trener umiejętności społecznych. W czasie spotkań rodzice zastępczy mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę, w jaki sposób wspierać swoje dzieci w rozwoju emocjonalno-społecznym. W trakcie ćwiczeń oraz rozmów zastanawiali się, dlaczego dzieci prezentują określone postawy w trudnych sytuacjach emocjonalnych oraz jakie rozwiązania są najbardziej skuteczne w prawidłowym procesie wychowawczym. Uczyli się również, w jaki sposób budować prawidłowe komunikaty oparte na szacunku, zrozumieniu i otwartości, a także nabyli wiedzę, gdzie można szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych.

Zajęcia składały się z następujących części: dydaktyczno – merytorycznej, wykładu na temat zaburzeń więzi emocjonalnej, ćwiczeń grupowych i indywidualnych.

Szkolenie było głównie prowadzone metodą warsztatową, wykorzystano także pracę w grupach, w parach, studium przypadku i wykład. W czasie przerw uczestnicy mieli możliwość skorzystania z poczęstunku przy swobodnej rozmowie. Każdy uczestnik na zakończenie otrzymał zaświadczenie ukończenia szkolenia.

Foto: Szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.

Foto: Szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.

Konferencja dla rodzin zastępczych

W dniu 27 listopada 2024 r. w Młodzieżowym Domu Kultury w Chorzowie odbyło się spotkanie chorzowskich rodzin zastępczych z udziałem Władz Miasta, Dyrekcji Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pracowników Działu Pieczy Zastępczej. Tematem przewodnim była współpraca specjalistów i opiekunów na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

Spotkanie było okazją do złożenia rodzinom zastępczym podziękowań za wytrwałość, codzienny trud i promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Część szkoleniowa spotkania została poprowadzona przez psychologa – prawnika. Został wygłoszony wykład pt. „Otoczyć się kocem wyrozumiałości”. Praca nad uzależnieniami w podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach.

Ważnym punktem spotkania było wręczenie wyróżnienia i nagrody rodzinie z długoletnim stażem pełniącej funkcje rodziny zastępczej.

Spotkanie zostało uświetnione występem uczestniczki programu The Voice of Poland. Po wysłuchaniu recitalu wszyscy uczestnicy mieli możliwość wspólnej rozmowy, dzielenia się problemami i spostrzeżeniami.

Foto: Konferencja dla rodzin zastępczych.

Foto: Konferencja dla rodzin zastępczych.

9.5. Program Asystent Rodziny

W związku z wypełnianiem zadań wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie zatrudniał dziewięcioro asystentów rodziny. Sześcioro z nich bezpośrednio współpracowało z rodzinami objętymi zakresem działań sekcji środowiskowych (od lipca 2024 r. siedmioro). Jeden z asystentów zakresem działań obejmował rodziny mniejszości romskiej (do czerwca 2024 r.) dwóch zajmowało się rodzinami dotkniętymi przemocą domową, w których wprowadzona jest procedura Niebieskie Karty. Zakres pracy asystentów rodziny obejmował przede wszystkim obszary związane z bezpośrednią pracą z rodziną oraz pracę

z dzieckiem, a także współpracę z instytucjami i osobami zaangażowanymi w działania na rzecz rodziny.

Ponadto w sytuacjach tego wymagających, kierowano rodziny bądź też poszczególnych jej członków do specjalistycznego wsparcia terapeutycznego, psychoterapeutycznego, psychologicznego, bądź też medycznego, a w szczególnych wypadkach do placówek wsparcia całodobowego.

W 2024 r. wsparciem asystentów objęto 127 rodzin. W rodzinach korzystających ze wsparcia asystenta rodziny przebywało 462 dzieci. Na realizację zadania wspierania rodzin przez asystentów rodziny wydatkowano środki w wysokości 447 992,00 zł.

9.6. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 26, art. 73 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz art. 17 ust.1 pkt. 20, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. W roku 2024 ubezpieczeniem zdrowotnym objęto:

- 507 osób pobierających zasiłek stały (opłacono świadczenia na łączną kwotę 362 488,55 zł. Wysokość składki miesięcznej wynosiła 9% kwoty przyznanego świadczenia - maksymalnie 90,00 zł).

Tabela nr 68: Składki na ubezpieczenia zdrowotne.

Uprawnieni	Liczba		Kwota wydatkowana na zadanie
	Osób	Świadczeń	
Osoby pobierające zasiłek stały	576	5 321	362 488,55

Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składkę zdrowotną za osoby pobierające zasiłek stały, które nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, w wysokości 9% od kwoty pobieranego świadczenia. Maksymalna składka mogła wynosić 90,00 zł tj. 9% z kwoty 1 000,00 zł. Jednak faktyczna przeciętna wysokość zasiłku stałego wynosiła 756,93 zł, a tym samym przeciętna wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne mogła wynosić ok. 68,12 zł.

9.7. Wydawanie zaświadczeń w sprawie osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej

Organ administracji publicznej wydaje zaświadczenia na żądanie osoby ubiegającej się o ich uzyskanie w dwóch przewidzianych przez ustawodawcę sytuacjach. Pierwsza z nich występuje, gdy przepisy prawa wymagają urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub

stanu prawnego. Druga dotyczy sytuacji, w której osoba ubiega się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny.

W 2024 roku w naszym Ośrodku złożono łącznie 248 wniosków o wydanie zaświadczenia, z czego pozytywnie rozpatrzono 240. Jak już wcześniej wspomniano, osoba ubiegająca się o zaświadczenie powinna wykazać swój interes prawny lub powołać przepis prawny stanowiący podstawę żądania. W przypadku braku takich podstaw organ wydaje postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia. W minionym roku podjęto cztery takie decyzje. Pozostałe niewydane zaświadczenia wynikały z wycofania wniosku przez wnioskodawcę lub jego pozostawienia bez rozpatrzenia.

Zaświadczenia są wydawane zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej. Zdecydowana większość, bo aż 240 dokumentów, została wystawiona w formie papierowej. Jedno zaświadczenie wydano w postaci elektronicznej, opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Oprócz wydawania zaświadczeń na żądanie osób zainteresowanych, nasz Ośrodek odpowiada również na zapytania instytucji dotyczące beneficjentów. W 2024 roku udzielono 1592 takich odpowiedzi, z czego:

- 572 w postaci elektronicznej,
- 843 dostarczono osobiście,
- 177 wysłano listem poleconym.

Wszystkie zaświadczenia i pisma były wystawiane niezwłocznie. W przypadkach wymagających przeprowadzenia dodatkowych czynności technicznych, takich jak wypożyczenie dokumentacji z archiwum, sporządzenie kopii lub przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, dokumenty wydawano w terminie do 7 dni.

9.8. Dodatek osłonowy

Dodatek osłonowy w roku 2024 przyznawany był za okres od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 30 czerwca 2024 r. i miał na celu zniwelowanie kosztów energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Wysokość dopłat w ramach dodatku osłonowego uzależniona była od liczby osób zamieszkujących w gospodarstwie domowym, kryterium dochodowego na osobę oraz rodzaju źródła ogrzewania:

- jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 228,80/286 zł* przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2100 złotych,
- gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 343,20/429 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,

- gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 486,20/607,75 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 657,80 zł/ 822,25 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę.

* Podwyższona kwota dofinansowania uzależniona od źródła ogrzewania, gdzie wnioskodawca spełnia jednocześnie następujące przesłanki:

- 1) korzysta z jednego z wymienionych we wniosku (oraz ustawie) źródeł ogrzewania,
- 2) wskazane przez niego źródło jest głównym źródłem ogrzewania,
- 3) wskazane źródło ogrzewania jest zasilane węglem lub paliwami węglowodopochodnymi,
- 4) wskazane źródło ogrzewania zostało zgłoszone do CEEB.

W przypadku dodatku osłonowego obowiązuje tzw. zasada złotówka za złotówkę. Oznacza to, że dodatek był przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku była pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych wynosiła 20 zł.

Tabela nr 69: Informacja o wypłacie dodatku osłonowego za 2024 r.

Wyszczególnienie			Rok 2024	
			liczba gospodarstw domowych	kwota wypłaconych dodatków osłonowych
1.	Dodatek określony w art. 2 ust. 5 ustawy)* - razem		1 742	577 708,05
	z tego dla gospodarstwa domowego:	Jednoosobowego	689	151 114,85
		składającego się z 2 do 3 osób	563	185 041,05
		składającego się z 4 do 5 osób	419	195 606,29
		składającego się z co najmniej 6 osób	71	45 945,86
2.	Dodatek określony w art. 2 ust. 6 ustawy)* - razem		2100	866 353,37
	z tego dla gospodarstwa domowego:	Jednoosobowego	878	245 921,38
		składającego się z 2 do 3 osób	736	306 918,60
		składającego się z 4 do 5 osób	380	226 698,32
		składającego się z co najmniej 6 osób	106	86 815,07
Ogółem (1+2)			3842	1 444 061,42

* ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym

Dodatek osłonowy był przyznawany na wniosek złożony w okresie od 19 stycznia 2024 r. do 30 kwietnia 2024 roku. W 2024 roku zostało złożonych 4 222 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego, z czego rozpatrzono pozytywnie 3 842 wniosków i wypłacono 3 842 dodatków na łączną 1 444 061,42 zł, z czego 2 100 świadczeń wypłacono w kwocie podwyższonej. Dodatek osłonowy był wypłacany przez gminy, z dotacji celowej z budżetu państwa.

9.9. Bon Energetyczny

Ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859) na okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. został wprowadzony bon energetyczny. Celem bonu energetycznego było wsparcie gospodarstw domowych w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej. Przysługuje on:

- gospodarstwu domowemu jednoosobowemu (osoba samotnie zamieszkująca i gospodarująca), w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu za 2023 r. nie przekraczała kwoty 2 500 zł,
- gospodarstwu domowemu wieloosobowemu (osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące), w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekraczała kwoty 1 700 zł.

Bon energetyczny był przyznawany na wniosek złożony w okresie od 1 sierpnia 2024 r. do 30 września 2024 r. w wysokości:

- 300 zł – gospodarstwu domowemu jednoosobowemu,
- 400 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób,
- 500 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 4 do 5 osób,
- 600 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z co najmniej 6 osób.

W przypadku gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2023 r. poz. 2496), do dnia 1 kwietnia 2024 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy, bon energetyczny przyznaje się w wysokości:

- 600 zł – gospodarstwu domowemu jednoosobowemu,
- 800 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób,
- 1 000 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 4 do 5 osób,
- 1 200 zł – gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z co najmniej 6 osób.

Tabela nr 70: Szczegółowe informacje o wypłacie bonu energetycznego z podziałem na gospodarstwa domowe i wysokość świadczenia za okres od 1.08.2024 r. do 31.12.2024 r.

Wysokość świadczenia za okres od 1.06.2024 r. do 31.12.2024 r.

Wyszczególnienie			Rok 2024	
			Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały bon	Kwota wypłaconych bonów energetycznych (w złotych)
1.	Bon określony w art. 2 ust. 7 ustawy* – razem		5 003	1 838 070,45
	z tego dla gospodarstwa domowego:	Jednoosobowego	2 189	639 884,30
		składającego się z 2 do 3 osób	1 586	596 120,06
		składającego się z 4 do 5 osób	1 045	494 679,46
		składającego się z co najmniej 6 osób	183	107 386,63
2.	Bon określony w art. 2 ust. 8 ustawy* – razem:		508	362 900,42
	z tego dla gospodarstwa domowego:	Jednoosobowego	225	127 484,62
		składającego się z 2 do 3 osób	176	131 563,27
		składającego się z 4 do 5 osób	90	83 549,86
		składającego się z co najmniej 6 osób	17	20 302,67
Ogółem (1+2)			5 511	2 200 970,87

* ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego

Łączne zostało złożonych 6 386 wniosków z czego 998 wniosków dotyczyło bonu energetycznego w podwyższonej wysokości.

W roku 2024 rozpatrzono pozytywnie 5 511 wniosków i wypłacono łącznie 5 511 świadczeń na łączną kwotę 2 200 970,87 zł, z czego 508 świadczeń wypłacono w kwocie podwyższonej. Bon energetyczny był wypłacany przez gminy, z dotacji celowej z budżetu państwa.

9.10. Wydawanie zaświadczeń o dochodzie dla osób przystępujących o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”

Osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Czyste Powietrze” 2.0. o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania, do dnia złożenia wniosku powinna uzyskać od wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (zgodnie z miejscem jej zamieszkania) zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego.

Gospodarstwo domowe tworzą:

- 1) osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania z Narodowego lub Wojewódzkiego Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, samotnie zamieszkująca i gospodarująca (gospodarstwo domowe jednoosobowe), albo
- 2) osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania z Narodowego lub Wojewódzkiego Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz

osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

Wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na potrzeby wydania zaświadczenia o dochodach o którym mowa w art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54), w celu złożenia go z wnioskiem o podwyższony poziom dofinansowania z Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, ustalana jest na podstawie dochodów osiągniętych przez członków gospodarstwa domowego wnioskodawcy, w:

- przedostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia – w przypadku żądania złożonego w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca danego roku,
- ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia – w przypadku żądania złożonego w okresie od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia danego roku.

Dochód wykazany w zaświadczeniu oblicza się na podstawie definicji dochodu zawartej w art. 3 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tabela nr 71: Raport z ilości wydanych w 2024 roku zaświadczeń z programu „Czyste Powietrze”

sposób odpowiedzi na wniosek o wydanie zaświadczenia	dla gospodarstw wieloosobowych	dla gospodarstw jednoosobowych	suma
wydane zaświadczenia	43	27	70
wydane postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia	1	0	1

Źródło: dane z systemu dziedzicznego do obsługi CP dla mieszkańców Chorzowa

10. Kontrole wewnętrzne działalności Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie zatrudnia specjalistę, który przeprowadza kontrole wewnętrzne. W roku 2024 roku przeprowadzono i zakończono jedenaście planowych kontroli. W jednym przypadku wydano zalecenia pokontrolne, zatwierdzone przez Dyrektora OPS w Chorzowie. Pięć z w/w kontroli dotyczyło zadań nadzorowanych przez Dyrektora OPS w Chorzowie, jedna - usług wykonywanych na zlecenie OPS w Chorzowie, a pięć z nich przeprowadzonych zostało w jednostkach organizacyjnych Ośrodka.

Tabela nr 72: Zestawienie przeprowadzonych kontroli.

1.	W grudniu 2023 roku rozpoczęto, zakończoną na początku 2024 roku, kontrolę dokumentacji prowadzonej w zakresie pracy z rodziną przez asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzowie w okresie od grudnia 2022 roku do grudnia 2023 roku. Wydano zarządzenie pokontrolne w tej sprawie.	- Sekcja Środowiskowa I OPS w Chorzowie, - Sekcja Środowiskowa II OPS w Chorzowie, - Sekcja Specjalistyczna OPS w Chorzowie, - Centrum Aktywizacji Społecznej w Chorzowie przy ul. Powstańców 70/3.
2.	W lutym i marcu 2024 roku tematem kontroli była prawidłowość wykonywania zadania publicznego, w tym wydatkowania dotacji, w Ośrodku wsparcia – dziennym domu pomocy dla osób (ówcześnie: „od 24 roku życia”) z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonym w Chorzowie przy ul. Beskidzkiej 6. W szczególności uwagę zwrócono na dokumentację związaną z realizacją zadania publicznego wymienioną w §5 ust. 5 lit. a), b), c), d) umowy nr 3.2023 z dnia 1.01.2023 roku oraz podjęto kontrolę prowadzenia dokumentacji dotyczącej wydawania posiłków obiadowych osobom wskazanym przez OPS na podstawie umowy nr 717/2022 z dnia 30.12.2022 roku.	Ośrodek wsparcia – dzienny dom pomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi w Chorzowie przy ul. Beskidzkiej 6.
3.	W okresie od końca marca do początku maja 2024 roku wykonano kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego, w tym wydatkowania dotacji, związanego z realizacją umowy nr 2.2023 z dnia 1.01.2023 roku pn. „Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ w lokalu usytuowanym w Chorzowie przy ul. Skrajnej 2a”.	Dzienny Dom Senior + w Chorzowie przy ul. Skrajnej 2a.
4.	W maju 2024 roku dokonano sprawdzenia realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej pn: „Prowadzenie ośrodka wsparcia – dziennego domu pomocy” oraz wydawania posiłków obiadowych osobom wskazanym przez OPS w Chorzowie w pomieszczeniach Dziennego Domu Pomocy mieszczącego się przy ul. Dąbrowskiego 104 w Chorzowie.	Ośrodek Wsparcia - Dzienny Dom Pomocy w Chorzowie przy ul. Dąbrowskiego 104.
5.	Czerwiec 2024 roku: kontrola funkcjonowania oraz wydatkowania środków finansowych w ramach programu romskiego w okresie od stycznia 2023 roku do kwietnia 2024 roku, wykonana w Centrum Aktywizacji Społecznej w Chorzowie przy ul. Powstańców 70/3.	Centrum Aktywacji Społecznej; Chorzów, ul. Powstańców 70/3.
6.	W lipcu 2024 roku przeprowadzono w Centrum Pracy Socjalnej w Chorzowie przy ul. Kasprowicz 2 kontrolę prowadzenia, w okresie od stycznia 2021 roku do maja 2024 roku, Klubu Integracji Społecznej (KIS), w tym umów zleceń oraz list obecności uczestników zajęć.	Centrum Pracy Socjalnej; Chorzów, ul. Kasprowicz 2 /Klub Integracji Społecznej.

7.	W sierpniu 2024 roku dokonano w Centrum Pracy Społecznej w Chorzowie przy ul. Kasprowicza 2 kontroli działalności - w okresie od stycznia 2023 roku do lipca 2024 roku - Klubu SENIOR+, w tym wydatkowania środków finansowych.	Centrum Pracy Socjalnej; Chorzów, ul. Kasprowicza 2/Klub Senior+.
8.	We wrześniu 2024 roku zakończono kontrolę prowadzenia - w okresie od września 2023 roku do sierpnia 2024 roku - działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Chorzowie przy ul. Katowickiej 77 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.03.2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia prowadzenia przez WTZ dokumentacji wymienionej w §11 pkt.1) lit. a) - e) w/w Rozporządzenia.	Warsztaty Terapii Zajęciowej; Chorzów, ul. Katowicka 77.
9.	Październik 2024 roku: kontrola prowadzenia, w okresie od września 2023 roku do września 2024 roku, działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Chorzowie przy ul. Beskidzkiej 6 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.03.2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia prowadzenia przez WTZ dokumentacji wymienionej w §11 pkt.1) lit. a) - e) w/w Rozporządzenia.	Warsztaty Terapii Zajęciowej; Chorzów, ul. Beskidzka 6.
10.	W październiku oraz listopadzie 2024 roku wykonano kontrolę wsparcia udzielanego osobom korzystającym z mieszkań treningowych, zlokalizowanych w Chorzowie przy ul. Wolności 70/4 oraz przy ul. Kalidego 23/U1, w okresie od stycznia do października 2024 roku.	1. Chorzów, ul. Wolności 70/4. 2. Chorzów, ul. Kalidego 23/U1.
11.	W grudniu 2024 roku zakończono kontrolę realizacji - w okresie w od stycznia do października 2024 roku - umowy nr 602/2023 z dnia 21.12.2023 roku dotyczącej prowadzenia schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Chorzowie przy ul. Katowickiej 190.	Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn; Chorzów, ul. Katowicka 190.
12.	Ponadto: - w styczniu 2024 roku sporządzono analizę Systemu Kontroli Zarządczej OPS w Chorzowie w roku 2023 oraz informację o stanie kontroli zarządczej w w/w okresie, zgodnie z Zarządzeniem Nr OR.179.2013 Prezydenta Miasta Chorzów z dnia 31.12.2013 roku w sprawie zasad prowadzenia kontroli zarządczej w Mieście Chorzów, - we wrześniu 2024 roku dokonano kontroli zleconej przez Prezydenta Miasta Chorzów dotyczącej „Postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu”.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie.

11. Pracownicy Ośrodka

Z uwagi na szeroki zakres działania Ośrodek jest jedną z większych pod względem zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych w mieście. Na dzień 31.12.2024 r. stan zatrudnienia w Ośrodku wyniósł ogółem 213 osoby, w tym 7 osób zatrudnionych na podstawie umowy na czas zastępstwa za osoby przebywające na urloпах związanych z rodzicielstwem lub długotrwałych zwolnieniach lekarskich

W przeliczeniu na pełne etaty zatrudnienie wynosiło 201,23 etatu:

- 183 pracowników pełnoetatowych,
- 30 pracowników na niepełnym etacie (18,23 etatu).

Tabela nr 73: Zatrudnienie w roku 2024 w podziale komórki organizacyjne OPS.

Dział	Pracownicy ogółem	Pracownicy socjalni	Kierownicy, specjaliści i koordynatorzy	Pracownicy Administracyjni	Pracownicy obsługi, opiekunowie	Asystenci rodziny
Sekcja Pomocy Środowiskowej	25	16	1	-	-	8
Sekcja Specjalistyczna	10	8	1	-	-	1
Sekcja Usług Specjalistycznych	13	6	1	-	6	-
Sekcja Pomocy Instytucjonalnej	9	8	1	-	-	-
Dział Dodatków Mieszkaniowych	7	-	1	6	-	-
Dział Pieczy Zastępczej	14	3	7	4	-	-
Dział ds. Osób Niepełnosprawnych	5	-	1	4	-	-
Księgowość	8	-	1	7	-	-
Dział Realizacji Świadczeń	22	-	1	21	-	-
Dział Świadczeń dla Rodzin	23	-	2	21	-	-
Dział Kadr	4	-	1	3	-	-
Dział Administracyjno-Techniczny	25	-	1	9	15	-
Kierownictwo	4	-	4	-	-	-
Stanowiska samodzielne	4	-	3	1	-	-
Biuro projektów	3	-	1	2	-	-
Zespół Orzekający	5	-	-	5	-	-
Zespół Administratorów IT	3	-	3	-	-	-
Zespół specjalistów ds. prawnych	6	-	6	-	-	-
Mieszkania Chronione-Treningowe	5	1	-	-	4	-
Centrum Pracy Socjalnej	7	2	1	-	4	-
Centrum Inicjatyw Społecznych	5	-	1	1	3	-
Centrum Aktywizacji Społecznej	6	1	1	2	2	-
RAZEM	213	45	39	86	34	9

W roku 2024 liczba zatrudnionych w Ośrodku pracowników socjalnych wyniosła 45. Struktura zatrudnionych pracowników socjalnych kształtowała się następująco:

Tabela nr 74: Struktura zatrudnionych pracowników socjalnych.

Stanowisko	Liczba pracowników
Pracownik socjalny	4
Starszy pracownik socjalny	4
Specjalista pracy socjalnej	28
Starszy specjalista pracy socjalnej	9
RAZEM	45

W strukturze zatrudnienia pracownicy socjalni stanowią 21% wszystkich zatrudnionych. Asystenci rodziny stanowią 4%, Kierownicy i specjaliści stanowią 18% zatrudnionych, pracownicy administracyjni 41%, a personel obsługi 16%. W grupie kierowników i specjalistów na stanowiskach stricte kierowniczych zatrudnionych jest 24 pracowników, w tym dyrektor, 2 zastępców dyrektora i główny księgowy. W każdym dziale, sekcji i jednostce podległej wyznaczeni są pracownicy, którzy przejmują obowiązki kierownika pod jego nieobecność.

Do grupy pracowników obsługi zaliczani są między innymi: sprzątaczką, kierowcą, konserwator, pracownik gospodarczy i portier.

W grupie specjalistów Ośrodek zatrudnia w szczególności:

- specjalistów ds. prawnych,
- psychologa,
- koordynatorów pieczy zastępczej,
- audytora wewnętrznego,
- administratorów,
- inspektora ds. bhp.

Asystenci rodziny, koordynatorzy pieczy zastępczej oraz psycholog wykonują pracę głównie poza siedzibą Ośrodka, w miejscu zamieszkania rodzin, z którymi pracują.

Spośród pracowników socjalnych 1 wykonuje pracę w Mieszkaniach Treningowych, 2 pracowników realizuje swoje zadania w CPS zajmując się osobami skierowanymi do KIS i na prace społecznie – użyteczne, 1 pracownik socjalny pracuje z rodzinami romskimi w CAS.

W 2024 roku pracownikom Ośrodka wypłacano dodatki motywacyjne w ramach rządowych programów: „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”, ogłoszonego uchwałą nr 62 Rady Ministrów z 19 czerwca 2024 r. oraz "Dofinansowanie

wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027", realizowanego na podstawie uchwały nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r.

Dodatki motywacyjne dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej wypłacono ogółem 164 pracownikom w łącznej wysokości 993 305,20 zł.

Z kolei dodatki motywacyjne dla pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wypłacano 13 pracownikom w wysokości 79 859,52 zł, wyłącznie asystentom rodziny i koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej.

Część pracowników Ośrodka nie została objęta programami. W 2024 roku była to grupa 38 pracowników z takich działów jak Dział Świadczeń dla Rodzin, Dział Dodatków Mieszkaniowych, Dział ds. osób niepełnosprawnych oraz Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

12. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

W roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej nadal realizował działania w ramach pomocy Uchodźcom wojennym. Pomoc i wsparcie niesione Uchodźcom odbywało się na wielu płaszczyznach: socjalno - bytowej, finansowej, edukacyjnej.

12.1. Pomoc w zakresie schronienia i posiłku

Działania z ramienia Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie na rzecz ludności z terenu objętego konfliktem zbrojnym koncentrowały się przede wszystkim na prowadzeniu od kwietnia 2022 r. do czerwca 2024 r. Domu dla Uchodźców wojennych z Ukrainy w budynku Domu PCK przy ul. Pl. Piastowskim 19 w Chorzowie. Budynek dysponował 50 miejscami noclegowymi. Osoby tam przebywające objęte były całodobową pomocą świadczoną przez opiekunów. Uchodźcy codziennie mieli dostarczany gorący posiłek (wydano 4381 posiłków na kwotę 97 096,00 zł). Ponadto mieszkańcy Domu PCK otrzymywali wsparcie ze strony pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy świadczyli pracę socjalną na rzecz poprawy ich funkcjonowania w środowisku społecznym i zawodowym poprzez szeroko rozumiane poradnictwo, aktywizację zawodową oraz udzielali pomocy w sporządzaniu wszelakich pism urzędowych w szczególności popierających przyznanie mieszkania z zasobów gminy Chorzów.

Po zamknięciu Domu, Uchodźcom zostały udostępnione lokale mieszkalne na terenie miasta, w tym przy ul. Sobieskiego. Ośrodek Pomocy Społecznej w dniu 1 lipca 2024 r. zdał budynek PCK.

12.2. Pomoc psychologiczna

W okresie całego roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie realizował zadania zlecone na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w formie bezpłatnej pomocy psychologicznej przyznanej na podstawie art. 32 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm). Na powyższy cel przeznaczono środki z Funduszu Pomocy w kwocie 20 564,70 zł. Zainteresowanie powyższymi usługami zmalało w stosunku do roku poprzedniego. Pomoc psychologiczna udzielana była przez Zleceniobiorcę obywatelstwa polskiego. Od początku konfliktu pomocy udzielono łącznie 122 osobom.

12.3. Pomoc informacyjna / aktywizacyjna

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzowie udzielali konsultacji, porad i wsparcia. W szczególności pomagali w załatwianiu spraw urzędowych, przeprowadzali

rozmowy z zakresu doradztwa zawodowego, udzielali wskazówek w poruszaniu się po lokalnym rynku pracy, zapoznawali z metodami poszukiwania ofert pracy, podpowiadali, gdzie udać się po pomoc medyczną itp.

W 2024 r. w ramach funkcjonującego w strukturach Centrum Pracy Socjalnej przy OPS - Klubu Integracji Społecznej przy ul. Kasprowicza 2, zorganizowano spotkania, których głównym celem była kompleksowa i zindywidualizowana aktywna integracja społeczna obywateli Ukrainy, która pozwoliła uchodźcom na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie. Uchodźcy z Ukrainy uczestniczyli w zajęciach grupy wsparcia oraz warsztatach kulinarnych.

12.4. Pomoc finansowa i rzeczowa z Funduszu Pomocy (pomoc społeczna, pomoc materialna dla uczniów, świadczenie jednorazowe).

Od dnia wejścia w życie przepisów ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, istniała możliwość udzielania jednorazowego świadczenia pieniężnego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Zgodnie z przepisem art. 31 tejże ustawy, pomoc kierowana była do osób, których pobyt został uznany za legalny i które zostały wpisane do rejestru PESEL. Jednorazowe świadczenie pieniężne na utrzymanie było przyznawane wyłącznie na wnioski złożone do dnia 30 czerwca 2024 r., co wynikało z nowelizacji ustawy.

Obywatele Ukrainy zostali również objęci pomocą społeczną w zakresie zasiłku okresowego, zasiłku stałego, zasiłku celowego na pokrycie gorącego posiłku w przedszkolu i szkole oraz pomocą materialną dla uczniów. Pomoc społeczna przyznawana była na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z pewnymi zmianami. W celu weryfikacji sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej wymagane było złożenie oświadczenia przez osobę ubiegającą się o pomoc. Konieczność przeprowadzenia wywiadu istniała jedynie w sytuacjach, gdy powstały wątpliwości do treści złożonego oświadczenia. Następnie, na mocy nowelizacji ustawy z dnia 15 maja 2024 r. uchylono przepis pozwalający odstąpić od przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. W związku z tym, od dnia 1 lipca 2024 r. wywiad ten stał się obowiązkowym elementem postępowania w sprawie przyznania świadczeń pomocy społecznej także dla obywateli Ukrainy.

Pomoc materialna dla uczniów będących obywatelami Ukrainy była realizowana w formie rzeczowej tj. w drodze refundacji zakupionych rzeczy do wysokości wydatku lub kwoty określonej w decyzji.

Istniała również możliwość kwalifikowania obywateli Ukrainy do pomocy żywnościowej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023, na podstawie którego paczki żywnościowe wydano dla 8 osób.

Przyznana pomoc, w wyniku przeprowadzonych postępowań, w roku 2024 r. w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, jak również w postaci jednorazowego świadczenia na utrzymanie oraz stypendiów została zobrazowana w poniższych tabelach.

Tabela nr 75: Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej finansowane z Funduszu Pomocy.

	2024 r.	
	Liczba osób korzystających	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłki stałe	3	15 769,00
Składki zdrowotne	3	1 419,31
Zasiłki okresowe	18	58 503,43
Zasiłki celowe na pokrycie żywienia w przedszkolu i szkole	22	9 990,00
Sprawienie pogrzebu	0	0

Tabela nr 76: Świadczenia w postaci jednorazowego świadczenia w wys. 300,00 zł na utrzymanie.

	2024 r.	
	Liczba osób korzystających	Kwota wypłaconych świadczeń
Świadczenie jednorazowe	98	29 400,00

Tabela nr 77: Świadczenia w postaci jednorazowego świadczenia w wys. 300,00 zł na utrzymanie.

	2024 r.	
	Liczba osób korzystających	Kwota wypłaconych świadczeń
Pomoc materialna dla uczniów stypendia	34	31 256,88

12.5. Pomoc edukacyjna

Na terenie naszego Miasta organizowano kursy języka polskiego przez instytucje i różne podmioty. Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał naukę języka polskiego dla Ukraińców. Pracownicy socjalni motywowali i informowali o możliwościach bezpłatnej nauki języka polskiego, która pozwoliła Uchodźcom wojennym na sprawną komunikację i kształtowanie relacji społecznych. Uchodźcy wojenni z Ukrainy nie pozostawali bierni, dążyli do samodzielnego i niezależnego funkcjonowania w społeczeństwie polskim, chętnie korzystali z pomocy pracowników socjalnych, podejmowali działania w kierunku aktywizacji społecznej i zawodowej.

13. Podsumowanie

Niniejsze sprawozdanie stanowi jedno z kilku sporządzanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do obowiązkowych zadań należy coroczne sporządzanie oceny zasobów gminy, sprawozdania rocznego MPiPS oraz fragmentarycznych sprawozdań z zakresu realizacji programu rządowego w zakresie dożywiania. Sporządzane jest sprawozdanie dotyczące realizacji programów pieczy zastępczej, przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy domowej. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej jest jednak najbardziej kompleksowym dokumentem obrazującym działalność Ośrodka w roku 2024.